

**AĞRI İBRAHİM ÇEÇEN ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM FAKÜLTESİ**

OKUL DENEYİMİ

AĞRI – 2017

BİRİNCİ BÖLÜM: FAKÜLTE – OKUL İŞBİRLİĞİNİN TEMELLERİ

A-Okullarda uygulama çalışmalarının amacı ve kapsamı

Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerinin amacı, öğretmen adaylarının, öğretmenlik mesleğine daha iyi hazırlanmalarını, öğrenimleri süresince kazandıkları genel kültür, özel alan eğitimi ve öğretmenlik mesleğiyle ilgili bilgi, beceri, tutum ve alışkanlıklarını gerçek bir eğitim - öğretim ortamı içinde kullanabilme yeterliliği kazanmalarını sağlamaktır. Bu amaçlara ulaşılabilmesi için Eğitim Fakültesi ile Millî Eğitim Bakanlığı'na bağlı kurumlar arasında sıkı bir işbirliğine ihtiyaç vardır. Verimli bir işbirliği ortamı ile eğitim – öğretimin planlama, uygulama ve değerlendirme süreçlerinin belirli ilkeler çerçevesinde yürütülmesi ve üst düzeyde bir standardın oluşturulması sağlanacaktır. Öte yandan bu işbirliği teorik çalışmaların yapıldığı fakülte ile pratik hizmetlerin yürütüldüğü okul arasında bilgi ve tecrübe alışverişini temin edecektir. Böylece iki kurum birbirini etkileyerek teorik - pratik uyumunu mümkün kılacaktır. Okullardaki uygulama çalışmalarının yasal zemini Millî Eğitim Temel Kanunu, Millî Eğitim Bakanlığı Teşkilât ve Görevleri Hakkında Kanun ile Yüksek Öğretim Kanununun ilgili hükümlerine dayanılarak çıkarılan yönetmelik ve yönergelere dayanmaktadır.

B-Tanımlar

Öğretmen Adayı: Öğretmenlik programlarına devam eden, öğretmeni olacağı öğretim düzeyi ve alanında, okul ortamında, öğretmenlik uygulaması yapan yüksek öğretim kurumu öğrencisidir.

Okul Deneyimi: Öğretmen adaylarına, okul örgütü ve yönetimi ile okullardaki günlük yaşamı tanıma, eğitim ortamlarını inceleme, ders dışı etkinliklere katılma, deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, öğrencilerle bireysel ve küçük gruplar halinde çalışma ve kısa süreli öğretmenlik deneyimleri kazanma olanağını veren, onların öğretmenlik mesleğini doğru algılayıp benimsemelerini sağlayan fakülte öğretim programında yer alan derslerdir.

Öğretmenlik Uygulaması: Öğretmen adaylarına, öğretmeni olacağı alanda ve öğretim düzeyinde, bizzat sınıf içinde öğretmenlik becerisi kazandıran ve belirli bir dersi ya da dersleri plânlı bir şekilde öğretmesini sağlayan; uygulama etkinliklerinin tartışılıp değerlendirildiği bir derstir.

Fakülte Uygulama Koordinatörü: Öğretmen adaylarının okullarda yapacakları uygulamaların belirlenen esaslara göre yürütülmesini sağlayan, eğitim ve öğretimden sorumlu dekan yardımcısıdır.

Bölüm Uygulama Koordinatörü: Öğretmen adayının fakültesindeki bölümün öğretmenlik uygulamaları ile ilgili işlerini plânlayan ve yürüten öğretim elemanıdır.

Uygulama Öğretim Elemanı: Öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarını plânlayan, yürüten ve değerlendiren fakülte'deki öğretim elemanıdır.

Millî Eğitim Müdürlüğü Uygulama Koordinatörü: Öğretmen adaylarının okullarda yapacakları uygulama etkinliklerinin, fakülte ve okul koordinatörleriyle birlikte plânlanan esaslara göre yürütülmesini sağlayan millî eğitim müdürü veya yardımcısıdır.

Uygulama Okulu Koordinatörü: Bir okuldaki uygulama etkinliklerinin belirlenen esaslara uygun olarak yürütülmesini sağlayan okul müdürü veya yardımcısıdır.

Uygulama Öğretmeni: Uygulama okulunda görevli olan ve öğretmen adayına öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği davranışları kazanmasında danışmanlık yapan sınıf veya ders öğretmenidir.

C-Uygulama Okulu

Okul deneyimi ve öğretmenlik uygulamaları, fakültenin bulunduğu il veya ilçedeki uygulama okullarında yapılır. İlköğretim kurumlarında görev yapacak sınıf ve branş öğretmenleri, imkân bulunduğu takdirde uygulamalarının bir kısmını köy okullarında yapabilirler.

Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması derslerini almakta olan öğretmen adayları için, günümüzdekine oranla daha fazla sayıda uygulama okulunun bulunması arzu edilmektedir. İdeal olarak, bir okuldan sadece öğretmenlerin ilgilenebileceği kadar öğretmen adayını kabul etmesi istenmeli; okullara taşıyamayacakları bir yük oluşturacak kadar çok öğretmen adayı gönderilmemelidir. Okul Deneyimi ve Öğretmenlik Uygulaması sırasında öğretmen adaylarının, ikili gruplar halinde (eşli olarak) çalışıp birbirini gözleyebilecekleri, birbirine yardımcı ve destek olabilecekleri unutulmamalıdır.

İlke olarak öğretmen adayları, hangi okulda öğretmenlik yapmak üzere yetiştiriliyorlarsa o okulda uygulama çalışmaları yapmalı ve öğretmenlik sırasında sorumlu olacakları bütün dersleri vermelidirler. Meselâ sınıf öğretmenliği bölümlerindeki öğretmen adaylarına, mümkünse 6-8. sınıflarda ek branş konularını öğretme fırsatı da verilmelidir. Öğretmen adayları, zaman içinde birtakım farklı yapılara sahip olan, olanak varsa kentsel ve kırsal alanda, büyük ve küçük yerleşim birimlerinde bulunan, normal ve birleştirilmiş sınıflı düzende öğretim yapan okullarda çalışma olanağı bulmalıdırlar.

Bir okulun, okullardaki uygulama çalışmalarında işbirliği yapılan okul olabilmesi için şu özellikleri taşıması gerekir:

1. Öğretmen adaylarına mesleki ve kişisel destek sağlamayı kabul etme
2. Öğretmen adaylarının eğitimi için uygun bir ortama ve kaynaklara sahip olma
3. Hedef alınan yaş grupları ve derslerle ilgili öğretmenlik deneyimi kazandıracak imkânlarla sahip olma
4. Öğretmen adayları ile çalışmada deneyimli ve onların ihtiyaçlarına ilgi duyan bir öğretim kadrosuna sahip olma
5. Öğretmen adayları için ulaşılabilir bir yerde bulunma
6. Öğretmen adaylarının yapacakları uygulama çalışmalarının düzenlenmesi, izlenmesi ve değerlendirilmesinde üniversitenin ilgili birimleri ile tam bir işbirliği içinde çalışacak bir yönetime sahip olma.

D-Uygulama İlkeleri

Öğretmenlik uygulaması, aşağıdaki ilkeler doğrultusunda plânlanır, programlanır ve yürütülür.

a) *Okul ortamında uygulama ilkesi:* Öğretmenlik uygulamaları, öğretmen adaylarının öğretmeni olacağı öğretim düzeyinde, alanlarına uygun gerçek etkileşim ortamında resmî, özel, yatılı - pansiyonlu ve gündüzlü, okul öncesi, ilköğretim, genel ve meslekî orta öğretim, özel eğitim ile çıraklık ve yaygın eğitim kurumlarında yürütülür.

b) *Aktif katılma ilkesi:* Öğretmen adaylarının, öğretme - öğrenme ve iletişim süreçlerine etkili bir biçimde katılmaları esastır. Bunun için, öğretmenlik uygulamasında her öğretmen adayından, bir dizi etkinliği bizzat gerçekleştirmesi istenir. Öğretmen adaylarının; bunları aşamalı olarak, süreklilik içinde ve artan bir sorumlulukla yürütmeleri sağlanır. Öğretmen adayları; uygulama hazırlığı, uygulama okulunda gözlem, uygulama öğretmenin görevlerine katılma, eğitim – öğretim, yönetim ve ders dışı etkinliklere katılma, uygulama çalışmalarını değerlendirme etkinliklerini gerçekleştirir.

c) *Uygulama sürecinin geniş zaman dilimine yayılması ilkesi:* Öğretmenlik uygulaması programı; plânlama, inceleme, araştırma, katılma, analiz etme, denetleme, değerlendirme ve geliştirme gibi kapsamlı bir dizi süreçten oluşur. Bu süreçlerin her biri hazırlık, uygulama, değerlendirme ve geliştirme aşamalarından oluşmaktadır. Öğretmen adayının, öğretmenlik davranışlarını bu süreçler yoluyla istenilen düzeyde kazanabilmesi için fiilen uygulama yapacağı süreden çok daha fazla zamana ve çabaya ihtiyacı vardır. Bu nedenle öğretmenlik uygulamaları; öğretmen adayına giderek artan bir sorumluluk ve uygulama yeterliliği kazandırmak için, en az bir yarıyla yayılarak programa yerleştirilir.

d) *Ortak değerlendirme ilkesi:* Uygulama etkinliklerini birlikte plânlayıp yürüttükleri için öğretmen adayının öğretmenlik uygulamasındaki performansı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni tarafından ayrı ayrı değerlendirilir. Öğretmen adayının öğretmenlik uygulamasındaki başarısı, uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmenin yaptığı değerlendirmelerin fakültenin “Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliği” gereğince birleştirilmesiyle not olarak belirlenir. Uygulama öğretim elemanı notları fakülte yönetimine teslim eder.

e) *Kapsam ve çeşitlilik ilkesi:* Öğretmenlik mesleği, ders hazırlığı, dersi sunma, sınıf yönetimi, atölye ve laboratuvar yönetimi, okul, aile ve mesleği ile ilgili konularda öğrenciye rehberlik yapma, öğrenci başarısını değerlendirme, yönetim işlerine ve eğitsel çalışmalara katılma gibi çok çeşitli faaliyetleri kapsamaktadır. Ayrıca öğretmenler, çeşitli bölgelerde, farklı olanak ve koşullara sahip genel - meslekî, gündüzlü – yatılı, pansiyonlu, şehir ve köy okullarında, müstakil veya birleştirilmiş sınıflarda görev yapmaktadır. Bu nedenle öğretmenlik uygulaması, öğretmenlik mesleğinin gerektirdiği tüm görev ve sorumluluk alanlarını kapsayacak şekil ve çeşitlilikte plânlanır ve yürütülür.

f) *Uygulama sürecinin ve personelinin sürekli geliştirilmesi ilkesi:* Öğretmenlik uygulaması çalışmalarından elde edilen sonuçlara göre; öğretmenlik uygulaması süreci ve buna paralel olarak uygulamaya katılan personel yeterlilikleri sürekli geliştirilir.

g) *Uygulamanın yerinde ve denetimli yapılması ilkesi:* Öğretmenlik uygulamasından beklenen faydanın sağlanabilmesi, ancak; öğretmen adaylarının öğretmenlik uygulaması kapsamında yapacakları etkinlikleri, öğrencisi buldukları fakültenin öğretim elemanlarının yakından izleme, rehberlik etme, yanlışlarını düzeltme, eksikliklerini tamamlama ve değerlendirme çabaları ile mümkündür. Bu nedenle öğretmenlik

uygulamasını, fakültenin bulunduğu il veya ilçelerdeki uygulama okulları ile ilgili kurumlarda yapılıır.

E-Görev ve sorumluluklar

Öğretmenlik uygulamasının başarısı her kademedeki görevlilerin sorumluluklarını tam olarak yerine getirmeleri mümkün olabilmektedir. Görev ve sorumlulukları şöylece sıralamak mümkündür:

a) *Fakülte uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:* Bölüm uygulama koordinatörü ve millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörü ile iş birliği yaparak uygulama okullarını belirler, öğretmen adaylarının bu okullara dağılımını sağlar. Uygulama çalışmalarını, fakülte adına izler ve denetler. Öğretmenlik uygulaması çalışmalarını değerlendirir ve geliştirilmesi için gerekli tedbirleri alır.

b) *Bölüm uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:* Bölümle ilgili uygulama çalışmaları konusunda, bölüm uygulama öğretim elemanları arasındaki koordinasyon ve iş birliğini sağlar. Uygulama öğretim elemanlarının ve her uygulama öğretim elemanının sorumluluğuna verilen öğretmen adaylarının listesini hazırlar; fakülte uygulama koordinatörüne iletir. Uygulama okullarının seçiminde fakülte uygulama koordinatörüne yardım eder.

c) *Uygulama öğretim elemanının görev ve sorumlulukları:* Öğretmen adaylarını, öğretmenlik uygulaması etkinliklerine yeterli düzeyde hazırlar. Onların uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinliklerini, uygulama okulu koordinatörü ve uygulama öğretmeni ile birlikte plânlar. Okullara, gidecek öğretmen adayları ve onların izleyecekleri dersler hakkında önceden bilgi verir. Öğretmen adaylarının okullardaki çalışmalarını kolaylaştırmak için bu çalışmaların yapıldığı okullarla işbirliği yapar ve çalışmaları uygulama öğretmeni ile birlikte düzenli olarak izler, denetler. Her aşamada öğretmen adayına gerekli danışmanlığı yaparak göstermekte oldukları ilerlemeleri kendileriyle tartışır, başarılarını gözden geçirir ve gelişimleriyle ilgili hedefler belirler. Okul Deneyimi süresince gösterilen gelişmeler ve bunların değerlendirilmesi konularında uygulama öğretmeniyle ilişkileri sürdürür; öğretilmekte gözlem formları vb. nin yeterli sayıda kopyasının bulunmasını sağlar. Uygulama sonunda öğretmen adayının çalışmalarını, uygulama öğretmeni ile birlikte değerlendirir ve sonucu not olarak fakülte yönetimine bildirir.

d) *Millî eğitim müdürlüğü uygulama koordinatörünün görev ve sorumlulukları:* Fakülte ve okul uygulama koordinatörleri ile iş birliği yaparak uygulama okullarını, kontenjanları öğretim alanları itibarıyla belirler. Öğretmenlik uygulamalarını denetler, değerlendirir, etkili bir biçimde yürütülmesi için gerekli önlemleri alır.

e) *Uygulama Okulu koordinatörünün görev ve sorumlulukları:* Millî eğitim müdürlüğü, okul yönetimi ve fakülte arasındaki koordinasyon ve iş birliğini sağlar. Uygulama öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile iş birliği yaparak öğretmen adaylarının uygulama çalışmalarını plânlar, izler, değerlendirir ve gerekli önlemleri alır.

f) *Uygulama öğretmenin görev ve sorumlulukları:* Uygulama öğretim elemanı ve uygulama okulu koordinatörü ile iş birliği yaparak öğretmen adaylarının uygulama çalışmaları kapsamındaki etkinlikleri hazırlar. Programın gerektirdiği etkinliklerin yürütülmesini sağlar, öğretmen adayına rehberlik eder, bu etkinlikleri izler ve denetler.

Uygulama sonunda öğretmen adayının uygulama çalışmalarını değerlendirir, uygulama okulu koordinatörüne teslim eder.

Fakülte öğretim elemanları, işbirliği yapacak taraflar olarak fakülte uygulama okulu ve öğretmen adaylarının bu işbirliğindeki görev ve sorumluluklarına ilişkin olarak öğretmenlere açıklamalarda bulunurlar. Öğretmen adaylarının okullardaki uygulama çalışmalarından en iyi sonuçların alınabilmesi için onların okullara gönderilmesi sırasında neler yapılması gerektiği konusunda öğretmenlerin görüşleri alınır. Fakülte öğretim elemanları ile öğretmenler arasında, özellikle öğretmen adayının gözlenmesi ve gelişiminin değerlendirilmesi konusunda bir görüş birliğine varılmış olması gerekir. Öğretmen yetiştirme konusunda deneyimi az olan öğretmenler, gözlem formunun doldurulması, öğretmen adaylarının verecekleri derslerde dikkat edilecek noktalar ve öğretmen adayına etkili bir dönüt (feedback) sağlamanın nasıl olabileceği konularında rehberliğe gerek duyabilirler.

Öğretmenlere sağlanacak olan yukarıdaki gibi bir eğitim, yıllar boyunca üniversitedeki öğretim elemanlarıyla sıkı bir işbirliği içinde çalışabilecek, okullardaki diğer öğretmenlerin aynı görev için yetiştirilmesinde görev alabilecek ve eğitim fakülteleri özel öğretim yöntemi derslerinde fakülte öğretim elemanları ile çalışabilecek bir uygulama öğretmeni kadrosunun oluşmasını sağlayacaktır. Uygulama öğretmenlerinin, zaman içinde gerçekleşen değişimleri takip ederek kendilerini yenilemeleri de gerekecektir. Öte yandan, üniversite - okul işbirliği, üniversitedeki öğretim elemanlarına da kendi öğretim deneyimlerini güncelleştirme fırsatı tanıyacaktır. Okullardaki uygulama çalışmalarında katkılarından yararlanılacak öğretmenlerin bu görev için yetiştirilmeleri ve görevin onlar için olabildiğince doyum sağlayıcı bir iş haline getirilmesi, eğitim fakültelerinin sorumluluğudur.

g) Öğretmen adayının görev ve sorumlulukları: Uygulama programının gereklerini yerine getirmek için plânlı ve düzenli çalışır. Uygulama öğretim elemanı, okul yönetimi, uygulama öğretmeni ve diğer öğretmen adayları ile iş birliği içinde plânlı bir şekilde hareket eder. Özellikle okullarca konulan kurallara uyulması mutlak zorunluluktur. Dolayısıyla öğretmen adayı uygulama öğretmeni ile sıkı bir diyaloga girmeli ve onun tarafından belirtilen hususlara tam bir titizlikle uymalıdır. Öğretmenlik uygulaması etkinlikleri kapsamında, yaptıkları çalışmaları, bunlarla ilgili tartışmalar ve değerlendirmeleri içeren bir dosyayı uygulama öğretim elemanına teslim edilmelidir. Öğretmenliğini üstlendiği öğrencilerin, okulun onlardan beklediği doğrultu ve düzeyde ilerleme göstermelerine katkıda bulunmalı; onların ilgi çekici ve değerli öğrenme yaşantıları kazanmakta olmalarını güvence altına alma çabası göstermelidir.

İKİNCİ BÖLÜM: OKUL DENEYİMİ DERSİNİN UYGULANMASI

A-Dersin kapsamı

Öğretmen adaylarının, öğretmenliğe hazırlanmaları sırasında öğretmen ve öğrencilerle birlikte uygulama çalışmaları yapmaları esastır. Bu amaca yönelik derslerden *birincisi*, öğretmenlik mesleğini oluşturan birçok görevi öğretmen adaylarına tanıtmaya yönelik, güden plânlı gözlem ve etkinliklerden oluşmaktadır. Buna kısaca *Okul Deneyimi* adı verilmiştir. Okul Deneyimi dersi 1 saati teorik 4 saati uygulama olmak üzere haftalık 5 saatlik (3 kredilik) ders olarak okutulmaktadır. Teorik ders fakültede bir öğretim elemanı tarafından verilirken uygulama kısmı okullarda yapılmaktadır.

Dersin amacı: Öğretmen adaylarının ileride görev yapacakları okul ve sınıf ortamını daha iyi tanıyarak gerek duyacakları mesleki yeterlikleri oluşturmak. Adaylara, öğrencilerinin yaş, yetenek, özel ihtiyaçlarına uyarlayabilecekleri çeşitli öğretim teknikleri geliştirmelerinde yardımcı olmak. Adayları, etkili bir okul ortamı oluşturulmasına katkıda bulunabilecek anlayış ve tutumlara sahip, iyi birer öğretmen olabilecek hale getirmek.

Uygulama derslerinde okul hayatı ile ilgili gözlemler yapmak ve gözlemler üzerinde düşünmek, öğretmenlik becerilerinde deneyim kazanmak amacıyla yöneliktir. Öğretmen adaylarının bu derste yaptıkları görev ve etkinlikler onlara, deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, öğrencilerle bireysel olarak ve küçük gruplar halinde çalışma, sınırlı sorumluluklarla da olsa, kısa süreli öğretmenlik deneyimleri kazanma olanakları sağlamalıdır. Uygulama çalışmaları sırasında belirlenen sayıda etkinlik yapılacak olup bu etkinlikler ile ilgili raporların yer aldığı dosyalar ait oldukları hafta içerisinde ve belirlenen gün ve saatte uygulama öğretim elemanına teslim edilecektir. Dönem sonunda bu ödevler bir klasörde toplanarak öğrencinin ders notunun belirlenmesinde kullanılacaktır.

Her raporun kapak sayfasında şu bilgiler yer almalıdır:

Öğretmen adayının adı soyadı:
Numarası:
Anabilim dalı:
Programı:
Uygulama okulunun adı:
Uygulama öğretmeni:
Uygulama öğretim elemanı:
Etkinliğin adı:
Raporun teslim tarihi:

Okul Deneyimi dersi tamamlandığında, öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdırlar: Okul organizasyonunu ve öğretmenliği sistemli bir yaklaşımla tanımış olma, İyi düzenlenmiş öğretmenlik deneyimleri aracılığı ile, öğretim programı kapsamındaki öğretme - öğrenme etkinliklerini gerçekleştirmek için gerekli mesleki yeterlikleri kazanmaya başlamış olma, öğrenme ve gelişme bakımından öğrenciler arasındaki bireysel farklar konusunda deneyim kazanmış olma, uygulama okulundaki öğretmenlerle işbirliği yapmış ve okulda etkili bir biçimde çalışmak için gerekli kişisel

becerileri geliştirmiş olma, okulun organizasyonu, yönetimi ve okuldaki günlük işler ile okulda bulunan araç – gereç ve kaynaklar üzerinde bilgi sahibi olma.

Öğretmen adaylarına uyarılar

Okul Deneyimi kapsamındaki etkinlikleri oluşturan görevleri birer birer yerine getirirken, bunların her birinde dikkatinizi öğretmenliğin bir yönüne yönelteceksiniz. Görevi yaparken öğretmenliğin o yönü üzerinde düşüneceksiniz. Uygulama öğretmenlerini gözleyerek ve onların sizin yaptıklarınızla ilgili görüşlerini alarak, olabildiğince çok şey öğrenmeye çalışacaksınız. Daha sonra öğrendiklerinizi, öğretmenlik becerileri geliştirme ile ilgili kendi birikimlerinizle birleştireceksiniz. Bu etkinlikleri başarı ile tamamladığınız zaman, öğretmen olma yolunda bir hayli ilerlemiş olacaksınız.

Bir öğretmeni gözleyeceğiniz zaman, çalışmanızla ilgili hazırlık ve düzenlemeleri kurallara uygun bir biçimde, meslektan bir kişi gibi yapmalısınız. Okul Deneyimi dersi kapsamındaki çalışmalara başlamadan önce, bu derste yerine getireceğiniz bütün görevleri incelemeli; bunların, öğretmenlik becerilerinizi geliştirmeye yönelik nasıl bir sıralı çalışmalar düzeni oluşturduğunu görmeye çalışmalısınız. Her görev için yeterince önceden hazırladıklarınızı yapmalı; gözlemek istediğiniz öğretmenlerle görüşmelisiniz. Sonra onlara ne yapmak istediğinizi anlatmalı; onların dersleriyle ilgili olarak tuttuğunuz notları okumaları için mutlaka kendilerine sunmalısınız. Kısa bir süre veya bir ders saati için bir sınıfa öğretmenlik yaparsanız, bu durumda da hazırlıklarınızı yeterince önceden yapmalısınız. Öğretmenin, sizin ne ne yapacağınız konusunda bilgi sahibi olmasını ve yapacağınız çalışma konusunda sizinle aşağı yukarı aynı düşüncüyü paylaşmasını sağlamak zorundasınız. Böyle bir durumda, derste ne yapacağınızı gösteren planınızı ve gerçekleştirmeyi düşündüğünüz çalışmayı öğretmene gösteriniz; onun size yapabileceği rehberlik ve önerilerden yararlanmaya çalışınız. Okulda geçen günleriniz arasındaki bir zamanda öğretmenle görüşme olanağı bulmanızın, uygulamada size önemli kolaylıklar sağlayabileceğini unutmayınız.

Okul Deneyimi süresince, her haftanın aynı gününü okulda geçireceksiniz. Beş ya da altı hafta boyunca aynı sınıfla birlikte çalışmanız gerekecek. Bu sırada, sınıftaki öğrencileri tanımaya başlayacaksınız. Onlarla birlikte çalıştıkça kendinize olan güveniniz artacak. Gittikçe, sınıfta olup bitenlerin bütün yönleriyle ilgilenmeye, üzerinize üstesinden gelebileceğiniz kadar çok iş almaya başlayacaksınız.

Okullardaki uygulama çalışmalarında, başka bir öğretmen adayı ile birlikte çalışmakta olabilirsiniz. Böyle bir durum söz konusu ise, birbirinize yardımcı ve destek olmaya, birbirinizden gözlemci ve değerlendirici olarak yararlanmaya ve çabalarınızı birleştirerek ekip öğretimi yapmaya çalışmalısınız.

Okullardaki uygulama çalışmalarınızla ilgili dosyanız çok önemlidir. Dersiniz için bir dosya tutmalısınız. Size sorulan sorularla ilgili cevaplarınızı, sizden istenen raporları, değerlendirmeleri ve doldurduğunuz formları, sıralı ve düzenli bir şekilde bu dosyanızda toplamalısınız. Dosyanızda bu bilgileri, bu derste neler yaptığınızı, size rehberlik yapmakta olan fakülte öğretim elemanına ve uygulama öğretmene açıkça gösterecek bir şekilde düzenlemiş ve derste yaptığınız etkinlik ve görevlerle uygun şekilde ilişkilendirmiş olmanız gerekir. Dosyanızdaki çalışmaları, aynı konularla ilgili olarak fakültedeki derslerde yaptığımız çalışmalarla karşılaştırmanız; okullardaki uygulama çalışmalarınız ile fakültede kazandığınız kuramsal öğrenmeler arasında ilişkiler kurmanız da gereklidir.

- Dönem içinde uygulama çalışmalarını yapacağınız okulun müdürü ve 5-6'şar haftalık iki dönemin her birini birlikte çalışarak geçireceğiniz sınıfların öğretmenleri ile dönem boyunca yapacağınız çalışmalar ile ilgili hazırlıklarınızı gözden geçiriniz.
- Okuldaki ilk gününüzde, çalışma planınızın geriye kalan haftalarla ilgili kısmı üzerinde ilgililerle görüş birliği sağlayınız. Çalışma planınızı ilgili fakülte öğretim elemanı ile görüşmek için yazılı hale getiriniz.
- Okuldaki uygulama çalışmalarınızda sizi en yakından izleyecek olan uygulama öğretmenlerinden görüşme için randevu alınız. Bu görüşmede, ilgili fakülte öğretim elemanının bu dönem içinde yapmanızı istediği etkinlikleri öğretmenlere anlatınız. Bu etkinliklerin uygun bir sıra ile gerçekleştirilmesine elverişli bir düzenleme için kendilerinden yardım isteyiniz.
- Okulda geçireceğiniz günlerin arasındaki bir zamanda, birlikte çalışmakta olduğunuz uygulama öğretmeni ile gerekli hallerde nasıl görüşebileceğinizi öğreniniz.
- Öğretmenlik dosyanızı baştan itibaren dikkatle inceleyiniz. Dosyanızın düzenli, her etkinliğe ilişkin notlarınızın tamam ve yerinde olmasını sağlayınız.

- Dersle ilgili notlarınız ve değerlendirmelerinizin dosyanızda ve incelenmeye hazır bulunduğundan emin olunuz.
- Dönem boyunca göstermiş olduğunuz gelişmeyi ve yapmış olduğunuz çalışmaları, birlikte çalıştığınız fakülte öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile görüşüp tartışınız.
- Kendi değerlendirmeleriniz ile gözlemcilerin değerlendirmelerini yazılı olarak özetleyip dosyanıza koyunuz; özellikle güçlü ve zayıf yönlerinizi not etmeyi unutmayınız.

B-Okul Deneyimi Dersi Etkinlikleri

Bir yarıyıl boyunca *Okul Deneyimi* dersi kapsamında yapılacak etkinliklerin listesi aşağıdaki tabloda verilmiştir.

Okul Deneyimi Dersi Etkinlikleri

Haftalar	Etkinliğin adı	Açıklamalar
1.hafta	Dönem plânının hazırlanması	
2. hafta	Öğretmenin okuldaki bir günü	2. haftanın teorik saatinde dönem plânı öğretim elemanına teslim edilir.
3. hafta	Öğrencinin okuldaki bir günü	3. haftanın teorik saatinde 2. ödevin raporu öğr. Elemanına teslim edilir.
4. hafta	Dersi plânlama ve etkinlikleri sıraya koyma	4. haftanın teorik saatinde 3. ödevin raporu öğr. elemanına teslim edilir.
5. hafta	Derslerin gözlenmesi – Öğretim yöntemleri	5. haftanın teorik saatinde 4. ödevin raporu öğr. elemanına teslim edilir.
6. hafta	Dersin yönetimi ve sınıf kontrolü	6. haftanın teorik saatinde 5. ödevin raporu öğr. elemanına teslim edilir.
7. hafta	Ders kitaplarından yararlanma, çalışma yaprakları ve öteki materyallerin hazırlanması	7. haftanın teorik saatinde 6. ödevin raporu öğr. elemanına teslim edilir.
8. hafta	Grup çalışmaları	8. haftanın teorik saatinde 7. ödevin raporu öğr. elemanına teslim edilir.
9. hafta	Soru sorma alıştırmaları, test hazırlama, puanlama ve analiz	9. haftanın teorik saatinde 8. ödevin raporu öğr. elemanına teslim edilir.
10. hafta	Öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi	10.haftanın teorik saatinde 9. ödevin raporu öğr. elemanına teslim edilir.
11. hafta	Okulun yönetimi, imkânları ve sorunları	11. haftanın teorik saatinde 10. ödevin raporu öğr. elemanına teslim edilir.
12-13. hafta	Ders anlatımı	12. haftanın teorik saatinde 11. ödevin raporu öğr. elemanına teslim edilir.
14. hafta	Eksikliklerin tamamlanması	14. haftanın teorik saatinde 12-13. ödevin raporu öğr. elemanına teslim edilir.

1-Dönem plânı

Öğretmen adayı uygulama öğretim elemanından çalışma yapacağı okulun ve çalışacağı uygulama öğretmenin adını ve yapacağı etkinliğin kapsamını öğrenir. Hafta içerisinde ilgili okula giderek öğretmenle tanışır ve dönem boyunca yapılacakların plânını belirler. (Öğretmenle görüşmeye gidilirken önceden randevu alınması ihmal edilmemelidir.) Plânlama sürecinde hem öğretmen hem de öğretim elemanı ile işbirliği yapar. Öğretmen adayı bu sırada gerektiğinde öğretmenle nasıl ilişki kurabileceğini, ders programının ne olduğunu, kendisinin uymak zorunda olduğu kuralları sormayı ihmal etmemelidir. Hazırlanacak plânın bir örneği 2. haftanın teorik saatinde uygulama öğretim elemanına verilerek onun da varsa tavsiye ve görüşleri alınmalıdır.

2-Öğretmenin bir günü

Bu etkinliğin amacı öğretmenliğin nasıl bir meslek olduğunu öğretmen adayına göstermektir. Öğretmen adayı kendisini gelecekte ne gibi meşguliyetlerin beklediğini böylece gözlemleme fırsatı elde etmiş olacaktır. Etkinlikle ilgili olarak öğretmen adayı şu noktalara dikkat etmelidir:

1-Okuldaki bir gün boyunca öğretmen neler yapmaktadır. Sınıf içinde ve dışında yapılanları listeye yazmak gerekir. Her iş için harcanan zamanın yazılması unutulmamalıdır. Zira daha sonra bunlar rapor haline getirilecektir (Öğretmen faaliyetlerinden bazıları: Ders için araç-gereç hazırlamak, öğrencilerle teker teker ya da gruplar halinde görüşmek, derse girmek, nöbet tutmak, eğitsel çalışmalarda bulunmak, dinlenmek, diğer öğretmenlerle sohbet etmek, tartışmak, sınav okumak, velilerle görüşmek vs.)

2-Hazırlanan liste öğretmene gösterilerek bunun okulda geçen günleri temsil eden iyi bir örnek olup olmadığı sorulmalıdır. Öğretmene ayrıca mesleği ile ilgili olarak okul dışında neler yaptığı da sorulmalı ve verilen cevaplar not edilmelidir (Meselâ kütüphaneye, kitapçılara gidip kaynak temin etmek, ertesi gün için ders notu hazırlamak, testler çözmek, diğer okullardaki meslektaşlarıyla veya dersanelerle ilişkiye girmek vs.)

3-Öğretmen adayı öğretmenin okuldaki bir gününü nasıl değerlendirdiğini de not etmelidir. Hayalindeki öğretmenlik kavramıyla bunun ne derece uyuşup uyuşmadığını tartışmalıdır.

4-Öğretmenlerin bir gününde yer almayan faaliyetleri de olabilmektedir. Nöbet, eğitici kol faaliyetleri, rehberlik çalışmaları, okul-aile birliği toplantıları, kültürel ve sanatsal etkinlikler gibi. Bunlar hakkında da öğretmenle mülakat yapılıp elde edilen bilgiler rapora yansıtılmalıdır.

5-Bu etkinlik sırasında karşılaşılan problemler ve nasıl çözümlendiği, ulaşılan sonuçların neler olduğu da tespit edilmelidir.

6-Öğretmenin çalışma ortamı değerlendirilirken kişisel ve meslekî özellikleri değerlendirmek üzere *gözlem formu-1* dikkatle doldurulmalı ve elde edilen bilgiler rapora yansıtılmalıdır.

GÖZLEM FORMU-1 (Öğretmenin Bir Günü)

Davranışlar	Evet	Hayır	Gözlenemedi	Açıklamalar
Sınıf içi disipline önem veriyor				
Öğrencilerin derse katılımını sağlıyor				
Öğrencilerle bireysel ya da gruplar halinde ilgileniyor				
Öğrencilerin dinleme, anlama ve konuşma yeteneklerinin gelişmesini sağlıyor				
Öğrencileri soru sormaya ve cevap vermeye yönlendiriyor				
Her dersle ilgili ödev veriyor				
Ders zamanını etkin kullanıyor				
Alan dilini iyi kullanıyor				
Ders araç-gereçlerini kullanıyor				
Öğrencilerin ders dışındaki sorunlarıyla ilgileniyor				
Diğer öğretmenlerle bilgi alışverişinde bulunuyor				
Okulun tümünü ilgilendiren etkinliklere katılıyor				
Kendi geliştirmeye gayret ediyor				
Meslek standartlarına uyuyor				
Velilerle iyi bir ilişki içerisinde				
Okul yönetimi ile uyumlu				
Diğer öğretmenlerle uyumlu				
Kültürel ve sanatsal faaliyetlerde bulunuyor				
Diğer				

Bütün bu çalışmaların sonucu bir rapor halinde yazılmalı ve uygulama öğretmeni ile tartışıldıktan sonra son şekil verilerek öğretim elemanına teslim edilmelidir.

RAPOR ÖRNEĞİ: ÖĞRETMENİN BİR GÜNÜ

23.09.2016 tarihinde saat 08.00'de ..... Okulu'na giderek danışman öğretmenim olan .... ile "Öğretmenin okuldaki bir günü" konulu ödevimi hazırlamak üzere buluştum. Konu ile ilgili gözlemlerim aşağıya çıkarılmıştır.

Dersler öncesinde yapılanlar

.....

Derslerde yapılanlar

.....

Dersler arasında (teneffüste) yapılanlar

.....

Ders dışındaki faaliyetler

.....

Eğitici kol çalışmaları

.....

3-Öğrencinin bir günü

Bu etkinliğin amacı öğrencinin bir gününün hangi faaliyetlerle geçtiğini ve bunlara için ne kadar zaman ayırdığının tespit edilmesi olup öğretmen adayının öğrencileri tanımasına katkı sağlayacaktır. Böylece ileride nasıl bir öğrenci kitlesine hitap edeceğini görmelidir. Öğrencilerin merakları, arzuları, hayalleri, sıkıntıları mümkün olduğu kadar öğrenilmelidir (Çok özel bilgiler istenmekten kaçınılmalıdır). Bu ödevi hazırlamak üzere öğretmen adayı, uygulama öğretmeni ile görüşerek incelenmek üzere bir öğrencinin belirlenmesini sağlar. Öğretmen adayı hiçbir müdahalede bulunmadan sadece öğrenciyi gözlemlemekle yetinmelidir. Gözlem sırasında elde edilen veriler *gözlem formu-2*'ye göre doldurulur.

GÖZLEM FORMU-2 (Öğrencinin Bir Günü)

Davranışlar	Evet	Hayır	Gözlenemedi	Açıklamalar
Derslere karşı yeterince ilgilidir				
Verilen ödevleri zamanında hazırlamaktadır				
Arkadaşlarıyla bireysel ya da gruplar halinde iletişim kuruyor				
Anlatılan dersleri dinleme, anlama ve konuşma yetenekleri yeterlidir				
Derste soru soruyor ve sorulara cevap veriyor				
Disiplin kurallarına uyuyor				
Ders kitabı dışında yardımcı kaynaklara başvuruyor				
Laboratuvar ve atölyelerde yaratıcılığını öne çıkarıyor				
Ders araç-gereçlerini kullanıyor				
Öğretmenleriyle ilişkileri olumludur				
Okul idaresiyle ilişkileri olumludur				
Panel, konferans .. gibi etkinliklerde görev alıyor				
Eğitici kol faaliyetlerine katılıyor				
Kendi geliştirmeye gayret ediyor				
Kültürel ve sanatsal faaliyetlerde bulunuyor				
Diğer				

Gözlem yapılması söz konusu olmayan konular için öğrenci ile mülakat yapılmalı ve elde edilen bilgiler rapora yansıtılmalıdır.

RAPOR ÖRNEĞİ: ÖĞRENCİNİN BİR GÜNÜ

Uygulama öğretmenim ile daha önce görüşerek ..... sınıfından ... adlı öğrenci ile tanıştım. Uygulama öğretmenim adı geçen öğrenciyle ilgili gözlem yapacağım tarihteki derslerinin öğretmenlerine durumu anlattı ve onların da derse katılmama izin vermelerini sağladı. Öğrenciyle ilgili gözlem yapmak üzere ..... tarihinde saat .....’de ..... Okulu’na gittim ve ilk dersten itibaren gözlem yapmaya başladım.

1.ders: Türkçe

Öğrencinin ders içi etkinlikleri

Teneffüs: Öğrencinin teneffüsteki faaliyetleri

2.ders: Kimya

.....

Derslere karşı tutumu:.....

Eğitici kol çalışmaları:.....

Sportif ve kültürel faaliyetleri:.....

4-Dersi plânlama ve etkinlikleri sıraya koyma

Bir konuyu öğretmeye başlamadan önce, öğretim programı ve ders kitabına ek olarak çeşitli kaynak kitapları ve diğer bilgi kaynakları incelenmeli ve buna göre bir program hazırlanmalıdır. Plân hazırlanırken konunun başlıca bölümleri, temel ve zenginleştirici nitelikteki öğretme - öğrenme materyalleri, görsel araç ve gereçler, ev ödevleri ile ilgili öneriler, ilgili diğer etkinlikler tespit edilip bir dosyada saklanabilir. Yıldan yıla bunları güncelleştirebilir. Yeni malzemeler buldukça bunlara eklemeler yapılabilir. Bir konu her ele alınışında, oluşturulan dosyadan yararlanılabilir. Seçilen konunun başından sonuna kadar yararlanılacak öğretme - öğrenme etkinlikleri tasarlanır ve buna uygun sıralama yapılır. Etkinlikler düzenini, her biri öğretmen için tatmin edici bir öğretme, öğrenciler için de tatmin edici bir öğrenme çabası olacak şekilde bölümlere ayırmak gerekir.

Konunun bölümlerini birer ders saatinde öğrenilecek şekle getirmek yararlı olur.

Öğretimde yararlanılacak öğretme - öğrenme araç gereçleri sağlanıp sınıftaki koşullarda ve derse ayrılan zaman içinde kullanılacak şekilde ders başlamadan önce düzenlenmelidir.

Ders planı hazırlamak dersin işlenişi esnasında büyük yarar sağlamaktadır. Plan, öğretmene derste kılavuzluk edecek kadar ayrıntıya sahip olması gerekmektedir. Ancak planın, öğretmenin ayrıntılara takılıp kalmasına veya ayrıntılar içinde kaybolmasına neden olacak kadar uzun olması da iyi değildir. Planda, öğretmenin yapacağı ve öğrencilerin yapacakları çalışmalar üzerinde durmak yeterlidir. Bir dosya yaprağının bir veya iki yüzüne yazılmış olan bir planın yeterli olacağı düşünülmektedir. Planda, aşağıdaki noktaların açıkça belirtilmiş olması önerilmektedir.

- *Başlık:* Konunun adı
- *Tarih ve saat:* Dersin hangi gün ve saatte yapılacağı
- *Hedefler:* Bunlar konuya özel ifadeler olabileceği gibi, öğrencilerin davranışları, beceriler, öğrenme yaklaşımları şeklinde de olabilir.
- *Araç gereç ve kaynaklar:* Kullanılacak öğretme-öğrenme araç gereçleri, özel kırtasiye ya da cihaz
- *Etkinlikler:* Dersteki basamakların açıkça belirtilmesi; her bir basamağın gerçekleşmesi için tahmini süre. Etkinlikler arasında şunlardan bir bölümüne yer verilmiş olabilir: Açıklama, soru sorma, gösteri yapma, görsel araçlar üzerinde çalışma, bireysel çalışma veya grup çalışması, okuma, yazma, şema hazırlama, test sorularını cevaplama, oyunlar, bilgisayarla çalışma. Etkinliklere belirlenirken

büyük ölçüde, öğrencileri etkin kılan ve onların öğretme - öğrenme sürecine katılımlarını gerektirenlere yer vermek daha uygundur.

- *Değerlendirme:* Değerlendirme işlemi dersten sonra yapılabilir. Öğrencilerin tepkileri ve davranışları, öğretmede karşılaşılan sorunlar ve öğretmenin kendi güçlü ve zayıf tarafları ile ilgili düşünceler, ileride bu tecrübelerden yararlanmak üzere not edilmelidir.

5-Derslerin gözlenmesi - Öğretim yöntemleri

Bu etkinlikle ile teorik bilgilerin dışında, fiilen okullarda okutulan derslerde hangi yöntemlerin, ne ölçüde ve ne kadar zaman dilimi içerisinde uygulandığının öğretim adayları tarafından gözetlenmesi amaçlanmaktadır. Etkinlikle ilgili rapor hazırlanırken öğretmenin dersi nasıl anlattığı (tamamen kendisi mi anlatıyor, not tutturuyor mu, önce öğrencilere anlattırıp sonra kendisi mi anlatıyor..vs), ders kitapları ve yardımcı kitap kullanımı, araç-gereç kullanımı, soru sorma ve cevap alma durumu, soruyu bilmeyen öğrencilere karşı tutumu, disiplini sağlamadaki yöntemi, metin okuma çalışmaları, özet çıkarttırma, tartışma yönteminin kullanımı, öğrenci ilgisini toplama gibi konular dikkate alınmalıdır. Öğretmen aday dersten sonra hazırladığı notları öğretmenle birlikte değerlendirip tartışmalıdır. Mümkünse aynı gün içerisinde başka bir öğretmenin de dersi dinlenmeye çalışılmalıdır.

Öğretmen aday elde ettiği bulguları diğer öğretmen adayları ile tartışıp ortak noktaları bulmalıdır. Bu arada öğrencilerin tepkileri de olabildiğince gözlemlenmelidir. Böylece öğretmenlerin bireysel farklılıklarının derslerdeki yansımaları tespit edilmeli ve öğrencilerin hangi yöntemlerden daha fazla etkilendikleri görülmeye çalışılmalıdır. Öğretmen aday ana branşı dışında yan branşından da bir dersi dinleyerek benzer bir rapor da onun için hazırlamalıdır.

GÖZLEM FORMU-3 (Öğretim yöntemleri)

Sınıf:				Tarih:
Öğrenci sayısı:				
Dersin adı				
Konu:				
Davranışlar	Evet	Hayır	Gözlenemedi	Açıklamalar
1.Ders öncesi				
Günlük plân hazırlandı				
Ders araç-gereçleri hazırlandı				
Yardımcı kaynaklar sağlandı				
2.Derse başlama				
Selamlama ve yoklama yapıldı				
Hal-hatır soruldu				
Günün önemiyle ilgili kısa açıklama yapıldı				
Verilen ödevler kontrol edildi				
Önceki konu tekrar edildi				
3.Dersin işlenişi				
Not tutturuldu				
Soru-cevap yöntemi uygulandı				
Güncel örnek verildi				
Tartışma yapıldı				
Önemli terimler tahtaya yazıldı				

Kaynaklar hakkında açıklamalar yapıldı				
Konu öğrencilere anlatıldı				
Fıkra, hikaye, anekdot anlatıldı				
Başka kaynaklardan alıntılar yapıldı				
Öğrenci tahtaya kaldırıldı				
Gösteri, deney vs. yapıldı				
Münazara yapıldı				
Konunun uzmanı misafir davet edildi				
Gezi, gözlem yapıldı				
Öğrenciler grup çalışmasına yönlendirildi				
Sözlü, yazılı sınav yapıldı				
Ödüllendirme ve cezalandırma uygulandı				
4.Dersin bitişi				
Konu kısaca özetlendi				
Değerlendirme soruları cevaplandırıldı				
Bir sonraki ders için ödev verildi				

Çalışmalarla ilgili rapor hazırlanırken aşağıdaki örnek öğretmen adaylarına yardımcı olabilir.

RAPOR ÖRNEĞİ: Derslerin Gözlenmesi-Öğretim Yöntemleri

Sınıf:	Tarih:		
Öğrenci sayısı:			
Dersin adı			
Konu:			
Saat	Öğretmen etkinliği	Öğrenci etkinliği	
9.00	Önceki konuyu tekrarlamak için sınıfa soru sordu.	Sınıfın yaklaşık 2/3'ü cevap vermek için gayret gösterdi.	
9.10	Bugünkü konuya geçilir. Kitaptaki ilk başlığı bir öğrenciye anlattırdı.	Öğrenci anlattı. Anlatırken çoğunlukla kitaba baktı.	
9.15	İlk konuyu tekrarladı.	Dinlediler.	
9.20	Konu ile ilgili bir soru sordu.	Cevaplandıramadılar.	

İzlenen derste öğretmenin jestler, beden hareketleri, göz teması, sınıf içerisinde dolaşması, tahtanın kullanımı, yüz ifadeleri, ses tonundaki değişimler gibi davranışların dersin genelini nasıl etkilediği de gözlenip rapora yazılmalıdır. Ayrıca öğretmen adayı raporuna böyle bir dersi kendisi anlatsaydı nasıl bir plân hazırlayacağını ve hangi yöntemleri uygulayacağını da eklemelidir.

6-Dersin yönetimi ve sınıf kontrolü

Bu etkinlikle bir öğretmenin dersine girdiği sınıfa nasıl kontrol altında tuttuğu, bunun için ne gibi yöntemler izlediği, dersi nasıl yönettiği konusunda öğretmen adayının gözlem yapması sağlanacaktır. Öğretmen adayı, uygulama öğretmeni ile birlikte birden fazla derse girerek öğretmenin dersi yönetirken ve sınıfı kontrol altında tutarken takip ettiği süreci not etmeli ve dersten çıktıktan sonra öğretmenle bunu tartışmalıdır. Öğretmen adayı raporunu hazırlarken aşağıdaki tabloda yer alan sorulara cevap aramalıdır.

GÖZLEM FORMU-4 Dersin Yönetimi ve Sınıf Kontrolü (Gözlem sırasında dikkat edilecek noktalar)

Öğretmen adayı:	Tarih: .....
Sınıf:	
Ders:	
Öğretmen:	
Öğrenci sayısı:	

Dersi planlama: Öğretmen derse hazırlıklı mı giriyor? Öğretmen, dersini planlamak veya ona hazırlanmak için dersten önce neler yapmıştır?

Başlangıç: Derse nasıl başlamıştır? Öğrencilerin hazırlığını denetliyor mu?

Dersin amaçları: Size göre öğretmen bu derste, öğrencilerin neleri öğrenmesini sağlamaya çalışmaktadır?

Öğretme-öğrenme yaklaşımı: Öğretmen dersini nasıl organize etmekte ve dersi nasıl geliştirmektedir?

Öğretim yöntemleri: Derste öğrencilerin katıldıkları birbirinden farklı etkinlik tipleri nelerdir? Öğretmen, dersin her aşamasını nasıl bir düzenleme ile gerçekleştirmektedir?

İletişim: Öğretmenin sınıftaki ses tonuna dikkat ediniz; öğretmen yönerge veya açıklamaları sunarken ve soru sorarken ses tonundan nasıl yararlanmaktadır? Öğretmen, sınıftan kendisine ulaşan dönütleri nasıl kullanmaktadır?

Etkinlikler arasındaki geçişler: Öğretmen, derste bir etkinlikten diğerine geçişi nasıl sağlamaktadır?

Öğrencilerin yönetimi: Sınıftaki düzen belirli bir plân dahilinde mi ilerliyor? Öğretmen, öğrencilerin davranışlarını nasıl yönetmektedir? Sınıfta dolaşıyor mu, yoksa oturarak mı ders anlatıyor? Hangisi daha etkili oluyor? Öğretmen kendi kontrolü dışında bir olay meydana geldiğinde nasıl tavır koyuyor? İstenmedik durumların olmaması için neler yapmaktadır? Öğretmen öğrencilere isimleriyle mi hitap ediyor? Kurallarını açıkça söylüyor mu? Bunlara öğrenciler nasıl karşılık veriyorlar? Sınıfı nasıl güdülemektedir? Bireysel çalışmalar veya grup çalışmalarından nasıl yararlanmaktadır? Övgü ve yaptırımları nasıl kullanmaktadır? Gerektiğinde uygun cezalar veriliyor mu? Bunun öğrenciler üzerindeki etkisi nedir? Öğretmen, potansiyel rahatsızlık kaynaklarıyla ilgili olarak ne yapmaktadır? Ses tonunu değiştirme, öğrenciye bakma, onun etrafında dolaşma, jest ve mimiklerle iletişimde bulunma gibi araçlardan nasıl yararlanmaktadır?

Dersi bitirme: Öğretmen dersi nasıl bitirmektedir? Dersi toparlama, derste öğrenilenleri özetleme yapıyor mu? Derste olup bitenleri gözden geçiriyor, ileriye yönelik olarak bir şeylerden söz ediyor mu? Dersi bitirmesi ve sınıfı boşaltması ne kadar zaman alıyor?

Öğrenci çalışmalarını değerlendirme: Öğretmen, öğrencilerin çalışmalarını ve dersteki ilerlemelerini değerlendirmek için ne yapıyor?

7-Ders kitaplarından yararlanma, çalışma yaprakları ve öteki materyallerin hazırlanması

Öğrenciler ders kitabını, bu kitap hakkında çok az bir bilgi ile kullanmakta olabilirler. Ders kitabında anlatılan bir konuyu anlayabilmeleri için öğrencilere bu kitabı nasıl kullanmaları gerektiği öğretilmelidir. Öğrencilere uygun şekilde yardım edilirse onlar kendilerine böyle bir güç sağlayabilecek çalışma becerilerini ve stratejileri öğrenebilirler. Verilecek görevleri yerine getirebilmeleri için öğrencilerin ders kitabındaki metin, grafik, tablo, akış diyagramı, harita vb.ni anlayabilmeleri gerekir. Aksi halde bu görevleri yerine getiremezler.

Öğretmen adayı aşağıda bir örneği verilen forma benzer bir çalışma stratejisini uygulayabileceği bir metin veya kısım belirler. Metinlerin, dersin olabildiğince değişik bölümleriyle ilgili kısımlardan seçilmesi ve aynı zamanda, derste yapılmakta olan çalışmalarla ilgili olması sağlar.

Ders kitaplarından yararlanma ile ilgili bir örnek

<i>Çalışma stratejisi</i>	<i>Öğretmenin yaptığı</i>	<i>Öğrencinin yaptığı</i>	<i>Takip İşlemi</i>
1. Edinilecek bilgiyi belirleme(Hangi soruya cevap aranacak?)	*Ders kitabından bir metin seçilmesi veya bu amaçla bir metin yazılması *Öğrencilerin metinde neyi bulmaya çalışacaklarının belirtilmesi, örneğin, bir yapının kısımları ve bunların işlevleri, tarihi bir olaydaki eylemlerin sırası *Öğrencilere, metnin ve yapacakları işi gösteren yönergenin verilmesi	Aranan bilgiyi bulmak için metnin taranması, bulunanlar tartışılarak görüş birliği sağlanmaya çalışılması, bilginin ne olduğunun belirlenmesi	Sonuçları gruplar arasında paylaşma ve öğretmen ile tartışma
2. Metin halinde sunulan bilgiyi tablo halinde özetleme	*Özetlenecek bilginin aranıp bulunacağı metnin seçilmesi veya yazılması. * Bilgiyi özetleyecek tablonun tasarlanması ve öğrencilere yardım için bu tablonun bazı başlıklarının yazılması *Metnin kopyası ile birlikte, hazırlanan tablo örneği ve öğrencilerin yapacakları işleri gösteren yönergenin öğrencilere verilmesi	Metnin okunarak bilginin bulunması, bu bilgiden yararlanarak tablonun tamamlanması	Sonuçları gruplar arasında paylaşma ve öğretmenin ile tartışma. Tablodaki başlıklar ve kapsamaları üzerinde anlaşma
3. Bilgiyi şema veya şekille özetleme	*Yapılacak çalışmayla ilgili bir metin ile şekil veya şemanın seçilmesi. *şekil veya şemadaki yazıların bir kısmının veya tümünün silinip çıkarılması *Öğrencilere, metin, şekil veya şema ve yönergenin verilmesi	Şema veya şekilde gerekli adlandırmaları yapmak için metnin kullanılması	Doğru ad verme konusunda gruplar öğretmenle anlaşır.
4. Metin halinde verilen bilgiyi akış şeması halinde özetleme	*Bir işlem yolunu veya süreci içeren bir metnin seçilmesi veya yazılması. *Akış şemasının hazırlanıp bazı kısımlarının doldurulması. İlgili kısımda neyin bulunacağı konusunda, metinde yeterli bilgi	Akış şemasını görmeden metin üzerinde yapılan çalışma ile, basamaklarda söz edilen yerleri, basamak sayısını ve basamakların adlarını	Sonuçlar gruplar arasında paylaşılır, en uygun sunuş şekli üzerinde anlaşmak için

	verilmiş olan kısımların boş bırakılması *Öğrencilere, metnin, akış şemasının ve neler yapılacağını açıklayan yönergenin verilmesi	belirleme, metni kullanarak akış şemasını tamamlama	öğretmen ile tartışılır
5. Verilen bilgileri sıralama veya düzene koyma	*Bir dizi bilgi içeren bir metnin seçilmesi *Metinde, bilgi dizisindeki her basamağın anlatıldığı kısmın yeniden yazılması ve bu kısımların birbirinden ayrılması *Öğrencilere, metnin kısımlarının ve ne yapacaklarını belirten yönergenin verilmesi	Her grupta bütün basamakları (bölüm) içeren tam birer takım vardır. Gruplar da bunlar doğru sırasına konur.	Son şekil tartışılır ve en iyi sıra üzerinde anlaşılır
6. Metnin verilen kısmını tamamlayarak bütünlük sağlama	*Bir metnin seçilmesi *Seçilen metnin, anlaşılmasındaki güçlük ve öğrencilerin yetenekleri göz önünde tutularak, her 5'inci, 7'inci, 9'uncu veya 12'inci sözcüğün çıkarılması suretiyle yeniden yazılması *Öğrencilere, hazırlanan metnin ve ne yapılacağını belirten yönergenin verilmesi	Öğrenciler parçayı okurlar, boşluklara uyabilecek sözcükleri düşünür ve tartışır, anlaşma sağlanınca bunlarla metni tamamlarlar	Öğretmen metindeki yerler için önerilen kelimeleri sınıfla birlikte gözden geçirir

Öğretmen adayı, öğrencilere verilecek görevleri değerlendirip özellikle öğrencilere zor gelen kısımları not almalıdır. Bu görevi geliştirmek için ne gibi değişiklikler gerektiğine dair önerileri yazar ve raporunu 7.hafta ilgili öğretim elemanına teslim eder.

Çalışma yaprakları ve öteki materyallerin hazırlanması

Bu etkinliğin amacı öğretmen adayının yapacağı ders anlatım çalışmalarını çekici hale getirecek bir faaliyeti denemesidir. Adına bazen işlem yaprakları, alıştırmaya yaprakları veya çalışma kâğıtları da denen çalışma yaprakları, belli bir konu veya özel bir öğrenci grubu için kullanılmakta olabilir. Çalışma yapraklarında şunların bulunması gerekir: Konuya ilişkin bilgi, Bu bilgilerden yararlanarak yapılacak görevler.

Çalışma yaprakları, öğrencilerin çok az bir öğretmen yardımı ile kullanabileceği nitelikte olmalıdır. Öğretmen adayının bu ders kapsamında dersinde, farklı öğrenci grupları ile kullanılmak üzere, değişik konularla ilgili iki ya da üç çalışma yaprağı hazırlaması gerekmektedir. Çalışma yaprağı hazırlarken atılacak adımların başlıcaları şunlardır:

- Çalışma yaprağından yararlanılarak öğretilecek davranışın belirlenmesi.
- Davranışı öğrenmek için öğrencinin yapması gereken çalışmaların belirlenmesi.
- Bireysel, eşli ve grupla çalışmaların hangisinden yararlanılacağına karar verilmesi.
- Çeşitli etkinliklerden yararlanılmış, öğrencilerin hazır oluş düzeylerine uygunluk sağlanmış, bütün öğrencilerin yapacağı ortak ve sadece çalışmasını erken

bitirenlerin yapacağı ek etkinliklere yer verilmiş olup olmadığının denetlenmesi; bunlara uygunluğun sağlanması.

- Çalışma yaprağı tasarımının kâğıt üzerine aktarılması ve yeterli sayıda çoğaltılması.
- Hazırlanan çalışma yaprağının bir sınıfta denenmesi; öğrencilerin deneme sırasındaki davranışlarının, sordukları soruların, çektikleri güçlüklerin not alınması.
- Deneme sonuçlarının değerlendirilmesi; örneğin,
  - Çalışmalar öğrencilere ilginç geldi mi?
  - Çalışmada izlenen sıra uygun muydu?
  - Çalışmanın uzunluğu iyi miydi?
  - Öğrencilerden neler istendiği açık mıydı?
- Yukarıdaki gibi sorulara cevap aranması; çalışma yaprağında bu cevapların gerekli olduğunu gösterdiği değişikliklerin yapılması.

Çalışma yaprağı hazırlama ile ilgili öneriler

Yazılar

- Çalışma yaprağını kullanacak olan öğrencilerin düzeylerine uygun sözcük ve cümlelerden yararlanınız.
- Cümlelerinizi kısa tutunuz.
- Öğrencilerin öğrenmelerini istediğiniz *yeni sözcüklerin* altını çiziniz.

Yönergeler

- Yönergeleri, kullanılış sırasına göre veriniz.
- Bir defada, sadece bir yönerge veriniz.
- *Soruların* veya *yapılacak işlemlerin* kolayca görülebilmesini sağlayınız. Sorularla ilgili cevapların çalışma yapraklarının üzerine mi, yoksa defterlere mi yazılacağını açıkça belirtiniz.
- Önemli noktaların altını çizerek göze çarpmasını sağlayınız.

Çizelge, grafik ve diğer gösterimler

- Gösterimlerin basit olmasını sağlayınız.
- Gösterime bir başlık yazınız ve kısımlarını açık bir biçimde adlandırınız.
- Olanak varsa renkten yararlanınız.

Sayfa düzeni

- Okumayı kolaylaştıracak şekilde başlıklar kullanınız.
- Birden fazla başlık varsa veya birden çok sayfa kullanılmışsa bunları numaralayınız.
- Çalışma yaprağını hazırlamaya başlamadan önce bir sayfa düzeni tasarlayınız.
- Yapraktaki bölümlerin açık bir şekilde görülmesini sağlayınız.
- Mümkünse bilgisayardan yararlanınız.
- Vurgulama ve etkiyi artırma amacıyla değişik yazı karakterlerinden yararlanınız.
- Çalışma yaprağına *çekici bir görünüm* kazandırınız; onu, *okunmak istenecek* bir hale getiriniz.

Ön deneme

- Çalışma yaprağına son şeklini vermeden önce onu, bir veya iki öğrenci üzerinde deneyiniz. Yaprakta anlaşılmayan yerler varsa onlar size bu yerleri göstereceklerdir.

8-Grup çalışmaları

Adına bazen küme çalışması da denen grup çalışması, aşağıdaki amaçlar için uygun bir yöntemdir:

- Öğrencileri, işbirliği yapmaya ve önderliğe özendirmek.
- Öğrencileri, birbiriyle düşünce ve görüş alışverişine özendirmek.
- Öğrencileri, birbirinden öğrenmeye ve birbirine yardım etmeye özendirmek.
- Öğrencilere, hazır oluş düzeylerine uygun olarak hazırlanmış öğretme - öğrenme etkinliklerine katılma fırsatı vermek

Bu amaçlara ulaşmak kolay değildir. Gruplar halindeki öğrencilerin birbirleriyle uyum içinde çalışmalarını sağlayabilecek bir öğretme - öğrenme durumu hazırlayabilmek için dikkatli bir planlama yapmak gerekir. Problem çözme, inceleme - araştırma, sınıfa sunulmak üzere bir çalışma yapma, oyunlar ve benzetimler, proje çalışmaları ve deneyler gibi çeşitli çalışmalar grup çalışması şeklinde düzenlenebilir.

Öğretmen adayı grup çalışmasından yararlanacak şekilde bir ders plan yapmalı ve dersten önce, grup çalışmasıyla ulaşılabilecek amaçları düşünmelidir. Bu amaçlardan bazıları şunlardır:

- İşbirliği, hoşgörü, birbirinden öğrenme gibi sosyal becerileri geliştirme,
- Gruplara, bu gruplarda bulunan öğrencilerin hazır oluş düzeylerine uygun olarak hazırlanmış öğretme - öğrenme etkinliklerine katılma fırsatı sağlama,
- Öğrenci gruplarını, değişik öğretme - öğrenme etkinliklerinde bulunmaya ve değişik düşünme biçimlerine yöneltme,
- Çeşitliliği artırma vb.

Öğretmen adayı grup çalışmasını, bu amaçlardan hangilerine ulaşmak için kullanmayı düşünüyor ise grupların oluşturulma şeklini ve gruplarda yapılacak çalışmaları ona göre planlamalıdır Bunun için şu sorulara cevaplar aranır:

- Gruplar kaç kişilik olacak ve nasıl oluşturulacaktır? Buna kim karar verecektir; siz mi, yoksa öğrenciler mi?
- Gruplar, yine son olarak yapılan grup çalışmasındaki üyelerden mi oluşacaktır?
- Gruplar, hazır oluş düzeylerine göre mi, ilgiye göre mi, davranışa göre mi, yoksa arkadaşlık ilişkilerine göre mi oluşturulacaktır?
- Grup çalışmalarını kolaylaştırmak için sınıftaki masa, sandalye, sıra gibi donatımın yerleri değiştirilecek midir?
- Derse olumlu bir başlangıç sağlamak için, derste yapılacak çalışmaları sunma, öğrencileri öğrenmeye güdüleme ve gerekli yönlendirmeleri yapma sırasında nelere dikkat edilecektir?

Nasıl bir giriş yapılması planlanmalıdır.

- Derste her grubun, kendine uygun düzeyde bir çalışma yapmakta olması nasıl sağlanacaktır?
- Dersteki çalışmalarını erken bitiren gruplar olursa bunlar için ek çalışmalar hazırlanacak mıdır?
- Sınıftaki bütün öğrencileri bir araya getirerek deneyimlerin paylaşılmasını, iyi giden ve gitmeyen çalışmalar üzerindeki görüşlerin ortaya konmasını, grupların elde ettikleri ilginç sonuçların sınıfın tümüne sunulmasını, beklenen düzeyde öğrenme sağlanıp sağlanmadığının ortaya konmasını ve gelecek için beklentilerin ifade edilmesini sağlayacak nitelikte bir bitiriş için neler yapılacaktır?

Dersin nasıl bitirileceği planlanmalıdır.

Öğretmen adayı planlanan dersi gerçekleştirmek için uygulama öğretmeninden veya öğretmen adayı olan bir arkadaşından dersini gözlemesini ve gözlemlerini, kendisine dönüt sağlamak üzere bir forma kaydetmesini rica edebilir.

9-Soru sorma alıştırmaları, test hazırlama, puanlama ve analiz

Soru sormayı gözleme

Bu etkinliğin amacı soru – cevap yönteminin hangi sıklıkta uygulandığı, öğrenciler üzerindeki etkisinin ne olduğu ve yöntemin amacına ulaşip ulaşmadığı konusunda gözlem yapmaktır. Etkinliği gerçekleştirmek için öğretmen adayı, uygulama öğretmeninden yöntemi uygulayacağı bir derse kendisinin katılmasına istemelidir. Ders girmeden önce sınıf plânı hazırlanmalı ve sorulacak sorular da temin edilmelidir. Ders esnasında öğretmenin soruyu sorduktan sonra cevap vermek isteyen öğrencileri tesadüfen mi, numara sırasına göre mi, oturma sırasına göre mi, parmak kaldırana göre mi seçtiğine dikkat edilmelidir.

Gözlem yapılırken şu noktalar göz önünde bulundurulmalıdır: Soruları öğretmenin kendisi mi hazırladı? Sorular açık ve anlaşılabilir midir? Öğrenci seviyesine uygun mudur? Yoruma açık sorular mı, yoksa çoktan seçmeli sorular mı sorulmaktadır? Öğrenci hangisine daha rahat cevap vermektedir? Öğrencilere cevapları düşünmeleri için yeterince süre tanınmakta mıdır? Bir soruya cevap verilemediğinde ipuçları verilmekte midir? Böyle bir uygulama işe yaramakta mıdır? Öğretmen kendi doğrularını dayatıyor mu? Ödüllendirme yapılıyor mu (sözlü notu vermek gibi)? Öğrencilerin cevap vermeleri için öğretmen onları jest ve mimiklerle cesaretlendiriyor mu? Hangi tür sorular (bilgi, yorum) daha fazla cevaplandırılmaktadır?

Gözlem yapılırken önceden hazırlanacak aşağıdaki gibi bir gözlem formu öğretmen adayına yardımcı olabilir.

Sınıf:	Tarih:										
Öğrenci sayısı:											
Dersin adı:											
Konu:											
Soru	Öğrencilerin cevapları				Öğretmenin tepkisi						
	Doğru	Eksik	Yanlış	Cevapsız	Tepki yok	Över	Azarlar	Açıklayıcı yeni bir soru sorar	İpucu verir	Başka öğrenciye sorar	
1-											
2-											
3-											

Ayrıca bu etkinlikte öğretmen adayı uygulama öğretmenine, sınıfta yürütülmekte olan çalışmaların bir bölümünü seçerek bu bölümde sorulabilecek sorular ve öğretim sırasında bu sorulardan yararlanma konusunda bir çalışma yapmak istediğini anlatır. Öğretmen, sınıftaki çalışmaların bu amaçla hangi bölümünü seçebileceği konusu görüşülüp hazırlanacak soruların denenebileceği zaman belirlenir. Dersin, öğretmenle belirlenen bölümü incelenerek sorular hazırlanır. Gerekli görüldüğünde, sorular ilgili öğretim elemanı veya uygulama öğretmeni ile gözden geçirilir. Dersin bir bölümünün hazırlanan sorulardan yararlanılarak işlenmesi ile ilgili plan sınıfta uygulanırken, imkân varsa uygulama öğretmeninden de yardım isteyebilirsiniz.

Uygulama sırasında öğrencilere cevap için yeterince süre tanınması, yanlış cevapların düzeltilmesi, eksiklerin tamamlanabilmesi için ipucu verilmesi, söz isteme konusunda öğrencilerin cesaretlendirilmesi, ödüllendirme gibi yollara başvurulması önemlidir.

Test hazırlama, puanlama ve analiz

Bu çalışma için öğretmen adayı alanıyla ilgili bir dersin son olarak işlenen ünitesi veya sondan birkaç üniteyi kapsayan bölümü ile ilgili bir test planı hazırlar. Dersin bu bölümü ile ilgili bir tablo yapılır. Tablodaki her bölümden kaç tane veya kaç puanlık soru sorulacağı belirtilir. Testte kullanılacak test maddesi (soru) çeşitlerine ve birden fazla çeşit kullanılacaksa bunların her birinden testte kaçar madde bulunacağına karar verilir. Soruların cevaplarına değişik puanlar verilmesi düşünülüyorsa, bir puanlama anahtarı hazırlanır. Bu kapsamda bir test hazırlanarak sınıfta uygulanıp; sonuçları analiz edilir. Hazırlanacak testin, bir yandan derste kazandırılması hedeflenen bilgi, beceri ve süreçleri, öte yandan da bunların öğrenilmesini sağlamak için derste birer araç olarak yararlanılan konu veya etkinlikleri, dersteki ağırlıklarına uyumlu biçimde yoklaması gerektiği unutulmamalıdır (Buna kapsam geçerliği denir).

Öğretmen adayı testteki sorulara verilen cevapları puanlayarak bu puanlar üzerinde test analizi yapar, yığılma (merkezi eğilim), değişkenlik (varyans) ölçülerini hesaplar ve test puanlarının güvenilirlik ve geçerliğini tahmin etmeye çalışır. Testteki maddeler (sorular) seçmeli tipte ise, bunlara verilen cevaplar üzerinde madde analizi yapılır; maddelerin güçlüğü, ayırıcılığı tahmin etmeye çalışılır, maddelerin daha nitelikli hale getirilmesi için çeldiricilerinin işlevliği gözden geçirilir.

Yapılan uygulamadan sonra test ile ilgili değerlendirmeler yapılırken şu sorulara cevap aranır:

- Sınıftaki öğrencilerin öğrenme düzeyleri ile ilgili bilgilere göre, beklenenden daha az veya daha fazla öğrencinin doğru cevap vermiş olduğu maddeler var mı? Bu maddeler, başka açılardan nitelikli (kusuru olmayan) maddeler mi?
- Sınıftaki öğrencilerin öğrenme düzeyleri ile ilgili bilgilere ve testten aldıkları puanlara göre, iyi öğrenen öğrencileri diğerlerinden ayırmayan veya beklenenin tersine bir ayırım yapar görünen maddeler var mı? Bunların beklenen yönde ayırıcı olması ve ayırma güçlerinin artırılması için neler yapılabilir?
- Dersin ele alınan bölümünde hedefler doğrultusunda beklenen ölçüde bir ilerleme sağlanabilmiş midir?
- Testte sadece bir ünite ele alınmışsa bu ünitenin hangi bölümlerinde, birden fazla ünite ele alınmışsa bu ünitelerin hangilerinde öğrenme düzeyi en yüksek ve en düşük olmuştur?
- Testte kapsanan konular, beceriler ve süreçlerle ilgili yanlış anlamalar ve öğrenme eksikleri nerelerde toplanmaktadır?

Ayrıca öğretmenin uyguladığı yazılı ve sözlü sınav sistemi hakkında bilgiler derlenmelidir: Kaç yazılı ve sözlü sınav yapılmaktadır? Sınavlar nasıl duyuruluyor? Soru sayısı ve tipleri ile sınavın değerlendirme şekli nasıldır? Sonuç öğrencilere nasıl duyuruluyor ve dönüt veriliyor mu?

10-Öğrenci çalışmalarının değerlendirilmesi

Öğretmen adayı uygulama öğretmeni ile görüşerek, her hafta öğrenci çalışmalarını değerlendirmek için ne kadar zaman harcadığını öğrenir. Öğretmene şöyle sorular sorulabilir: Yazılı çalışmalardan ne kadarını inceliyor ve bunlardan ne kadarına not veriyorsunuz? Bazı çalışmaları, diğerlerine göre daha titizlikle incelemeniz gerekiyor mu? Okulda nasıl bir not (değerlendirme) ölçeği kullanılıyor? Hangi durumlarda en yüksek, orta veya en düşük notun verileceğini gösteren ölçütler nelerdir? Bu gibi soruların cevapları öğrenildikten sonra, not defterine veya öğrenci dosyalarına bakarak öğrenci başarısı ile ilgili ne gibi kayıtlar tutulduğu gözlemlenir. Öğretmenden, bazı öğrencilerin belirli bir çalışmasını birlikte incelemek ve bunlara birlikte not vermek için izin alınır. Bunlar, öğretmenin daha önce yaptığı sınavdaki sorulara verilen cevaplar veya daha önce yaptırdığı bir ödevin sonuçları olabilir. İncelenerek not verilecek çalışmanın, sınıfta öğrenilmekte olan konuyla ilişkili olması gerektiği unutulmamalıdır. Öğretmenle çalışırken, öğrencinin bilgi edinme düzeyini, bir uygulamanın anlaşılma derecesini, öğrencinin çalışmadaki düzenliliğini, yazım kurallarına uyma derecesini, sunuştaki becerisini gösteren kanıtlara not verirken yararlandığı ölçütler üzerinde durulur. Bir çalışmaya not verileceği zaman, incelemeye başlamadan önce, çalışmanın hangi yönlerine, kaç puan verileceğine karar verilmelidir. Verilecek puanlar, çalışmada görülmesi beklenen mükemmellik derecesine (ölçüt alınan düzeye) göre belirlenmiş olmalı; diğer öğrencilerin ürünlerine göre ne durumda olduğuna dayalı olmamalıdır. Bir öğrencinin ürününü, diğer öğrencilerin ürünleriyle subjektif bir biçimde karşılaştırmaktan kaçınılmalıdır.

Öğretmen adayı öğretmenle görüşerek, öğrencilerin çalışmalarından başka bir örnek alır. Bunlar, yine öğrencilerin sınav kâğıtları veya ödevleri olabilir. Bu çalışmaların önce bir fotokopisi alınır. Bunların üzerine, ilgili öğrenciyi destekleyici ve ona yol gösterici notlar düşülür. Bu notlarda öyle titiz davranılmalıdır ki öğrenci, notları okuduktan sonra, aynı konuda daha iyi ürünler ortaya koyabilsin. Öğrencilerin çalışmaları çabucak incelenip değerlendirilmelidir. Öğretmenin de görüşünü alarak sonuçları öğrencilere, konu ile ilgileri devam ediyorken, sıcağı sıcağına ulaştırılmalıdır.

Öğretmenle görüşerek sınıfta öğrencilere, üstün nitelikli ürün veren öğrencilerin adlarını anarak olumlu dönütler verilebilir. Çalışmada hedef alınan düzeye ne derecede yaklaşmış olduğu, bütün öğrencilerin başarılı olduğu noktalar, yaygın olan yanlış anlamalar gibi sınıftaki bütün öğrencileri ilgilendiren noktalar açıklanır. Özellikle üstün nitelikli çalışmalardan örnekler verilir; kötü örnekler üzerinde durulmaz. Gereкли düzeyde bir gelişme sağlayabilmeleri için özel dikkat gerektiren öğrencilerle, bireysel olarak daha sonra görüşülmesi uygun olur. Öğrencilerin kendilerine güvenlerinin, çalışmalarına ilişkin tepkilerden etkilenebileceği; sürekli olumsuz eleştirilerle karşı karşıya kalmanın veya sürekli düşük notlar almanın, öğrencinin ilgisini ve çabasını tehlikeye sokabileceği unutulmamalıdır.

İlave etkinlik

Öğrencilerin çalışmalarına verilen notların, öğretmenden öğretmene değişip değişmediğinin incelenmesi ilginç bir çalışma olacaktır. Olanak varsa, bir veya iki öğrencinin çalışmalarının fotokopilerini alınız ve öğretmen adayı arkadaşlarımızdan bunları birbirinden bağımsız olarak dikkatle incelemelerini ve notla değerlendirmelerini isteyiniz.

Sonuçlara bakarak aşağıdaki soruları cevaplamaya çalışınız: -Aynı çalışmaya (ürüne) verilen notlarda nasıl bir değişme görülüyor? Niçin? -Not verenlerden her biri, değerlendirdiği çalışmada (üründe) neleri görmek istiyor? -Not verenlerden her biri, değerlendirdiği çalışmaya (ürüne) hangi notları düşmüş? Hangi nitelikteki bir çalışmaya (ürüne), hangi notun verileceğini göstermek üzere seviyeler belirleyerek bir not verme (değerlendirme) ölçeği üzerinde görüş birliği sağlayınız. Daha önce not verdiğiniz çalışmalara, üzerinde anlaşma sağladığımız bu not verme ölçeğini kullanarak bir daha not veriniz. Bu son değerlendirmede, farklı kişilerin aynı çalışmaya verdikleri notlar arasındaki fark(lar) ortadan kalktı mı? Öğrencilere genellikle, klasik yazılı sınavlardaki gibi açık uçlu sorular sorulduğunu, onların bu soruların cevaplarını düşünerek bulduklarını ve kendilerine göre düzenleyerek yazdıklarını hatırlayınız. Şimdi siz, böyle sorularla ilgili cevapların incelenmesi, puanlanması ve sonucun notla ifade edilmesi şeklindeki bir işlemin ne derecede güvenilir yani objektif, kişiden kişiye değişmez bir işlem olduğunu düşünüyorsunuz?

11- Okulun yönetimi, imkânları ve sorunları

Bu etkinlikle öğretmen adayı şu konularda bilgi sahibi olacaktır:

- 1-Okul müdürünün ve müdür yardımcılarının görevleri ve sorumlulukları,
- 2-Okuldaki öğretmen ve memur sayısı, yeterli olup olmadığı,
- 3-Okulun derslik, kütüphane, laboratuvar, atölye, spor salonu, bahçe, kantin vs. imkân ve ihtiyaçları
- 4-Bilgisayar, slayt makinesi, kamera, fotoğraf makinesi, tepegöz, laboratuvar malzemeleri, fotokopi makinesi, harita, TV ve video, maketler, kesitler, resim, poster, tablo gibi araç-gereç bakımından durumu.

Araç - gereçler ve yazılı kaynaklar ile ilgili olarak toplanması gereken bilgiler

Kitaplar

- Sınıftaki değişik derslerde kullanılan ders kitaplarının adları
- Yukarda sözü edilen ders kitapları ile ilgili sizin değerlendirmeleriniz
- Öğretmenin kullanımına verilmiş olan başvurma kitapları
- Okul kitaplığında bulunan, sınıfın düzeyine uygun kaynak kitaplar
- Öğrenciler tarafından kullanılmakta olan başka kitaplar
- Öğretmen tarafından hazırlanmış olan çalışma yaprakları ve diğer kaynaklar
- Öğrencilerin kendi araç gereçlerini hazırlamada yararlanabilecekleri **grafik materyal üretme** araç gereç ve olanakları
- Neler var, bunlar nerede duruyor; bunları kimler kullanıyor, siz bunları görebilir misiniz?
- Bilgisayar ve kelime işlem (elektronik dizgi) olanakları neler?
- Fotokopi makinesi ve diğer kopya alma araçlarından neler var?

Görsel araç ve gereçler

- Tepegöz, saydamlar (asetat), saydam üzerine yazı yazmak için özel kalemler
- Video göstericisi, video filmleri (kaset)

Öğrencilerin sınıfta kullanabilecekleri **bilgisayarlar ve bilgisayar yazılımları**

Diğer malzemeler

- Haritalar, fen deney araç gereçleri, modeller, şemalar, slaytlar vb. neler var?
- Bunları kim kullanıyor?
- Bunlar nerede saklanıyor?
- Siz bunları nasıl kullanabilirsiniz?

12-13- Ders anlatımı

Her öğretmen adayı, şimdiye kadar yapılan etkinliklerin tamamını kapsayacak şekilde en az iki ders saati ders anlatmalıdır. Bunun için uygulama öğretmeni ile önceden anlaşarak ders anlatılacak sınıf ve konu belirlenir. Plânlama, kaynak araştırması, ders plânının hazırlanması, araç - gereç temini, konu ile ilgili değerlendirme sorularının hazırlanması gibi süreçler tamamlanarak ders anlatımı gerçekleştirilir. Daha sonra ders ile ilgili düşünceler, yapılanlar ve yapılamayanlar, öğretmenin tavsiye ve eleştirileri gibi hususlar bir rapor haline getirilerek öğretim elemanına sunulur.

C- Okul Deneyimi Dersinin Değerlendirilmesi

Okul Deneyimi dersi için öğretmen adaylarının ara sınav notları okuldaki uygulama öğretmeni tarafından aşağıdaki ölçütler esas alınarak verilir:

- 1-Öğretmen adayının derslere devamı ve etkinlikleri yerine getirmesi,
- 2-Öğretmen adayının öğretmenlik mesleğine uygun tutum ve davranışları,
- 3-Öğretmen adayının uygulama okulundaki görevliler ve öğrencilerle olan münasebetleri.

Okul Deneyimi dersi için yarıyıl sonu sınav notları, uygulama öğretim elemanı tarafından öğretmen adaylarının hazırladıkları dosyalar dikkate alınarak verilir.

OKUL DENEYİMİ

1- AMAÇ, KAPSAM, İŞLEYİŞ ve DEĞERLENDİRME

1-1-Amaç

Okul Deneyimi dersi, okullarda yapılacak uygulama çalışmalarının ilk basamağını oluşturan, öğretmen adaylarının, bir uygulama öğretmeni nezaretinde uygulama yapacağı okulu, öğrencileri, programı ve öğretmenleri genel olarak tanınmasını sağlamak için sunulan **gözlem ve görüşlere** dayalı bir derstir.

Bu ders ile öğretmen adaylarının belli bir düzeyde, okulu, öğrencileri ve öğretmenlik mesleğini çeşitli yönlerden tanımasını, bu alandaki kişi ve etkinlikleri gözlemleyerek daha sonraki uygulamalar için bir zemin oluşturmaları amaçlanmaktadır.

1-2-Kapsam

Okul Deneyimi (1+4=3) bir yarıyıl süresince her hafta **bir saati fakültede seminer, dört saati de uygulama okullarında** gerçekleştirilecek olan üç kredilik bir derstir: Bu ders; öğretmenin ve bir öğrencinin okuldaki bir gününü gözleme, öğretmenin bir dersi işlerken dersi nasıl düzenlediğini, dersi hangi aşamalara böldüğünü, öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl uyguladığını, derste ne tür etkinliklerden yararlandığını, dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü için öğretmenin neler yaptığını, öğretmenin dersi nasıl bitirdiğini ve öğrenci çalışmalarını nasıl değerlendirdiğini gözleme, okulun örgüt yapısını, okul müdürünün görevini nasıl yaptığını ve okulun içinde yer aldığı toplumla ilişkilerini inceleme, okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlama şeklindeki etkinlikleri kapsamaktadır.

Okul Deneyimi dersi kapsamında yer alan etkinlikler şunlardır;

- 1-Dönem Planı Hazırlama
- 2-Öğretmenin Okuldaki Bir Günü
- 3-Öğrencinin Okuldaki Bir Günü
- 4-Dersin Düzenlenmesi ve Aşamaları
- 5-Öğretim Yöntem ve Teknikleri
- 6-Eğitimde Yeni Yönelim ve Değerler
- 7-Öğrenci Etkinlik ve Çalışmalarının Değerlendirilmesi
- 8-Dersin Yönetimi ve Sınıfın Kontrolü

9-Okulun Örgüt Yapısı

10-Okul-Toplum İlişkileri

11-Okul Deneyimi Çalışmalarının Değerlendirilmesi

Not: Altıncı sıradaki etkinlik iki uygulama gününde yapılacaktır. Zorunlu olmamakla birlikte, eğitimde teknoloji kullanımı ve materyal tasarlama, tören ve anma etkinlikleri, okuldaki rehberlik hizmetleri gibi etkinlikler de fırsat ve olanaklar oluştuğunda bu kapsama dahil edilebilir.

1-3-İşleyiş

Okul Deneyimi etkinliklerinin amacına uygun bir biçimde gerçekleştirilmesi için aşağıdaki planlamaya uyulması önemlidir.

1-Uygulama öğretim elemanı, Fakülte'deki seminer dersinde ilk olarak Okul Deneyimi çalışmalarının gözlem-kayıtlarının nasıl tutulacağını, çalışmanın nasıl ve kim tarafından değerlendirileceğini öğretmen adaylarına açıklar, onlara görev ve sorumluluklarını hatırlatır.

Uygulama öğretim elemanı, dönem başında Okul Deneyimi dersinin işleyişi ile ilgili olarak, uygulama öğretmeni ve öğretmen adaylarıyla toplantı yapar.

Uygulama öğretim elemanı her hafta, o hafta içerisinde öğretmen adaylarının uygulama okulunda yapmış oldukları çalışmalarını gözden geçirerek gerekli dönütleri verir, bir sonraki hafta gerçekleştirilecek olan etkinliğe ilişkin açıklama ve yönergelerde bulunur. Öğretim elemanları tarafından adaylara verilecek dönütler, öğretmen adayının “Öngörülen Becerilere “ ulaşmasına katkıda bulunacak nitelikte olmalıdır.

2-Öğretmen adayı, belirlenen etkinliklerin haftalara göre dağılımını yapmak üzere uygulama öğretmeniyle iş birliği yapar. Her etkinlikle ilgili yönergelere uygun biçimde bir etkinlik-değerlendirme raporu (bkz. Ek-1) yazarak uygulama öğretmenine onaylattıktan sonra, sorumlu uygulama öğretim elemanına sunar.

3-Uygulama öğretmeni, diğer öğretmenlerle işbirliği halinde öğretmen adayının uygulama okulunda yapacağı gözlem ve etkinliklerin yönergelere uygun bir şekilde gerçekleştirilmesine yardım ve rehberlik eder, her hafta öğretmen adayı tarafından hazırlanan raporları inceleyerek imzalar. Uygulama süresince öğretmen adayına etkinlikler sonunda “ Öngörülen Becerilere “ ulaşması konusunda dönütlerde bulunur.

1-4-Değerlendirme

Okul Deneyimi dersinde esas olan, yeterliklerini kazanmaya çalışan öğretmen adaylarına **rehberlik** etmek ve **destek** sağlamaktır. Uygulama öğretmeni ve uygulama öğretim elemanları değerlendirme için ek-2 olarak belirtilen formdan yararlanarak öğretmen adaylarının ara sınav ve dönem sonu sınav notlarını verir.

ETKİNLİKLER

ETKİNLİK-1: DÖNEM PLANI HAZIRLAMA

Öngörülen Beceriler

- a) Ekiple işbirliği içinde dönem boyunca gerçekleştirilecek etkinlikleri planlar
- b) Planlanan etkinlikleri rapor eder

Yönergeler

1-Dönem boyunca uygulama okulunda geçireceğiniz haftalara ilişkin bir plan hazırlamak üzere, öncelikle grubunuzdan sorumlu fakülte öğretim elemanına ulaşarak Okul Deneyimi etkinlikleri ve içinde bulunduğunuz akademik takvime ilişkin bilgi alınız. (Dönem planı örneği için bakınız Ek-3).

2-Uygulama okulundaki çalışmalarınızı yakından izleyecek ve size rehberlik yapacak olan Uygulama Öğretmeniyle bir görüşme ayarlayınız. Bu görüşmede, fakülte öğretim elemanının sizden bu dönem içinde yapmanızı istediği okul deneyimi etkinlik listesini uygulama öğretmeniyle paylaşarak ondan, bu çalışmaları uygulama okulunun ilgili sınıf ve şubelerine ait ders programı çerçevesinde resmi tatil günlerini hariç tutarak, uygun bir şekilde organize etmesi konusunda size yardımcı olmasını isteyiniz.

3-Uygulama öğretmeninize okul deneyimi etkinliklerinden okulun örgüt yapısı, okul müdürü ve görevleri, okul-toplum ilişkileri gibi konular için sınıf ortamında bulunmak gerekmediğini hatırlatarak, dönem planının buna göre oluşturmasına katkı sağlayınız. Uygulama okulunda geçen günleriniz arasındaki zamanlarda, size yardımcı olan uygulama öğretmeniyle gerekli hallerde nasıl iletişim kurabileceğinizi öğrenip not ediniz.

4- Uygulama öğretmeniyle görüş birliği sağlayarak hazırladığınız okul deneyimi dönem planı çizelgesini okul müdürüne onaylattırıp, uygulama okulunda geçirdiğiniz bu ilk günü ve

gerçekleştirdiğiniz etkinliğinizi özetleyen bir rapor yazarak, fakülteadaki seminer dersinde uygulama öğretim elemanına ulaştırınız

ETKİNLİK-2: ÖĞRETMENİN OKULDAKİ BİR GÜNÜ

Öngörülen Beceriler

- a) Öğretmenin okuldaki bir gününde sınıf içinde ve sınıf dışında yaptığı işleri listeler
- b) Öğretmenin okul dışında eğitim-öğretim amaçlı yapmış olduğu işleri listeler
- c) Öğretmen tarafından gerçekleştirilen işlerin analizini yapar
- d) Gözleminde etkinliğin konusuna odaklanır

Yönergeler

1- Alanınızda çalışan bir öğretmen veya sınıf öğretmeniyle iletişim kurarak, o gün için bir öğretmenin mesleği ile ilgili olarak ne tür işler yaptığını ve bunlara ne kadar zaman harcadığını belirlemek üzere kendisini gözlemek için izin isteyiniz

2-İzlediğiniz öğretmenin okuldaki bir gününü gözlemlemenize yardımcı olmak üzere, öğretmenin, bir gün boyunca sınıf içi ve dışında yaptığı bütün işlerin bir listesini oluşturmaya ve her bir iş için yaklaşık olarak ne kadar zaman harcadığını not etmeye çalışınız.

Öğretmenlerin yaptıkları işlerden bazı örnekler:

- 1) Sabah-öğlen okulun ilk açılışında (dersler başlamadan önce) yapılan işler
- 2) Derse hazırlık, ders sırası ve ders aralarında yapılan işler
- 3) Özel araç gereç hazırlama ve bunların kontrolü ile ilgili işler
- 4) Öğrencileri derse hazırlama ile ilgili yapılan işler
- 5) Öğrenci özelliklerine göre düzenlenen farklı etkinlikler
- 6) Öğrencilerle bireysel veya küçük gruplar halinde görüşme
- 7) Öğrenci çalışmalarını değerlendirme
- 8) Haftalık nöbet görevleri sırasında yapılan işler
- 9) Sağlık ve güvenlik önlemleriyle ilgili yapılan işler
- 10) Kulüp faaliyetleriyle ilgili çalışmalar
- 11) Sınıf öğretmenliği ve rehberlik çalışmalarıyla ilgili yapılan işler
- 12) Yakın çevre ve kurumlara gözlem amaçlı yapılan işler
- 13) Tören ve anma günleriyle ilgili işler

- 14) Diğer sosyal etkinliklerle ilgili yapılan işler
- 15) Velilerle görüşme, öğretmen toplantıları
- 16) Okul yönetimi tarafından verilen diğer görevler

3-İzlediğiniz öğretmenden, ayrıca okul dışı zamanlarda okuldaki görevi ile ilgili olarak ne tür etkinliklerde bulunduğunu, öğretmenin yaptığı işlerin çeşitleri ve bunların günlük işler arasındaki ağırlığı hakkında edindiğiniz bilgileri ve sonuçları not ediniz.

4-Uygulama okulunda geçirdiğiniz günün sonunda kayıt altına aldığınız notlarınızı, izlediğiniz öğretmenle birlikte gözden geçirip rapor haline getiriniz.

ETKİNLİK-3: ÖĞRENCİNİN OKULDAKİ BİR GÜNÜ

Öngörülen Beceriler

- a) Bir öğrencinin okul ortamındaki bir günde yapmış olduğu işleri sınıflandırır
- b) Öğrencinin bir gün içerisinde yapmış olduğu işlerin analizini yapar
- c) Gözlenen öğrencinin bireysel farklılıklarını belirler
- c) Etkinlik konusunda dikkatli gözlem kayıtları tutar

Yönergeler

1-Uygulama ya da ders öğretmeniyle iletişim kurarak, öğrenciler açısından okulda bir günün nasıl geçtiğine ilişkin bilgi edinmek amacıyla öğrencileri gözlemleyeceğinizi belirtiniz. Bu kapsamda bir öğrenciyi izlemek üzere izin alınız. Seçtiğiniz öğrencinin çalışmalarına hiçbir müdahalede bulunmadan, o öğrenciyi uygulama etkinliğiniz süresince gözlemleyip, gerekli kayıtları tutunuz.

2-Çeşitli bilgi kaynaklarından (öğretim elemanı, yöneticiler, diğer öğretmenler, izlenecek öğrenci veya diğer öğrencilerden) okulun açık olduğu öğretim yılı süresince, öğrencilerin genelde, ne tür etkinlik, iş, çalışma ya da sorumluluklar üstlendiğini, ayrıca okul ya da sınıftaki görevleri ile ilgili olarak okul dışında ne kadar zaman harcadıklarını öğrenmeye çalışınız.

3-Öğrenme ve öğretme olgusunun daha iyi anlaşılabilmesi için, öğrencinin bireysel farklılıklarını, bireysel farklılıkları etkileyen çevresel ve kalımsal faktörleri, öğrenme stillerini özellikle sınıf ve oyun ortamında tanımaya çalışınız.

Gözlemleriniz sırasında dikkatinizi aşağıdaki konular üzerinde odaklayınız.

- 1) Öğrencinin bir gün içinde okula başlarken yaptığı işler
- 2) Öğrencinin bir günün sonunda yaptığı işler

- 3) Okulda ve sınıfta bir öğrencinin üstlendiği görevler ve harcadığı süre
- 4) Bir öğrencinin ders öncesi hazırlıklar kapsamında yaptığı işler
- 5) Bir öğrencinin ders sırasında yaptığı işlerle geçirdiği zaman
- 6) Bir öğrencinin ders dışı saatlerde ilgilendiği işlere harcadıkları zaman
- 7) Bir öğrencinin arkadaşları veya öğretmenleriyle diyalog için harcadığı zaman
- 8) Bir öğrencinin grup etkinlikleri ya da grup ilişkileri için harcadığı zaman
- 9) Bir öğrencinin ders giriş çıkışları için harcadığı süre
- 10) Bir öğrencinin kulüp faaliyetleri için harcadığı süre
- 11) Bir öğrencinin sınavlar için harcadığı süre
- 12) Bir öğrencinin bahçede oyun için harcadığı süre
- 13) Bir öğrencinin gözlem amaçlı geziler için harcadığı süre
- 14) Bir öğrencinin fizyolojik, duygusal, zihinsel ve algısal açıdan taşıdığı özellikler
- 15) Bir öğrencinin özel yetenek, ilgi tutum ve kültürel açıdan taşıdığı özellikler
- 16) Bir öğrencinin sağlık, aile ve çevresel faktörler açısından taşıdığı özellikler

4-Gözlediğiniz öğrenciden elde ettiğiniz bilgileri daha sonra grubunuzdaki diğer öğretmen adaylarının topladıkları bilgilerle karşılaştırarak; öğrencinin okuldaki bir günü nasıl geçirdiği ve bireysel açıdan hangi özelliklere sahip olduğunu belirlemeye çalışınız. Ulaştığınız sonuçları yönergelere uygun bir şekilde raporlaştırarak uygulama öğretim elemanına ulaştırınız.

ETKİNLİK-4: DERSİN DÜZENLENMESİ VE AŞAMALARI

Öngörülen Beceriler

- a) Bir dersin işleniş aşamalarını belirgin özellikleriyle sıralar
- b) Derse giriş davranışlarının (dikkati toplama, güdüleme, hedeflerin paylaşılması vb) önemini açıklar.

Yönergeler

1-İzleyeceğiniz dersin öğretmeniyle iletişim kurarak, genel anlamda bir dersin nasıl düzenlediğini, dersin kaç aşamadan oluştuğunu, ders için özellikle hazırlık ve bitirme aşamasında neler yapıldığını öğrenmeye çalışınız. Bu arada bir dersin genel olarak; giriş

öğretme-öğrenme süreci, süreç ve performans değerlendirmesi gibi üç aşamadan oluştuğunu varsayabilirsiniz.

2-Dersin aşamalarından; öğretim yöntem ve teknikleri, iletişim, dersin yönetimi ve sınıf kontrolü gibi eğitim durumlarını genel açıdan gözlemlerken, özellikle “derse giriş davranışları” kapsamında yer alan dersin ana başlıklarını söyleme, ön (eski) öğrenmeleri hatırlatma, önceki konu veya kazanımlarla ilişki kurma, hedeften (kazanımlardan) haberdar etme, dikkati çekme, motivasyon (güdüleme) gibi eğitim durumlarıyla ilgili davranışlar üzerinde odaklanmaya çalışınız.

Bu etkinlik ile ilgili olarak gözlem konusu yapılabilecek bazı başlıklar;

◆ **Derse hazırlık ve planlama:** Öğretmen, dersini planlamak veya derse hazırlanmak için dersten önce neler yapmıştır? Öğretmen, öğrenme ortamının fiziksel düzeniyle ilgilendi mi? Sınıf ve tahta temizliği ile ilgilendi mi? Öğretmen derse başlamadan önce okul yönetimince istenen bir duyuru yaptı mı?

◆ **Derse Başlangıç:** Öğretmen derse nasıl başladı? Derse giriş sırasında uyarı sözleri kullanarak mı, ellerini çırparak mı, ses tonunu yükselterek mi, soru sorarak mı, sessiz beden duruşu ile bekleyerek mi, öykü anlatarak mı, tahtayı kullanarak mı, sözel yönergeler veya örnekler vererek mi yoksa hiç vakit kaybetmeden hemen yoklama alarak mı derse başladı?

Eğitim durumuyla ilgili davranışlara (dikkati çekme, motivasyon vb) yer verdi mi? İşlenecek konuyu araştırmaları için öğrencilerine görev verilmiş mi? Öğretmen, öğrencilere bir önceki gün veya dersten önce zamanlarını nasıl geçirdiklerini sordu mu? Yapılan araştırmalar öğretmen tarafından kontrol edildi mi?

◆ **Dersin amaçları:** Size göre öğretmen işleyeceği derste, öğrencilerin neleri öğrenmesini sağlamaya çalışmaktadır? Konunun yaşamla ilişkisi nedir? Öğretmen bu ilişkiyi nasıl sağladı?

◆ **Öğretme-öğrenme süreci:** Öğretmen dersini nasıl organize etmekte ve dersi nasıl geliştirmektedir? Genel olarak kullanılan yöntem ve teknikler nelerdir? Derste öğrencilerin katıldıkları birbirinden farklı etkinlik türleri oldu mu? Öğretmen, dersin her aşamasını nasıl bir düzenleme ile gerçekleştirmektedir?

◆ **İletişim:** Öğretmen, yönerge veya açıklamaları sunarken hangi iletişim araçlarından ve nasıl yararlanmaktadır? Öğretmen, sınıftan kendisine ulaşan dönütleri nasıl karşılamaktadır? Beden dilinden, jest ve mimiklerden yararlandı mı?

◆ **Etkinlikler arasındaki geçişler:** Öğretmen, derste bir etkinlikten diğerine geçişi nasıl sağlamaktadır? Etkinlikler arasında ilişki kurulmakta mıdır? Bir etkinlikten ötekine geçerken dikkat çekici hangi sözcük veya davranıştan yararlanılmakta, hangi yönergeler kullanılmaktadır?

◆ **Öğrenci performansını değerlendirme:** Öğretmen, öğrencilerin çalışmalarını ve dersteki ilerlemelerini değerlendirmek için neler yapıyor? Ders sırasında test verme, özet yazdırma, kısa cevaplı sorular sorma vb genel bir değerlendirme yaptı mı? Hata düzeltme tekniklerinden yararlanıyor mu?

◆ **Dersi bitirme:** Dersin işlenişi, dersin işleniş basamaklarına uygun mudur? Öğretmen dersi nasıl bitirmektedir? Öğretmen dersi nasıl toparlıyor, derste öğrenilenleri nasıl özetliyor? Sonuç olarak ana ve yardımcı hususlar vurgulanıyor mu? Derste olup bitenleri gözden geçiriyor, ileriye yönelik olarak bir şeylerden söz ediyor mu? Gelecek dersin konu ve kaynakları hakkında bilgi veriyor mu? Öğretmenin dersi bitirmesi ve sınıfı boşaltması ne kadar zaman alıyor?

3- İzlediğiniz derslerden sonra, elde ettiğiniz sonuçları gözlemlediğiniz öğretmenle birlikte inceleyiniz. Dersin işleniş basamakları ve öğrencilerin dikkatini toplama, güdüleme, hedeflerin paylaşılması vb derse giriş davranışlarına ilişkin gözlem kayıt ve sonuçlarını yukarıdaki başlıklar halinde raporlaştırarak öğretim elemanına ulaştırınız.

ETKİNLİK-5: ÖĞRETİM YÖNTEM VE TEKNİKLERİ

Öngörülen Beceriler

- a) Gözlenen derslerde kullanılan yöntem ve teknikleri listeler
- b) Gözlenen derste kullanılan yöntem ve tekniklerin güçlü ve zayıf yönlerini sıralar.
- b) Farklı derslerde kullanılan yöntem ve teknikler arasındaki ilişkiyi açıklar.

Yönergeler

1-İşlenecek derste kullanılacak yöntem ve teknikleri gözlemeye başlamadan önce, ders öğretmeninizden kılavuz kitaplarda önerilen yöntem ve tekniklerin neler olduğuna ilişkin bilgi edinmek istediğinizi belirtiniz. Her derste, dersin amaçlarına uyarlanmış çok sayıda öğretim yöntem ve tekniği olabileceği için öğretmen kılavuz kitabını mutlaka gözden geçiriniz.

2-Öğretmeden, sınıfın kendine has özellikleri varsa, derste bazı özel öğretim tekniklerinden yararlanılacaksa bunları size anlatmasını isteyiniz.

3-Daha sonra, kullanılan çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri dersin içeriğine ve konusuna göre farklılık taşıyor mu ve öğretmen buna özen gösteriyor mu? Öğrenci ihtiyaçları, yaş ve zeka alanlarına göre farklı yöntemler kullanılıyor mu? Kullanılan yöntem ve teknikte öğrenci katılımı sağlanabiliyor mu? Derslere göre en çok hangi yöntem ve teknik kullanılıyor? Yöntem ve teknikler, sınıfın büyüklüğü ve öğrenci sayısına göre değişiklik gösteriyor mu? şeklindeki sorulara odaklanarak öğretmenlerin, aşağıdaki yöntem ve tekniklerinden hangisine daha çok ağırlık vererek derslerini işliyor olduklarını belirlemeye çalışınız.

4-Elde ettiğiniz sonuçları, aynı etkinliği tamamlamış olan diğer arkadaşlarınızla tartışıp raporlaştırdıktan sonra öğretim elemanına ulaştırınız.

Çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri;

<ul style="list-style-type: none"> ◆ Soru-Cevap, ◆ Tartışma ◆ Görüşme ◆ Sergi ◆ Örnek Olay ◆ Dosya oluşturma ◆ Çoklu zeka etkinlikleri ◆ Araştırma-İnceleme ◆ Eğitsel oyun ◆ Pantomim ◆ Anlatım ◆ Gösteri ◆ Gezi ◆ Yapararak yaşayarak öğrenme ◆ Beyin fırtınası ◆ Kaynak kişi	<ul style="list-style-type: none"> ◆ Gözlem ◆ Sunuş yoluyla öğrenme ◆ İşbirlikli öğrenme ◆ Rol oynama ◆ Drama ◆ Benzetim ◆ Proje ◆ Deney ◆ Problem çözme ◆ Grup çalışması ◆ Canlandırma, taklit etme, kulaktan şarkı eğitimi, dinleme-söyleme, bire-bir uygulama Cd destekli ◆ 5N1K Ne, Ne zaman, Nerede, Niçin, Nasıl, Kim
---	--

(Bu etkinlik iki uygulama gününde yapılacaktır)

Öngörülen Beceriler

a) Öğrenme güçlükleri ve yetersizliklerini giderici yaklaşım ve modelleri örneklerle açıklar

b) Kendi alanının en yeni bilgilerini içeren çağdaş değer ve bilimsel yaklaşımları yorumlar

Yönergeler

1- İzleyeceğiniz dersin öğretmeniyle bir görüşme yaparak, öğretimde yeni yönelim ve değerler konusunda, o haftaki derslerde bunlardan hangilerine yer verildiği-verileceğine ilişkin ön bilgiler edinmeye çalışınız. Daha sonra eğitimde yeni yönelim ve değerlerin bir nevi alt başlığını oluşturan aşağıdaki soru ve konuları gözleyerek gerekli notları alınız.

- ◇ Öğrenci merkezlilik
- ◇ Öğretmen özellikleri
- ◇ Yapılandırmacılık
- ◇ Çoklu Zeka Kuramı
- ◇ Proje Tabanlı Öğrenme
- ◇ Tam Öğrenme Modeli
- ◇ İşbirliğine Dayalı Öğrenme
- ◇ Beyin Temelli Öğrenme
- ◇ Yaşam Boyu Öğrenme
- ◇ İnternet Tabanlı Öğretim
- ◇ Eleştirel Düşünme
- ◇ Yansıtıcı Düşünme
- ◇ Etkin Öğrenme
- ◇ Öğrenmeyi Öğrenme

2- Öğrenci merkezlilik açısından şu sorular gözlem konusu yapılabilir.

Öğrencinin bakış açısı, “öğrenciye göre”lik ilkesi nasıl uygulanıyor? Öğretmen, rehberlik ve kolaylaştırıcılık rolünü nasıl gerçekleştiriyor? Öğrenci, okulun ve öğrenme-öğretme sürecinin bir paydaşı olarak kabul ediliyor mu? Her öğrenci “özgün”, “biricik” ve “saygıdeğer” olarak değerlendiriliyor mu?

3- Öğretmen özellikleri bağlamında şu sorular üzerinde odaklanılabilir. Öğretmen;

- ◇ Öğretimi düzenliyor ve kolaylaştırıyor mu?
- ◇ Takımın hem lideri hem de aynı zamanda bir üyesi olarak davranabiliyor mu?
- ◇ Çözümün sahibi değil, çözümün ortağı olabiliyor mu?
- ◇ Öğrencinin ihtiyaçlarına ve durumsallığa bağlı konum alabiliyor mu?
- ◇ Bilgiyi veren değil, bilgiye ulaştırıcı konumunda mı?
- ◇ Öğrencilerin çeşitli etkinlikler yoluyla öğrenme-öğretme sürecinde aktif rol almalarını sağlayabiliyor mu?

◇ Her kazanımın en az bir veya daha fazla sayıda etkinlik yoluyla işlenmesini sağlayabiliyor mu?

◇ Öğrencilerin etkinliklere dayalı dinamizmi ile öğretimde aktiflik ve katılımı sağlayabiliyor mu?

◇ Her öğrenciyi sürecin aktörlerinden biri yapan bir yapı kurabiliyor mu?

◇ Yüksek oranda psiko-sosyal doyum sağlayabiliyor mu?

4-Yapılandırmacı yaklaşım açısından aşağıdaki hususlar üzerinde durulabilir.

◇ “Bilgi, bireye sadece dışarıdan verili değildir” varsayımıyla hareket ediliyor mu?

◇ Bireyin bilgi ile münasebeti çok yönlü değerlendiriliyor mu?

◇ Öğrenci, çevresiyle etkileşim içine girerek bilgiyi zihninde yapılandırabiliyor mu?

◇ Öğrencinin bilgiyi yeniden üreterek, onu öznelştirmesi, önceki halinden farklılaştırması ve kendine ait hale getirmesi sağlanıyor mu?

◇ Birey ile bilgi arasındaki aidiyet bağı güçlü bir şekilde kuruluyor mu?

5- Öğretimde bireysel farklılıkların dikkate alınması, her öğrencinin farklı zeka alanlarında ve farklı öğrenme stillerini kullanarak daha iyi öğrenebileceği varsayımına bağlı olarak geliştirilen, sözel-dilsel zeka, mantıksal-matematiksel zeka, görsel-uzamsal zeka, müzikal-ritmik zeka, bedensel-duyu devinimsel zeka, sosyal-kişilerarası zeka, içsel-kendine dönük zeka, doğa zekası şeklindeki çoklu zeka alanlarından nasıl yararlanılıyor?

6- **Proje tabanlı öğrenme** konusunda aşağıdaki açılım dikkate alınarak gözlem yapılabilir.

Proje tabanlı öğrenmenin özellikleri; Öğrenme öğrenci merkezlidir. Öğrenme öğrenci gruplarında meydana gelir. Öğretmenler yönlendirici ve rehberdir. Ekiple çalışmayı sağlar. Öğrencilerin iletişim becerilerini geliştirir.

Proje tabanlı öğrenmenin aşamaları: Projeye karar vermek, zaman akış şeması hazırlamak, proje çalışmalarını aşamalandırmak, değerlendirme ölçütünü belirlemek, projeye başlamak, öğrenme kaynaklarına inmek, projeyi tamamlayıp sunmak, projeyi değerlendirmek.

Sınıf içi projede ele alınan sorunun çözüm yolları: Sorunu okuyup anlama. Beyin fırtınası yapma. Sorunu tanımlama, tartışma, görevlendirme. Öğrenme kaynaklarını inceleme, okuma, araştırma, hazırlık yapma. Yapılan çalışmaları gözden geçirme, rapor hazırlama, rapora son şeklini verme. Raporu sunma. Raporu değerlendirme

Proje tabanlı öğrenmede kullanılan strateji ve yöntemler: İşbirliğine dayalı öğrenme. Problem çözme becerileri. Araştırma yoluyla öğrenme stratejisi. Yapılandırmacılık Probleme dayalı öğrenme. Çoklu zeka kuramı

7-Tam Öğrenme Modeli konusunda aşağıdaki açılım dikkate alınarak gözlem yapılabilir.

Tam öğrenme modelinin temel ilkeleri: Olumlu öğrenme koşulları, yeterli zaman, ipucu, pekiştireç, dönüt ve düzeltme, öğrenci katılımı, tam öğrenme ölçütü, aşamalı öğrenme.

Okulda tam öğrenme: Her ünite tam öğrenilmeli, Dönüt-düzeltilme-ipucu-pekiştireç ve öğrenci katılımı sağlanmalı. Tamamlayıcı eğitim etkinliklerine yer verilmeli. Sınıf mevcutları ideal sayıda (örneğin 24-36) olmalı

8-İşbirliğine Dayalı Öğrenme Modeli konusunda aşağıdaki açılım dikkate alınarak gözlem yapılabilir.

İşbirliğine dayalı öğrenme modelinin özellikleri; Diğer öğrencilerle birlikte hareket etmektedir. Sosyal öğrenme sürecini aynı zamanda yaşamaktadır. Öğrenciler iki ile beş kişilik değişen gruplar halinde ortak hareket etmektedirler.

İşbirliğine dayalı öğrenme ilkeleri: Gruplar en az iki, en çok beş ya da altı kişiden oluşur. Grup içindeki etkileşimler önemli rol oynar. Gruplar arasındaki yarışma daha önemlidir. Öğrencilerin başarısızlığı ya da başarıları bireylerden çok gruplara aittir.

İşbirliğine dayalı öğretim teknikleri: Öğrenci timleri- başarı gurupları. Tartışma-karşılıklı sorgulama. Ayrılıp birleşme. Takım-oyun-turnuva. Takım destekli bireyselleştirme.

9-Beyin Temelli Öğrenme konusunda aşağıdaki açılım dikkate alınarak gözlem yapılabilir. Beyin temelli öğrenmede, beynin işlevleriyle bağlantılı olarak ahenkli bir öğrenme ortamının hazırlanması ve nitelikli öğrenmenin gerçekleştirilmesi amaçlanmaktadır.

◇ Öğrenciler, çeşitli aktiviteler, deneyler, grafikler ve duvarlarda yazılar içeren bir sınıf düzeni ile planlı bir şekilde öğretimin içine çekilmelidir.

◇ Öğretmenler, öğrencilerini strese sokmadan öğrenme konusunda kendilerini rahat hissetmelerine yardımcı olmalı, başarısızlık korkusunu yok etmeye çalışarak, güvenli bir ortamda heyecanla öğrenmeyi teşvik etmelidir.

◇ Öğretmenler, “aktif kullanım” ilkesine bağlı olarak, her yaştaki öğrencilerinin yeni edindiği bilgileri kullanmalarını sağlamalıdır.

Beyin temelli öğrenmenin temel ilkeleri olarak aşağıdaki noktalar üzerinde durulabilir.

- ◇ Öğretimde yapılması gereken işlemler ahenk içerisinde, aynı anda bir takım kuram ve yöntemler üzerine inşa ediliyor mu?
- ◇ Öğretim stres yönetimi, beslenme, egzersiz ve sağlıkla ilgili diğer konuları içeriyor mu?
- ◇ Bütün öğrenciler, aktif öğrenme açısından yenilik, keşif, problem çözme gibi benzeri alıştırmaya ve teknikler için zorlanıyor mu?
- ◇ Etkili bir öğrenme için anlamlı birbiriyle ilişkili bir örüntü oluşturuluyor mu?
- ◇ Duygular örüntüleme de önemlidir. Karşılıklı sevgi, saygı ve kabullenmenin mevcut olduğu bir ortamda oluşturuluyor mu?
- ◇ Beyin parçaları ve bütünü aynı anda algılar. Bir konunun öğretilmesinde konunun bütünü ve parçaları karşılıklı etkileşimde bulunacak şekilde aynı anda veriliyor mu?
- ◇ Öğrenme, doğrudan ve yan uyarıcılardan algılanan bilgileri içerir. Etkili öğrenme ortamında sıcaklık, gürültü, nem gibi fiziksel koşullar yanında grafik, resim, tasarım ve sanat eserleri gibi görsel uyarıcılara da dikkat ediliyor mu?
- ◇ Etkili öğrenme ortamındaki tüm uyarıcılar öğrenme amacına hizmet edecek şekilde düzenleniyor mu?
- ◇ Uzaysal hafızayı harekete geçiren deneysel yöntemlere, demonstrasyon, film, resim, mecaz, drama vb çok yönlü etkileşim etkinliklerine yer veriliyor mu?
- ◇ Öğrenme, belli dereceye kadar beyni zorlayan ancak, tehditten uzak bir ortamda gerçekleşiyor mu?
- ◇ Hiçbir beyin diğerine benzemez. Öğretim bütün öğrencilerin görsel-ışitsel ve duygusal tercihlerini ifade etmelerine olanak tanıyacak şekilde düzenleniyor mu?

10- Yaşamboyu Öğrenme: Yaşam boyu öğrenim, insana ve bilgiye daha çok yatırım yapma, dijital okuma yazma da dahil olmak üzere temel bilgi ve becerilerin kazanılmasını teşvik etme, esnek ve yenilikçi öğrenme fırsatlarını genişletme anlamına gelmektedir. Bu konuda

Avrupa Komisyonu tarafından yayınlanan Yaşamboyu Öğrenim Memorandumu içerisinde “yaşamboyu öğrenim” stratejilerine ilişkin olarak belirlenen, katılımcılık, bilgi toplumunda öğrenme, yeterli kaynak, öğrenme fırsatlarına erişim kolaylığı sağlama, öğrenme kültürü yaratılması, mükemmeliyete odaklanma şeklindeki altı temel öge gözlenebilir.

11- İnternet Tabanlı Öğretim: Örgün eğitim kurumları öğrencilerine İnternet üzerinden ders notu yayınlama, ilgili çevrim içi diğer kaynaklara erişme, kendini deneme sınavları ve alıştırmalar sunulması türünden hizmetler verebilmektedir.

◇ Öğrenci merkezliliği esas alan bu tür öğrenme aktiviteleri, çoklu ortam olanaklarıyla birden fazla duyuya hitap etme, öğrencilere, zaman ve mekandan bağımsız öğrenme fırsatı verme, uzman bilgisine daha hızlı ulaşma ve onunla çalışma olanağı hazırlama gibi avantajlar sağlar. Hızlı içerik güncelleme olanakları, ücretsiz ulaşılabilen pek çok ek ders malzemesi ile öğrenciler kendi öğrenme gereksinimleri doğrultusunda istedikleri konuyu istedikleri sırada ve yoğunlukta çalışabilir.

Bir öğretim aracı olarak İnternet’ten nasıl yararlanılıyor?

◇ İnternet destekli bilgiye erişim hizmetlerinden; WWW, FTP ve arama motorlarından yararlanılıyor mu?

◇ İnternet destekli iletişim hizmetlerinden; Elektronik posta, tartışma grupları, sohbet kanalları, Video konferanslardan yararlanılıyor mu?

◇ Öğrencilerin İnternet’te gezinmesine, ziyaret etmeleri mümkün olmayan bölgeleri tanımalarına fırsat veriliyor mu?

◇ Öğrenciler, uzay teleskoplarınca elde edilmiş uzaya ilişkin görüntüleri izleyebiliyor mu?

◇ Öğrenciler, öğrenmeyi kolaylaştıran, harita ve grafiklerin oluşturulmasında ve analizinde İnternet’ten yararlanıyor mu?

◇ Öğrenciler, çalışmalarını yayınlatabiliyor mu?

◇ Okullarda elde edilemeyen gazete, dergi, kitap vb. yayınların okunmasında İnternet’ten yararlanılıyor mu?

◇ Yabancı dili geliştirici uygulamalarda İnternet’ten yararlanılıyor mu?

12-Eleştirel Düşünme: Eleştirel düşünme bilgi üretimi sürecini besleyen önemli bir güçtür. Eleştirel düşünme becerileri açısından meraklılık, kendine güven, doğruyu aramada ısrarcılık, açık fikirlilik vb. eleştirel eğilimler de önemlidir.

◊ Eleştirel düşünme becerileri ile akademik performans arasında olumlu bir ilişki olduğuna dair birçok araştırma vardır. Eleştirel düşünme sürecine ilişkin şu sorular gözlem konusu yapılabilir.

- ◊ Önyargı ve tutarlılık değerlendiriliyor mu?
- ◊ Çıkarımlar ve nedenler değerlendiriliyor mu?
- ◊ Varsayımlar, fikirler ve iddialar ayırt ediliyor mu?
- ◊ Argümanın eksik tarafları ve açıklamalardaki belirsizlikler fark ettiriliyor mu?
- ◊ Bilgi kaynaklarının güvenilirliklerini test edilebiliyor mu?
- ◊ Etkili sorular sorulabiliyor mu?
- ◊ Sözlü ve yazılı dil etkili bir şekilde kullanılıyor mu?
- ◊ Öğrenci kendi yanlışlıklarını fark edebiliyor mu?

13-Yansıtıcı Düşünme: Başkalarına önem vermeyi ön plana çıkaran, öğretimde yapılandırıcılığı esas alan bir sorgulama yaklaşımı ve yaratıcı sorun çözme etkinlikleri bütünüdür.

Yansıtıcı düşünmeyi geliştirmek amacıyla kendisinden yararlanan çeşitli yaklaşım ve yansıtıcı düşünme araçları vardır.

Yansıtıcı düşünme araçları:

- ◊ Öğretmen günlükleri: Öğretmen deneyimlerini yazar veya kaydeder.
- ◊ Ders kayıtları: Derslerin ana özellikleri hakkında ders raporları yazılmasıdır
- ◊ Ses ve video kayıtları: Dersin bir parçası veya bir dersin kayıtlarıdır.
- ◊ Gözlem ve anketler: Öğrenme ve öğretim durumlarında bir araştırma ve anketin düzenlenmesidir

Yansıtıcı düşünme yaklaşımları: Öğrenme yazıları, kavram haritaları, soru sorma, kendine soru sorma, anlaşmalı öğrenme, kendini değerlendirme

Yansıtıcı düşünmeyi gösterme yolları

◊ **Sözel yansıtma;** Gerekli olduğunda kısa olarak kullanılmalıdır. Açık uçlu sorular ile sözel yansıtma sağlanır. Küme çalışmaları uygulanabilir,

◊ **Drama / Müzik;** Öğrenme yaşantılarını yansıtmak için mimik, jest, rol oynama ve drama yönteminden, duygularını da müzikal olarak sunabilir.

◊ **Görsel sunumlar:** Bu amaçla birçok görsel materyal kullanılabilir. Örneğin gazeteler, kalemler, karalama kağıdı, dergi resimleri görsel sunu olarak kullanılabilir

14-Etkin Öğrenme: Etkin öğrenme, deneysel öğrenme, görme, duyma, yapma, çoklu ortam, işbirliği, olumlu güdüleme, düşük stres ve eğlenceden oluşur.

Etkin öğrenme etkinlikleri kapsamında; beyin fırtınası, oyunlar, minik-dersler, küçük grup çalışması, işbirlikli grup çalışması, rol yapma, olay incelemesi, benzetim stratejilerden yararlanılıp yararlanılmadığı gözlem konusu yapılabilir

15-Öğrenmeyi Öğrenme; Öğrencinin kendi öğrenme özelliklerini tanıması, öğrenmede yararlanılan stratejileri bilmesi, seçmesi ve kullanabilmesidir. Daha yalın bir ifade ile öğrenmeyi öğrenme, öğrencilerin mevcut bilgilerini kullanarak yeni durumlar için gerekli bilgileri üretmeleridir.

Öğrenmeyi öğrenmenin aşamaları

- ◇ Öğrenmenin işlevini ve önemini fark etme
- ◇ Öğrenme süreçlerini öğrenme
- ◇ Öğrenmenin kendi beyninde nasıl gerçekleştiğini gözleme ve algılama
- ◇ Hızlı, doğru ve etkin öğrenmenin kurallarını belirleme
- ◇ Bu kuralları kendi öğrenme davranışına uygulama

ETKİNLİK-7: ETKİNLİK LERDEN YARARLANMA VE ÖĞRENCİ ÇALIŞMALARINI

DEĞERLENDİRME

Öngörülen Beceriler

- a) Etkinlikler yoluyla öğrenme-öğretme süreçlerini açıklar
- b) Ölçme araçlarını, etkinlik ve portfolyo değerlendirmelerini bilir

Yönergeler

1- Öğretme-öğrenme etkinliklerini gözlemek üzere izleyeceğimiz dersten önce, sınıfın özellikleri, dersin amaçları ve ana hatlarıyla ilgili bilgi edinmek için öğretmenle bir görüşme yapınız.

2-Derste yararlanılan etkinlikleri gözlerken, özellikle öğrencilerin tepkilerini; ilgi ve katılım düzeylerini, etkinliğin uzunluğunu, belli bir sıra ile yapılıp yapılmadığını, etkinliklere göre değişik yaklaşım ve yöntemlerden yararlanıp yararlanılmadığını, dersin amaçları ile etkinlikler arasında bir ilişki olup olmadığını belirlemeye ve aşağıdaki soruların cevaplarını bulmaya çalışınız.

- ◇ Öğrencilerin katıldıkları birbirinden farklı etkinlik türleri nelerdir?
- ◇ Derste her bir etkinlik türü için ne kadar zaman harcanıyor?
- ◇ Etkinlik olarak çalışma yapraklarından yararlanılıyor mu?
- ◇ Derslerde deney ve proje çalışmalarına yer veriliyor mu?
- ◇ Her öğrenci etkinliğini sunabilme imkanı bulabiliyor mu?
- ◇ Etkinlikler bireysel ya da grup çalışması şeklinde mi gerçekleşiyor?
- ◇ Öğretmen, etkinlikler öncesinde açıklamalar yapıp, yönergeler veriyor mu?
- ◇ Öğrenci etkinlikleri sergileniyor mu?
- ◇ Etkinlikleri ve yapılan çalışmaları değerlendirmede sürece dönük değerlendirme yapılıyor mu?

- ◇ Bireysel ve grupla değerlendirme fırsatları oluşturuluyor mu?
- ◇ Çoklu-alternatif ölçme araçları gerçekleştiriliyor mu?
- ◇ Bütüncül değerlendirme yaklaşımlarından yararlanılıyor mu?
- ◇ Nitelik ve nicelik birlikte ölçülüyor mu?
- ◇ Sorular yoluyla ölçme yapılırken yeterli zaman veriliyor mu?
- ◇ İpucu, pekiştirici, dönüt ve düzeltmelerden yararlanılıyor mu?
- ◇ Ders sonunda test verme, özet yazdırma, kısa cevaplı sorular sorma vb genel bir değerlendirme yapılıyor mu?

- ◇ Sınıf düzeyine göre ölçme araçları ve değerlendirmeler farklılık gösteriyor mu?

ETKİNLİK-8: DESİN YÖNETİMİ VE SINIFIN KONTROLÜ

Öngörülen Beceriler

- a) Dersin yönetiminde kullanılan etkili iletişim tekniklerini bilir
- b) Öngörülemeyen karmaşık öğrenci davranışlarını yönetebilmeyi yazılı veya sözel olarak açıklar

Yönergeler

1- Öğretimin başarılı olmasında ilk adım dersin yönetimi ve sınıfın kontrolüdür. Bu etkinlik kapsamında ilk olarak öğrenme ortamını, öğrenci sayısı, yerleşim biçimi, ısı, ışık, renk, gürültü, temizlik, görünüm vb fiziksel özellikler bakımından gözlem konusu yapınız.

2- Olumlu öğrenme ortamı, öğrenci merkezlilik ve etkileşim esas olmak kaydıyla dersin yönetimi sırasında özellikle iletişim becerilerinden etkili bir şekilde yararlanmak da önemlidir.

Kendi alanınızla ilgili dersleri izleyerek dersin yönetimi sırasındaki sözel ve sözsüz iletişim tekniklerinden nasıl yararlandığı gözlemeye ve gerekli notları tutmaya çalışınız. Bu çerçevede aşağıdaki açılimdan yararlanabilirsiniz.

Dersin başlangıcında: Öğrencilerin sınıfa girişlerinde kontrol nasıl sağlanıyor? Derse başlamadan önce sınıftaki öğrencilerin yerlerine yerleşmeleri ve dikkatlerini konu üzerine toplamaları için neler yapılıyor? Başka şeylerle ilgilenen, sınıfa geç giren öğrencilere zaman kaybetmeden müdahale etme amacıyla ne tür önlemler alınıyor? Bu aşamada uğultu, uyarı, gürültü ve sessizlik ile geçen süre ne kadardır? Hangi iletişim becerilerinden nasıl yararlanılmaktadır?

Ders sırasında: Öğrencilere nasıl hitap ediliyor? (İsimleri kullanılarak mı?) Yönergelerin açık ve anlaşılır olması nasıl sağlanıyor? Öğrencilerle konuşurken nasıl davranılıyor? (Yüzlerine bakılıyor mu?) Sınıfın tümü nasıl görüş alanı içinde tutuluyor; sınıfın her köşesinde olup bitenden nasıl haberdar olunuyor?

Stratejiler: Yüzünü sınıfa dönük tutma, hareketli olma ve sınıf içinde dolaşma ve benzeri önlemler nasıl kullanılıyor? Etkinlikler arasındaki geçişler nasıl sağlanıyor? Sınıftaki bütün öğrencilerin derse katılımını sağlamak için sorulardan nasıl yararlanılıyor? Övgü ve cesaretlendirmeler nasıl kullanılıyor? Yazı tahtası ve ders materyalleri nasıl kullanılıyor? Bu aşamada uğultu, uyarı, gürültü ve sessizlik ile geçen süre ne kadardır? Hangi iletişim becerilerinden nasıl yararlanılmaktadır?

Ders sonunda: Öğrencilerin toparlanması ve sınıftan çıkarılmasında sessizlik ve düzen nasıl sağlanıyor? Bir sonraki ders için sınıf nasıl hazırlanıyor?

◆ 3- Sınıftaki öğretim amaçlı yapılandırılmalarda bir diğer boyut öğrenci davranışlarının yönetilmesidir. Öncelikle öğretmenler, istenen davranışları çoğaltmak yoluyla istenmeyen davranışları azaltma, istenen davranışa inandırma, istenen davranış güçlendirme ve istenen davranış kolaylaştırma gibi önleyici stratejilerden nasıl yararlanıyor, bunu gözlemeye çalışınız. Daha sonra, öğrencilerin, dersin başında (ilk 10 dk), dersin işlenmesi sırasında (20 dk) ve dersin sonunda (son 10 dk) olmak üzere; derse geç gelme, derste gürültü yapma, şarkı mırıldanma, arkadaşlarına lakap takma, kaba, kırıcı, argo ve küfürlü konuşma, tehdit ya da sözlü taciz etme, arkadaşlarına nesne fırlatma, arkadaşlarından şikayetçi olma, eşyalarını izinsiz alma, alay ve kavga etme, fısıldama, sınıfta izin almadan dolaşma, derste bir şeyler yeme-içme, ders dışı amaçsız sorular sorma, ders araç-gereçlerini amaçları dışında kullanma, sürekli yer

değiştirme, grup etkinliklerine katılmama, sınıfı kirletme, sınıf kurallarına uymama, derste komiklik yapmaya çalışma, öğretmene saygısızlık gösterme gibi istenmeyen türden davranışlardan hangilerini ve ne kadar süre ve sayıda gösterdiğine ilişkin kayıtlar tutmaya çalışınız.

4-Farklı özellikteki öğrencilerin aynı sınıf ortamını sorunsuz bir şekilde paylaşmalarını sağlamak zordur. Bununla birlikte öğretmenler, olumlu bir sınıf iklimi oluşturma, beden ve ben dilinden yararlanma, öğrenci çalışmalarına pozitif yaklaşma, ödüllendirme, sınıfta amaçlı bir şekilde gezinme, sınıfla birlikte kurallar oluşturma gibi stratejilerle istenilen davranışları çoğaltabilirler.

Bir yandan öğrencinin istenmeyen davranışlarıyla ilgili gerekli notları alırken, diğer yandan da öğretmenlerin bu davranışları yönetmek için vermiş oldukları tepkileri gözleyiniz. Öğretmenlerin istenmeyen öğrenci davranışları ile başa çıkabilme stratejileriyle bağlamında; sözlü olmayan iletiler kullanma, yakınlık sağlama, dokunma, grup odaklanmasından yararlanma, konuya kısa bir ara verme, ben iletileri kullanma, öğrenciyi izole etme veya oturma yerini değiştirme, öğrenciyi istediği işi yapmaktan alıkoyma, akran arabuluculuğundan yararlanma, ailelerle görüşme, öğrencilerle bireysel iletişim kurma gibi çok geniş bir seçenek yelpazesi vardır. Bu nedenle, özellikle etkin öğrenme zamanından fazla süre almayan türden öğretmen tepkilerinin kullanılma sıklığını belirlemek daha uygun olacaktır.

ETKİNLİK-9: OKULUN ÖRGÜT YAPISI

Öngörülen Beceriler

- a) Eğitim birimlerinin organizasyon ve örgütlenişini sistematik bir yaklaşımla açıklar
- b) Okulun örgüt yapısı içinde görev alan bireylerin sorumluluklarını listeler
- c) Okulun örgüt yapısı ve içinde görev alan bireylerin sorumlulukları konusundaki yasal

dayanakları bilir

Yönergeler

1- Uygulama öğretmeniyle iletişim kurarak, okul koordinatörlerinden biriyle toplantı ayarlamasını isteyiniz. Okulun örgüt yapısı hakkında merak ettiğiniz hususları önceden not edip, toplantının akışına uygun olacak şekilde sorunuz.

2-Kaynakların sınırlı, ihtiyaçların ise sürekli artması rasyonel çözümler üretmeyi gerekli kılmış, insanların belli ihtiyaç ve amaçlar doğrultusunda işbirliği yapmalarıyla örgütler ortaya

çıkarmıştır. Toplumun süreklilik taşıyan eğitim ihtiyacını karşılamak üzere ortaya çıkarmış olduğu kurum ise okuldur. Bu kapsamda uygulama okul koordinatöründen, örgüt, örgüt liderliği, örgüt iklimi, yönetim, kamu yönetimi, eğitim yönetimi ve okul yönetimi kavramlarına açıklık getirmesini isteyiniz.

3-Okul, yapı ve yönetimiyle bir kültürü temsil eder ve bu kültür, okul müdürlerinin liderliğine göre şekillenir. Bu kapsamda uygulama okul koordinatöründen, okul iklimi ve kültürü ile öğrenci başarısı ve öğretimin gelişimi arasında nasıl bir ilişki olduğunu; okulda bir öğrenme kültürü oluşturmak bakımından, okul çalışanları, öğrenciler ve yöneticiler düzeyinde sorumluluk dağılımının nasıl olduğunu öğrenmeye çalışınız.

4-Eğitim sisteminin asıl üretim işlemi okulda yapıldığı için, okul stratejik bir öneme sahiptir. Buna göre, okulun üst sistemleri, diğer eğitim örgüt ve mekanizmaları okulun işlevlerini yerine getirme noktasında ne ölçüde destek ve yardımcı oluyor öğrenmeye çalışınız.

5-Genel olarak okulun örgüt yapısı önceden tanımlanmıştır. Bununla birlikte okulun amaçlarını gerçekleştirmek bakımından üstlenilen rol ve görevlerin neler olduğunu öğrenmeye çalışınız. Koordinatörden, okulun örgüt yapısı içinde uzmanlaşma, iş bölümü, koordinasyon, hiyerarşi, yetki ve sorumluluk kavramlarına kendi okulu açısından açıklık getirmesini isteyiniz.

6-Okul ve okuldaki öğrenci davranışları dış çevreden bağımsız olarak ele alınamaz görüşü, açık sistem yaklaşımlarını ortaya çıkarmıştır. Açık sistemler, çevreden, insan, bilgi, materyal, kaynak vb girdileri alarak, belli standartlara göre işledikten sonra çıktı (ürün ve hizmet) olarak sunarlar. Girdi, süreç ve çıktı şeklinde üç aşamadan oluşan sistem yaklaşımına göre, koordinatör kendi okulunu nasıl değerlendirmektedir öğrenmeye çalışınız.

7- Çağımızda liderliği biçimlendiren yeni gelişmeler konusundaki; itaat yerine, katılım; plan yerine seçenekler; yetkiyi toplama yerine dağıtma; aktarılan değil kazanılan otorite; empati ve sinerji gibi kavramlara ilişkin olarak okul koordinatörün görüşlerini almaya çalışınız.

8-Okulun örgüt yapısı içinde toplam kalite çalışmaları bağlamında, sürekli iyileşme, müşteri odaklılık, katılım, hedef ve verilerle yönetim, toplumsal sorumluluk üstlenen bir liderlik ve sürekli eğitim gibi temel ilkeler çerçevesinde uygulama koordinatörünün bir değerlendirme yapmasını isteyerek görüşlerini alınız.

9-Okul uygulama koordinatöründen, okulun bir işletme olarak yönetilmesi bağlamında; okul bütçesi, yazışmalar, satın alma, bina ve tesislerin temizlik, bakım ve onarımı, çevre

düzenlemesi, sivil savunma ve güvenlik, var ise pansiyon ve öğrenci taşıma hizmetleri, arşiv oluşturma, kantinle ilgili hizmetler konusunda bilgilenmeye çalışınız.

10-Yukarıda sıralanan soru ve konulara ilişkin gözlem kayıtlarınızı, grup üyeleriyle birlikte tartıştıktan sonra raporlaştırarak öğretim elemanına ulaştırınız.

ETKİNLİK-10: OKUL-TOPLUM İLİŞKİLERİ

Öngörülen Beceriler

- a) Okul ile toplum ve aile işbirliğini düzenleyen yasal dayanakları bilir
- b) Okulun içinde yer aldığı çevre ile olan ilişkisini açıklar

Yönergeler

1-Okul tek başına var olan bir kurum değildir, kendisini de içine alan daha geniş toplumun bir parçasıdır. Okulun çevresiyle bütünleşmesi kapsamında, önce ilgili mevzuattan (Resmi Gazete) okul-aile işbirliği hakkında bilgileniniz. Daha sonra okulun dernek ve vakıflarla, valilik ve kaymakamlıkla, belediye ve emekli öğretmenleriyle, siyasi partiler ve sivil toplum örgütleriyle ne tür bir iletişim ve etkileşim halinde olduklarını uygulama koordinatöründen öğrenmeye çalışınız.

2-Ayrıca aşağıdaki sorular da sizin bu konudaki araştırmalarınıza yardımcı olacaktır. Bu soruları ilgili kişilere yönelterek gerekli notları alınız.

Okul-çevre bütünleşmesi ile ilgili bazı sorular;

- ◆ Okulun içinde bulunduğu ve hizmet sunduğu semti fiziksel, sosyal ve kültürel yönleriyle nasıl tanımlarsınız? Örneğin, okulun içinde yer aldığı semt;
- ◆ Yerleşim biriminin neresindedir?
- ◆ Binalar hangi niteliktedir?
- ◆ Ulaşım nasıl sağlanıyor?
- ◆ Çevre düzeni nasıldır?
- ◆ Semt sakinlerinin okula karşı ilgi ve tutumları nasıldır?
- ◆ Veliler, okulu düzenli olarak ziyaret ediyor ve okuldaki çalışmalara herhangi bir yönden katılıyorlar mı?
- ◆ Okul-aile iş birliği işlevsel midir?

◊ Yakın çevredeki çeşitli meslek gruplarından okula gelerek öğrencilerle etkinlik gerçekleştirmeye istekli olanlar var mı?

◊ Müzeler, sergiler, süper marketler, farklı el sanatlarının sergilendiği yerler gibi, öğrencilerin düzenli bir gezi programı ile ziyaret edebileceği yerler var mı?

◊ Programda yer alan dersler açısından, çevre incelemeleri kapsamına alınması yararlı olabilecek yerler var mı?

2-Çalıştığınız okulun ve onun içinde yer aldığı yerel toplumun bir profilini çıkarabilmek için yukarıdaki noktalar ve benzeri ile ilgili olarak topladığınız bilgileri yazılı olarak bir yere not edip raporlaştırdıktan sonra öğretim elemanına ulaştırınız.

ETKİNLİK-12: OKUL DENEYİMİ ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

1- Okul Deneyimi dosyanızı baştan sona dikkatle inceleyiniz. Dosyanızın düzenli, her etkinliğe ilişkin notlarınızın tamam ve yerinde olmasını sağlayınız.

2-Dönem boyunca göstermiş olduğunuz gelişmeyi ve yapmış olduğunuz çalışmalarını birlikte çalıştığınız öğretim elemanı ve uygulama öğretmenleri ile gözden geçiriniz.

3-Okul deneyimi etkinliklerini, kendinizi, grup arkadaşlarınızı değerlendirme amacıyla bir özet rapor yazarak dosyanıza koyunuz.

OKUL DENEYİMİ DERSİ

Öğretmen Adayına

Öğretmenlik Uygulamasına başlayıp öğretmenlik görevini tam olarak üstlenmeden önce öğretmen adayları okullarda bazı çalışmalar yapacaktır. Okullarda yapılacak bu ilk çalışmalara **Okul Deneyimi** adı verilmiştir. Dersin kapsamı, kendi aralarında bir sıraya dizilmiş olan günlük çalışmalardan oluşmaktadır. Okulda bulunduğunuz zamanlarda, planlı gözlemler yapacak ve sizi öğretmenliğe hazırlayacak görevlerden oluşan çeşitli etkinliklerde bulunacaksınız. Bu etkinliklerden bazıları ile ilgili olarak

sizin veya sizi gözleyen gözlemcilerin doldurması gereken formlar var. Okul Deneyimi dersi kapsamındaki etkinlikler aşağıdaki gibi üç ana grupta toplanabilir.

- Öğretmenlerin ve öğrencilerin gözlenmesi
- Öğretmenlik becerilerinin gözlem yoluyla geliştirilmesi
- Yönetim ve okulla ilgili genel konular

Bu etkinlikler kapsamındaki görevlerinizi, dersi yürütmekle görevli olan fakülte öğretim elemanı ve uygulama öğretmeninin rehberliği ile yerine getireceksiniz. Okul Deneyimi kapsamındaki etkinlikleri oluşturan görevleri yerine getirirken, bunların her birinde dikkatinizi öğretmenliğin bir yönüne yönelteceksiniz. Görevi yaparken öğretmenliğin o yönü üzerinde düşüneceksiniz. Uygulama öğretmenlerini gözleyerek ve onların görüşlerini alarak, olabildiğince çok şey öğrenmeye çalışacaksınız. Daha sonra öğrendiklerinizi, öğretmenlik becerileri geliştirme ile ilgili kendi birikimlerinize birleştireceksiniz. Bu etkinlikleri başarı ile tamamladığınız zaman, öğretmen olma yolunda bir hayli ilerlemiş olacaksınız.

Bir öğretmeni gözleyeceğiniz zaman, çalışmanızla ilgili hazırlık ve düzenlemeleri kurallara uygun bir biçimde, meslektan birikişi gibi yapmalısınız. Okul Deneyimi dersi kapsamındaki çalışmalara başlamadan önce, bu derste yerine getireceğiniz bütün görevleri incelemeli; bunların, öğretmenlik becerilerinizi geliştirmeye yönelik nasıl bir sıralı çalışmalar düzeni oluşturduğunu görmeye çalışmalısınız. Her görev için yeterince önceden hazırladıklarınızı yapmalı; gözlemek istediğiniz öğretmenlerle görüşmelisiniz. Kısa bir süre veya bir ders saati için bir sınıfa öğretmenlik yapacaksanız, bu durumda da hazırlıklarınızı yeterince önceden yapmalısınız. Öğretmenin, sizin ne yapacağınız konusunda bilgi sahibi olmasını ve yapacağınız çalışma konusunda sizinle aşağı yukarı aynı düşünceyi paylaşmasını sağlamak zorundasınız. Böyle bir durumda, derste ne yapacağınızı gösteren planınızı ve gerçekleştirmeyi düşündüğünüz çalışmayı öğretmene gösteriniz; onun size yapabileceği rehberlik ve önerilerden yararlanmaya çalışınız. Okulda geçen günleriniz arasındaki bir zamanda öğretmenle görüşme olanağı bulmanızın, uygulamada size önemli kolaylıklar sağlayabileceğini unutmayınız.

Okul Deneyimi süresince, her haftanın belli gününü okulda geçireceksiniz. . Bu sırada, sınıftaki öğrencileri tanımaya başlayacaksınız. Onlarla birlikte çalıştıkça kendinize olan güveniniz artacaktır. Gittikçe, sınıfta olup bitenlerin bütün yönleriyle ilgilenmeye, üzerinize üstesinden gelebileceğiniz kadar çok iş almaya başlayacaksınız. Okul Deneyimi dersinin kapsamını oluşturan etkinlik ve görevlerin belli ve tek bir sırası yoktur. Bunlar değişik sıralarla ele alınabilir. Etkinlik ve görevlerin sırası konusunda kendi düşüncelerinizden yararlanabilirsiniz. Onları, sınıfınızdaki programa uygun düşecek bir sırayla ele alabilirsiniz. Okullardaki uygulama çalışmalarında, başka bir öğretmen adayı ile birlikte çalışmakta olabilirsiniz. Böyle bir durum söz konusu ise, birbirinize yardımcı ve destek olmaya, birbirinizden gözlemci ve değerlendirici olarak yararlanmaya ve çabalarınızı birleştirerek ekip öğretimi yapmaya çalışmalısınız.

Okullardaki uygulama çalışmalarınızla ilgili bir staj dosyası hazırlamanız gerekmektedir. Bu sebeple aşağıdaki hususlara dikkat edilmesi gerekir:

Okul Deneyimi Dosyasında Bulunması Gereken Belgeler:

- Ders ve aday tanıtan bilgiler

- Çalışma Plânı,
- Etkinlik Raporları,
- Öz Değerlendirme Raporları

Yüksekokuldaki bir saatlik teorik derste uygulama okulunda yapılanların, öğretim elemanlarının gözetiminde tartışılması ve öğretim elemanına verilmek üzere hazırlanan raporların öğretim elemanı tarafından değerlendirilmesi gerekir. Size sorulan sorularla ilgili cevaplarınızı, sizden istenen raporları, değerlendirmeleri ve doldurduğunuz formları, sıralı ve düzenli bir şekilde bu dosyanızda toplamalısınız. Dosyanızda bu bilgileri, bu derste neler yaptığınızı, size rehberlik yapmakta olan fakülte öğretim elemanına açıkça gösterecek bir şekilde düzenlemiş ve derste yaptığımız etkinlik ve görevlerle uygun şekilde ilişkilendirmiş olmanız gerekir. Dosyanızdaki çalışmalarını, aynı konularla ilgili olarak fakültedeki derslerde yaptığımız çalışmalarla karşılaştırmanız; okullardaki uygulama çalışmalarınız ile fakültede kazandığınızı kuramsal öğrenmeler arasında ilişkiler kurmanız da gereklidir.

Her dönemden önce yapılacaklar

- ❖ Dönem içinde uygulama çalışmalarını yapacağınız okul müdürü ve uygulama öğretmenleri ile dönem boyunca yapacağınız çalışmalar ile ilgili hazırlıklarınızı gözden geçiriniz.
- ❖ Okuldaki ilk gününüzde, çalışma planınızın geriye kalan haftalarla ilgili kısmı üzerinde ilgililerle görüş birliği sağlayınız. Çalışma planınızı ilgili fakülte öğretim elemanı ile görüşmek için yazılı hale getiriniz.
- ❖ Okuldaki uygulama çalışmalarınızda sizi en yakından izleyecek olan uygulama öğretmeninizden görüşme için randevu alınız. Bu görüşmede, ilgili fakülte öğretim elemanının bu dönem içinde yapmanızı istediği etkinlikler hususunda uygulama öğretmeninizle görüş birliğine varınız. Bu etkinliklerin uygun bir sıra ile gerçekleştirilmesine elverişli bir düzenleme için kendilerinden yardım isteyiniz.
- ❖ Okulda geçireceğiniz günlerin arasındaki bir zamanda, birlikte çalışmakta olduğunuz uygulama öğretmeni ile gerekli hallerde nasıl görüşebileceğinizi öğreniniz.

Birbirini izleyen çalışma günlerinin ardından yapılacaklar

- ❖ Okul Deneyimi dosyanızı baştan itibaren dikkatle inceleyiniz. Dosyanızın düzenli, her etkinliğe ilişkin notlarınızın tamam ve yerinde olmasını sağlayınız.
- ❖ Dersle ilgili notlarınız ve değerlendirmelerinizin dosyanızda ve incelenmeye hazır bulunduğundan emin olunuz.
- ❖ Dönem boyunca göstermiş olduğunuz gelişme ve yapmış olduğunuz çalışmalarla ilgili, birlikte çalıştığınız fakülte öğretim elemanı ve uygulama öğretmeni ile görüşüp tartışınız.
- ❖ Kendi değerlendirmeleriniz ile son etkinlik için gözlemcilerin değerlendirmelerini yazılı olarak özetleyip dosyanıza koyunuz; özellikle güçlü ve zayıf yönlerinizi not etmeyi unutmayınız.

ÖNEMLİ NOTLAR

- ❖ Öğrencilerin Okul Deneyimi dersinin Okullarda Uygulamasına % 80 devam zorunluluğu vardır.
- ❖ Devam/devamsızlık çizelgesi her hafta önce ilgili uygulama öğretmeni tarafından imzalandıktan sonra, okul uygulama koordinatörü tarafından da onaylanacaktır. Bu çizelge, dönem sonuna kadar birer uygulama dosyası hazırlanarak içinde saklanacaktır.
- ❖ Haftalık 1 saatlik teorik Okul Deneyimi dersinde bu yönergede yer alan etkinlikler rapor haline getirilerek ilgili öğretim elemanı nezaretinde sınıf ortamında değerlendirilecektir.
- ❖ Okul Deneyimi Dersi uygulaması, dağılımı yapılan okullarda uygulama öğretmeninizin söylediği gün ve saatlerde gerçekleştirilecektir.
- ❖ Okul Deneyimi dersinin notu; % 75 İlgili Öğretim Elamanı ve % 25 Uygulama Öğretmeni tarafından verilecek notla belirlenir.

OKUL DENEYİMİ DERSİNİN AMAÇ VE İŞLEYİŞİ

Öğretmen adaylarının öğretmenliğe hazırlanmaları sırasında öğretmen ve öğrencilerle birlikte uygulama çalışmaları yapmaları esastır. Okul deneyimi, öğretmenlik mesleğini oluşturan birçok görevi, öğretmen adaylarına tanıtma amacına yönelik planlı gözlem ve etkinliklerden oluşmaktadır. Bu gözlem ve etkinlikler Okul Deneyimi olarak haftada bir saat seminer ve dört saat okuldaki etkinlikler olarak yer almaktadır. Bu etkinlikler: Öğretmenin ve bir öğrencinin okuldaki bir gününü gözleme, öğretmenin bir dersi işlerken dersi nasıl düzenlediğini, dersi hangi aşamalara böldüğünü, öğretim yöntem ve tekniklerini nasıl uyguladığını, derste ne tür etkinliklerden yararlandığını, dersin yönetimi için ve sınıfın kontrolü için öğretmenin neler yaptığını, öğretmenin dersi nasıl bitirdiğini ve öğrenci çalışmalarını değerlendirdiğini gözleme, okulun örgüt yapısını, okul müdürünün görevini nasıl yaptığını ve okulun içinde yer aldığı toplumla ilişkilerini inceleme ve okul deneyimi çalışmalarını yansıtan portfolyo hazırlamadır.

Amaç

Okul Deneyimi dersi tamamlandığında öğretmen adayları aşağıdaki özellikleri kazanmış olmalıdır:

- ❖ Okulun örgütsel yapısını, işleyişini ve öğretmenliği sistemli bir yaklaşımla tanımış olma,
- ❖ Okulun yönetimi ve okuldaki işler ile okulda bulunan kaynaklara ilişkin bilgi sahibi olma,
- ❖ Sınıf ortamındaki ve okuldaki diğer etkinlikleri gözlem yoluyla tanıma.

Kapsam

Okul Deneyimi dersi haftada belirlenen gün ve zamanlarda bir dönem sürmekte ve öğretmen adayının okulda yaşamı tanımasını ve öğretimi amaçlamaktadır. Öğretmen adaylarının bu derste yaptıkları görev ve etkinlikler onlara deneyimli öğretmenleri görev başında gözleme, okul öğrencilerini tanıma fırsatı sağlamaktadır. Okul Deneyimi dersini planlarken aşağıda verilen etkinliklerden yararlanılmalıdır.

Etkinlik 1	Dönem Planı
Etkinlik 2	Öğretmenin Okuldaki Bir Günü
Etkinlik 3	Öğrencinin Okuldaki Bir Günü
Etkinlik 4	Bir Öğrencinin İncelenmesi
Etkinlik 5	Öğretim Yöntemleri
Etkinlik 6	Yan Branşınızda Öğretim Yöntemleri
Etkinlik 7	Derslerin Gözlenmesi
Etkinlik 8	Yan Branşınızda Derslerin Gözlenmesi
Etkinlik 9	Dersin Yönetimi ve Sınıf Kontrolü
Etkinlik 10	Soru Sormayı Gözleme
Etkinlik 11	Okulda Araç-Gereç ve Yazılı Kaynaklar
Etkinlik 12	Okul Müdürü ve Okul Kuralları
Etkinlik 13	Okul ve Toplum
Etkinlik 14	Mikro öğretim Teknikleri
Etkinlik 15	Rapor Teslimi ve Okul Deneyimi Çalışmalarının Değerlendirilmesi

İşleyiş

Okul Deneyimi etkinliklerinin planlı ve amacına uygun bir biçimde sürdürülebilmesi için aşağıdaki işlemlerin sırasıyla yapılması öngörülmektedir:

- ❖ Bölüm uygulama koordinatörü, dönem başlamadan önce Okul Deneyimi dersini verecek olan öğretim elemanları ile birlikte yukarıda verilen etkinlikleri inceleyerek, gerekirse yeni etkinlikler de ekleyerek planlama yapar. Planda hangi etkinliğin hangi hafta yapılacağı açıkça belirtilir.
- ❖ Okul Deneyimi dersinde görev alan öğretim elemanları, uygulama öğretmenleri ve sorumluluğundaki öğretmen adaylarına hazırlanan uygulama programını, görev ve sorumluluklarını tanıtır.
- ❖ Öğretmen adayları tamamladıkları haftalık etkinlikle ilgili rapor yazarlar. Raporun bir kopyası üniversitede kendilerinden sorumlu uygulama öğretim elemanına verilir.
- ❖ Fakülte uygulama öğretim elemanları, Okul Deneyimi süresince her hafta bir **seminer** yaparak, öğretmen adaylarının o hafta tamamlamış oldukları okul etkinliğine ilişkin gözlem sonuçlarının tartışılmasına olanak sağlar. Öğrencilerin yazdıkları haftalık raporlara ilişkin dönüt verir ve bu raporların öğrenciler arasında paylaşılmasını sağlar.
- ❖ Uygulama öğretim elemanı zaman zaman uygulama okuluna giderek okul deneyiminin amacına uygun bir biçimde sürdürülmesine yardımcı olur.

Değerlendirme

Öğretmen adayının izlenmesi ve yetiştirilmesinden sorumlu olanların Okul Deneyimi aşamasındaki başlıca amaçları, öğretmen adayının başarısını değerlendirmek değil, onlara rehberlik etmek ve destek olmaktır. Burada sözü edilen rehberlik ve destek aşağıdaki biçimde gerçekleştirilir:

- ❖ Okul Deneyimi dersi sırasında öğretmen adayının etkinliklerini rapor ettiği dosya düzenli biçimde denetlenerek, görevlerini yerine getirip getirmediği değerlendirilir,

- ❖ Okul Deneyimi dersi için okuldaki çalışmalarını tamamlayan, öğretmen adayının dosyası incelenir ve adayla mesleki gelişimi üzerine görüşülerek kendisine dönütler verilir,
- ❖ Öğretmen adayının başarı notunu hesaplamada haftalık raporların değerlendirilmesi esas alınır. Ancak öğretmen adayının devam çizelgesi ve uygulama okulundaki etkinlikleri de göz önünde bulundurulur.

OKUL DENEYİMİ ETKİNLİKLERİ

ETKİNLİK 1: DÖNEM PLANI

Özet: Okul Deneyimi dersinin bu dönem ile ilgili planınızı, okulda size yardımcı olacak uygulama öğretmeni ile birlikte yapınız.

1. Bu dönemin uygulama okulunda geçen ilk günü sonunda, geriye kalan haftalarla ilgili çalışma planınızın ana hatları üzerinde ilgililerle görüş birliği sağlamış olmalısınız. Bu konuda, okul deneyimi çalışmalarından sorumlu fakülte öğretim elemanına vermek üzere bir plan taslağı hazırlamış olmanız gerekir.

2. Uygulama okulundaki çalışmalarınızı yakından izleyecek ve size rehberlik yapacak olan uygulama öğretmeniyle bir görüşme yapmak üzere randevu almayı unutmayınız. Bu görüşmede, fakülte öğretim elemanının sizden ikinci dönem içinde yapmanızı istediği çalışmaları öğretmene anlatınız. Ondan, bu çalışmaların uygun bir şekilde organize edilmesi konusunda size yardımcı olmasını rica ediniz.

3. Öğretmeninize dersin tüm hazırlıklarına katılmak ve bu hazırlıkları yapmak istediğinizi açıklayınız. Öğretmeninizin plan hazırlıklarına katılınız ve görüş birliğine varınız. Uygulama okulunda geçen günleriniz arasındaki zamanlarda, size yardımcı olan uygulama öğretmeniyle gerekli hallerde nasıl ilişki kurabileceğinizi öğrenmeniz sizin için çok yararlı olacaktır.

4. Uygulama okulunda bu dönem geçireceğiniz **her gün içinde**, diğer bir sınıfta bu kitaptaki etkinliklerden birini yapmaya çalışmakta ve başka bazı dersleri gözlemekte uygulama öğretmeni ile görüş birliğine varmakta olacağınızı unutmayınız.

ETKİNLİK 2: ÖĞRETMENİN OKULDAKİ BİR GÜNÜ

Özet: Bir gününüzü, alanınızda çalışan bir öğretmen veya sınıf öğretmenin okuldaki bir günlük zamanını nelere ve nasıl harcadığını öğrenmeye ayırınız. Bu bir gün içinde, öğretmenin mesleği ile ilgili olarak yaptığı bütün işleri, bunlara harcadığı zamanı not etmeye çalışınız.

1.a. Okuldaki bir günü boyunca öğretmenin sınıf içinde ve dışında yaptığı bütün işlerin bir listesini yapınız. Listeye yazdığınız işlerden her biri için harcanan zamanı da talimin etmeye çalışınız. Bu size, okuldaki bir günde öğretmenin yaptığı işlerin çeşitleri ve bunların günlük işler arasındaki ağırlığı hakkında bilgi sağlayacaktır. Topladığınız bu bilgiler size, öğretmenliğe ve diğer görevlere harcanan zaman konusunda da bir fikir verecektir.

b. Elde ettiğiniz sonuçları dosyanıza not ediniz. Günün sonunda bu notları, izlediğiniz öğretmenle birlikte gözden geçiriniz.

c. İzlediğiniz öğretmene, bu günün onun okulda geçirdiği günleri temsil eden iyi bir örnek olup olmadığını sorunuz. Öğretmene ayrıca, okuldaki görevi ile ilgili olarak akşamları veya hafta sonlarında yaptığı başka işler bulunup bulunmadığını da sorunuz ve böyle işler varsa onları da not alınız.

Öğretmenlerin yaptıkları işlerden bazı örnekler: öğrencilerin öğrenmelerini sağlamaya çalışma, öğrencilerle bireysel olarak veya küçük gruplar halinde görüşme, velilerle görüşme, öğretmen toplantıları, eğitsel kol çalışmaları, araç gereç bulma ve bunları kontrol etme, özel araç gereç hazırlama, derse hazırlanma, okul yönetiminin verdiği görevleri yapma, öğrenci çalışmalarını değerlendirme.

2. Öğretmenin okulda geçen bir günlük çalışmaları hakkındaki düşüncelerinizi kısa kısa not ediniz. Bunlar, sizin görmeyi umduğunuz çalışmalara ne kadar benziyor?

3. Dönem içinde uygulama çalışmanızda şu konuları araştırınız ve not ediniz.

- Haftada bir nöbet
- Sınıf öğretmenliği ve rehberlik çalışmaları
- Eğitsel kol çalışmaları
- Sağlık ve güvenlik önlemleri

4. Çözümünü bulamadığınız bir problem ile karşılaşmışsanız onu arkadaşlarınızla ve danışmanlarınızla tartışınız. Sonuçta ulaştığınız neticeleri kısaca not ediniz.

ETKİNLİK 3: ÖĞRENCİNİN OKULDAKİ BİR GÜNÜ

Özet: Bir öğrenci seçin ve gözlemleyin

Sınıfın rehber öğretmenine ve ders öğretmenlerine danışarak, okuldaki bir günlük çalışmalarını incelemek amacıyla bir öğrenci seçiniz. Çalışmalarına hiçbir müdahalede bulunmadan, bu öğrenciyi sınıfta bir gün boyunca gözleyiniz. Gözlemleriniz sırasında dikkatinizi aşağıdaki konular üzerinde toplayınız.

1. Aynı gün içinde öğrencinin devam ettiği dersler nelerdir?

2. Her bir derste gerçekleştirilen başlıca etkinlikler nelerdir? Özellikle öğrencinin katıldığı etkinliklerin neler olduğunu, bunların sayısını ve çeşitlerini not almalısınız.

Olanaklar ölçüsünde, öğrencinin bu etkinliklerden her birine harcadığı zamanı tahmin etmeye çalışmalısınız. Örneğin, öğrenci okuldaki bir günü içinde ne kadar zamanını oturup öğretmeni dinlemeye, öğretmenin ne yapmakta olduğuna bakmaya, öğretmenle etkileşimde bulunmaya, kendi başına veya diğer öğrencilerle çalışmaya, bunlardan daha başka bir iş yapmaya harcamaktadır?

Öğretme-öğrenme etkinliği örneklerinden bazıları şunlardır: öğretmenin ders anlatması, soru-cevap, uygulama çalışması, gösteri (demonstrasyon), öğretme-öğrenme araç gereçlerinin kullanılması, öğrencilerin gruplar halinde çalışmaları, öğrencilerin bireysel olarak çalışması.

3. Günlük çalışmanızın sonunda, izlediğiniz öğrencinin okuldaki o günü ile ilgili izlenimlerini de öğrenmeye çalışınız.

4. Öğrencinin okuldaki bir günü ile ilgili izlenimlerinizi kısaca not ediniz. Bu notlarınızı, başka öğrencileri gözlemiş olan sınıf arkadaşlarınızın notları ile karşılaştırınız.

5. Dersinizi planlarken bu çalışmadan sağladığınız bilgilerden nasıl yararlanabilirsiniz? Öğrencilerin gereksinimlerini dikkate almaya çalışırken neleri unutmamanız gerekir? Bu ve benzeri konularda hatırlayabildiğiniz noktaları not alınız.

ETKİNLİK 4: BİR ÖĞRENCİNİN İNCELENMESİ

Özet: Bir öğrencinin incelenmesi

Bu etkinliğin temel amacı, öğrencileri **okulda** gerçekleşecek öğrenmelere ilişkin yönleriyle tanıma konusunda öğretmen adaylarına yardımcı olmaktır. Çünkü onlardan, öğretmen olduklarında derslerini bu bilgiler ışığında planlayarak yürütmeleri istenecektir.

1. Öğretmene danışarak, incelemek üzere bir öğrenci seçiniz. Çalışmalarına hiçbir müdahalede bulunmadan, bu öğrenciyi okuldaki bir günü boyunca dersleri sırasında gözleyiniz. Aynı sınıfta daha sonra da çalışma yapar veya bu öğrenciyle başka okul çalışmalarında da karşılaşırsanız, gözlemlerinize bu çalışmalar sırasında da devam edebilirsiniz.

Gözlemlerinizi sırasında dikkatinizi, öğrencinin aşağıda verilen durumlarda gösterdiği davranışlar üzerinde toplayınız. Öğrencinin, bu durumlarda ne yapmakta olduğuna bakınız.

- ❖ Sözlü etkinlikler: Dinleme (konuşma, müzik, diğer sesler), konuşma, soru ve cevap
- ❖ Uygulama çalışmaları: Öğretmenin yaptığı gösteriler (demonstrasyonlar) ve öğrenci etkinlikleri
- ❖ Yazılı materyallerle çalışmalar: Okuma, yazma

- ❖ Görsel materyallerle çalışmalar: Öğretme-öğrenme araç ve gereçleri, sanat eserleri
- ❖ Sosyal etkileşim: Öğrenciler toplu haldeyken, gruplar halindeyken, bireysel olarak çalışırken
- ❖ Oyun

2. Öğrencinin okuldaki bir gününe ilişkin çalışmasını ve etkinliklerini not ediniz.

3. Sizin almış olduğunuz eğitim programındaki çocuk gelişimi çalışması ile öğrencilerle ilgili bu bilgiler nasıl bağlantılıdır?

Not: Bu etkinlik, Okul Deneyimi dersi boyunca birkaç kez tekrarlanmalıdır. Etkinliğin her tekrarında, öncekilerden farklı yaşta, farklı cinsiyette ve farklı yetenek düzeyinde bir öğrenci seçilmelidir.

ETKİNLİK 5: ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Özet: Kendi alanınızdan çeşitli öğretme-öğrenme etkinliklerini belirleme.

1. Olanak varsa aynı gün içinde, kendi alanınızdan birkaç öğretmenin dersini gözlemeye ve bu yolla, çeşitli öğretme-öğrenme etkinliklerim görmeye çalışınız.

2. Gözlediğiniz öğretme-öğrenme etkinliklerinin bir listesini yapınız. Bu amaçla, aşağıda verilen örneğe benzer bir formdan yararlanabilirsiniz. Derste bu etkinliklere ayrılan süreleri de gösteriniz. Etkinlikler sırasında öğretmen ve öğrencilerin neler yapmakta olduklarını belirtiniz. Sizin öğretme-öğrenme etkinliklerinizin analizi Etkinlik 2'den daha detaylı olmalıdır.

Öğretme-öğrenme etkinlikleri ile ilgili bazı örnekler

Öğretmenin açıklama yapması, öğretmenin soru sorması, ders kitaplarının kullanılması, öğretmenin bir görsel-işitsel araç kullanması (hangi araç olduğu belirtilecek), öğretmenin bir gösteri (demonstrasyon) yapması, öğrencilerin gruplar halinde çalışmaları, öğrencilerin bireysel olarak çalışmaları, öğrencilerin yazılı bir metni okumaları, çalışma yaprakları üzerinde çalışılması, yazı yazılması, çizim yapılması. Ayrıca, öğrencilerin hiçbir öğretme-öğrenme etkinliğine katılmadan sınıfta geçirdikleri zaman ile sınıfta kontrolün sağlanması için harcanan zamanı da not ediniz.

Öğretme-öğrenme etkinliklerine ilişkin bir gözlem kaydı örneği:

Sınıfı	Öğrenci sayısı	Konu .....
Saat	.....	Öğrenci etkinliği
9.30	Öğretmen etkinliği	Soruları yanıtlar
9.35	Sınıfa soru sorar	Dinler
	Türkiye'deki endüstri kuruluşlarını anlatır	
9.55	Haritaları verir,	Gruba verilen haritayı kullanarak sorulara
↓	Sınıfta dolaşır ve	yanıt bulmaya çalışır
	Gruplarla konuşur	

3. Her dersten sonra, gözlemlerinizi öğretmen ile gözden geçirin ve bu görüşme ile ilgili düşüncelerinizi not ediniz.

4. Derste her bir etkinlik türü için ne kadar zaman harcanmakta olduğunu, yüzdeler şeklinde ifade ediniz.

5. Bulgularınızı değerlendiriniz ve değerlendirme sonuçlarını not ediniz.

6. Elde ettiğiniz sonuçları, aynı etkinliği tamamlamış olan diğer arkadaşlarınızla tartışınız Aşağıdaki noktalarla ilgili ortak görüşlerinizi not ediniz.

- ❖ Öğrencilerin gözlenen etkinliklerle ilgili tepkileri
- ❖ Öğrencilerin ilgilerinin ve katılımlarının sürdürülebilmesi için etkinliklerin uzunluklarının ne kadar olması gerektiği
- ❖ Etkinliklerin genellikle belli bir sıra ile yapılıp yapılmadığı
- ❖ Farklı öğretmenlerin değişik yaklaşımlardan, değişik yöntemlerden yararlanıp yararlanmadıkları, zamanı farklı biçimlerde kullanıp kullanmadıkları
- ❖ Öğretmenlerin, öğretmekte oldukları sınıf ne olursa olsun kendilerine özgü birer öğretim stillerinin olup olmadığı

7. Gözlemlerinizi, bunlar üzerindeki çalışmalarınız ve arkadaşlarınızla yaptığınız tartışmalardan, öğretim yöntemlerinin etkililiğine ilişkin olarak çıkardığınız sonuçları yazınız.

8. Daha sonra öğretmenliğini yapacağınız bir konu ile ilgili bir ders planı hazırlayınız. Bu planda, kendi alanınızla ilgili olabildiği kadar çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlanmaya çalışınız. Bu yöntemlerle yapacağınız çalışmaları, hem konunun kendi yapısına uygun bir şekilde öğrenilmesini hem de ders süresince çeşitli etkinliklerden yararlanılmasını sağlayacak bir sıra ve düzene sokunuz.

9. Çıkardığınız sonuçları ve hazırladığınız ders planını, uygulama çalışmalarınızdan sorumlu Yüksekokul öğretim elemanı ve birlikte çalıştığınız uygulama öğretmeni ile tartışınız.

ETKİNLİK 6: YAN BRANŞINIZDA ÖĞRETİM YÖNTEMLERİ

Özet: Yan branşınızda veya değişik başka bir branşta mümkün olduğunca öğretme-öğrenme etkinliklerini

1. Olanak varsa aynı gün içinde, yan branşınız veya seçtiğiniz başka bir branştan birkaç öğretmenin dersini gözlemeye ve bu yolla, çeşitli öğretme-öğrenme etkinliklerini görmeye çalışınız.

2. Gözlediğiniz yan branşınızla ilgili öğretme-öğrenme etkinliklerinin bir listesini yapınız. Bu amaçla, aşağıda verilen örneğe benzer bir formdan yararlanabilirsiniz. Derste bu etkinliklere ayrılan süreleri de gösteriniz. Etkinlikler sırasında öğretmen ve öğrencilerin neler yapmakta olduklarını belirtiniz. Sizin öğretme-öğrenme etkinliklerinizi analizi Etkinlik 2’den daha detaylı olmalıdır.

Öğretme-öğrenme etkinlikleri ile ilgili bazı örnekler

Öğretmenin açıklama yapması, öğretmenin soru sorması, ders kitaplarının kullanılması, öğretmenin bir görsel-işitsel araç kullanması (hangi araç olduğu belirtilecek), öğretmenin bir gösteri (demonstrasyon) yapması, öğrencilerin gruplar halinde çalışmaları, öğrencilerin bireysel olarak çalışmaları, öğrencilerin yazılı bir metni okumaları, çalışma yaprakları üzerinde çalışılması, yazı yazılması, çizim yapılması. Ayrıca, öğrencilerin hiçbir öğretme-öğrenme etkinliğine katılmadan sınıfta geçirdikleri zaman ile sınıfta kontrolün sağlanması için harcanan zamanı da not ediniz.

Öğretme-öğrenme etkinliklerine ilişkin bir gözlem kaydı örneği:

Sınıfı	Öğrenci sayısı	Konu .....
Saat	.....	Öğrenci etkinliği
9.30	Öğretmen etkinliği	Soruları yanıtlar

9.35	Sınıfa soru sorar	Dinler
	Türkiye'deki endüstri	
9.55	kuruluşlarını anlatır	Gruba verilen haritayı
↓	Haritaları verir,	kullanarak sorulara
	Sınıfta dolaşır ve	yanıt bulmaya çalışır
	Gruplarla konuşur	

3. Her dersten sonra, gözlemlerinizi öğretmen ile gözden geçirin ve bu görüşme ile ilgili düşüncelerinizi not ediniz.

4. Derste her bir etkinlik türü için ne kadar zaman harcanmakta olduğunu, yüzdeler şeklinde ifade ediniz.

5. Bulgularınızı değerlendiriniz ve değerlendirme sonuçlarını not ediniz.

6. Elde ettiğiniz sonuçları, aynı etkinliği tamamlamış olan diğer arkadaşlarınızla tartışınız Aşağıdaki noktalarla ilgili ortak görüşlerinizi not ediniz.

- ❖ Öğrencilerin gözlenen etkinliklerle ilgili tepkileri
- ❖ Öğrencilerin ilgilerinin ve katılımlarının sürdürülebilmesi için etkinliklerin uzunluklarının ne kadar olması gerektiği
- ❖ Etkinliklerin genellikle belli bir sıra ile yapılıp yapılmadığı
- ❖ Farklı öğretmenlerin değişik yaklaşımlardan, değişik yöntemlerden yararlanıp yararlanmadıkları, zamanı farklı biçimlerde kullanıp kullanmadıkları
- ❖ Öğretmenlerin, öğretmekte oldukları sınıf ne olursa olsun kendilerine özgü birer öğretim stillerinin olup olmadığı

7. Gözlemlerinizi, bunlar üzerindeki çalışmalarınız ve arkadaşlarınızla yaptığınız tartışmalardan, öğretim yöntemlerinin etkililiğine ilişkin olarak çıkardığınız sonuçları yazınız.

8. Daha sonra öğretmenliğini yapacağınız yan branşınızda bir konu ile ilgili bir ders planı hazırlayınız. Bu planda, kendi alanınızla ilgili olabildiği kadar çeşitli öğretim yöntemlerinden yararlanmaya çalışınız. Bu yöntemlerle yapacağınız çalışmalarını, hem konunun kendi yapısına uygun bir şekilde öğrenilmesini hem de ders süresince çeşitli etkinliklerden yararlanılmasını sağlayacak bir sıra ve düzene sokunuz.

9. Çıkardığınız sonuçları ve hazırladığınız ders planını, uygulama çalışmalarınızdan sorumlu Yüksekokul öğretim elemanı ve birlikte çalıştığınız uygulama öğretmeni ile tartışınız.

ETKİNLİK 7: DERSLERİN GÖZLENMESİ

Özet: Gözlem formunun nasıl kullanılacağını öğreniniz. Bu amaçla aşağıdaki gözlem formu örneği üzerinde çalışabilirsiniz. Aşağıdaki noktaları göz önünde tutarak kendi alanınızda üç değişik dersi gözlemeye çalışınız. Bu derslerden her biri ile ilgili gözlemlerinizi seçtiğiniz gözlem formuna kaydediniz.

1. Okullardaki uygulama çalışmalarında size rehberlik eden Yüksekokul öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinin sizin öğretmenlik becerilerinizi gözlemekte kullanacakları gözlem formu üzerinde de çalışabilirsiniz.

2. Gözlem yapacağınız her dersten önce, sınıfın özellikleri, dersin amaçları ve ana hatları ile ilgili bilgi edinmek için öğretmenle bir görüşme yapınız. Öğretmenden, sınıfın kendine has özellikleri varsa, derste bazı özel öğretim tekniklerinden yararlanılacaksa bunları size anlatmasını isteyiniz.

3. Kendi alanınızla ilgili derslerden her birini başından sonuna kadar izleyiniz. Bunların her birinde ayrı bir öğretmeni gözleme olanağı bulabilirsiniz sizin için daha iyi olacağını unutmayınız. Her derste gözlemlerinizi ayrı bir forma kaydediniz.

4. Gözlem yaptığınız her dersten sonra, gözlemlerinizi gözlediğiniz öğretmenle birlikte gözden geçiriniz. Gözlemlerinizi ilgili sorulan olursa cevaplayınız. Öğretmenden, dersi ile ilgili kendi değerlendirmesini öğrenmeye çalışınız.

5. Forma kaydettiğiniz gözlemlerinizi değerlendiriniz. Gözlem kayıtlarınızı değerlendirmede kullanırken karşılaştığınız güçlükler olursa bunları bir yere not ediniz. Gözlem formunun kullanılışım, okullardaki uygulama çalışmalarınızda size rehberlik yapmakta olan Yüksekokul öğretim elemanı ile tartışınız.

Ders gözlem formu (gözlem sırasında dikkat edilecek noktalar)

Öğretmen adayı : .....

Sınıfı :..... **Tarihi:**.....

Ders :.....

Öğretmen (ler) :.....

Öğrenci sayısı :.....

Ders planlama: Öğretmen, dersini planlamak veya ona hazırlanmak için dersten önce neler yapmıştır.

Başlangıç: Derse nasıl başlamıştır.?

Dersin amaçları: Size göre öğretmen bu derste, öğrencilerin neleri öğrenmesini sağlamaya çalışmaktadır.?

Öğretme-öğrenme yaklaşımı: Öğretmen dersini nasıl organize etmekte ve dersi nasıl geliştirmektedir.?

Öğretim yöntemleri: Derste öğrencilerin katıldıkları birbirinden farklı etkinlik tipleri nelerdir? Öğretmen, dersin her aşamasını nasıl bir düzenleme ile gerçekleştirmektedir.?

İletişim: Öğretmenin sınıftaki ses tonuna dikkat ediniz; öğretmen yönerge veya açıklamaları sunarken ve soru sorarken ses tonundan nasıl yararlanmaktadır? Öğretmen, sınıftan kendisine ulaşan dönütleri nasıl kullanmaktadır?

Etkinlikler arasındaki geçişler: Öğretmen, derste bir etkinlikten diğerine geçişi nasıl sağlamaktadır.?

Öğrencilerin yönetimi: Öğretmen, öğrencilerin davranışlarını nasıl yönetmektedir? Sınıfı nasıl güdülemektedir? Bireysel çalışmalar veya grup çalışmalarından nasıl yararlanmaktadır? Övgü ve yaptırımları nasıl kullanmaktadır? Öğretmen, potansiyel rahatsızlık kaynaklarıyla ilgili olarak ne yapmaktadır? Ses tonunu değiştirme, öğrenciye bakma, onun etrafında dolaşma, jest ve mimiklerle iletişimde bulunma gibi araçlardan nasıl yararlanmaktadır? Varsa disiplin problemleri, yaramaz ve ilgisiz öğrencilerin kesinti ve engellemelerine karşı nasıl önlem almaktadır.?

Ders bitirme: Öğretmen dersi nasıl bitirmektedir? Dersi toplama, derste öğrenilenleri özetleme yapıyor mu? Derste olup bitenleri gözden geçiriyor, ileriye yönelik olarak bir şeylerden söz ediyor mu? Dersi bitirmesi ve sınıfı boşaltması ne kadar zaman alıyor.?

Öğrenci çalışmalarını değerlendirme: Öğretmen, öğrencilerin çalışmalarını ve dersteki ilerlemelerini değerlendirmek için ne yapıyor.?

Genel öneriler

ETKİNLİK 8: YAN BRANŞINIZDA DERSLERİN GÖZLENMESİ

Özet: Gözlem formunun nasıl kullanılacağını öğreniniz. Bu amaçla aşağıdaki gözlem formu örneği üzerinde çalışabilirsiniz. Aşağıdaki noktaları göz önünde tutarak yan branşınızda veya seçtiğiniz başka bir branştan üç değişik dersi gözlemeye çalışınız. Bu derslerden her biri ile ilgili gözlemlerinizi seçtiğiniz gözlem formuna kaydediniz.

1. Okullardaki uygulama çalışmalarında size rehberlik eden yüksekokul öğretim elemanları ve uygulama öğretmenlerinin sizin öğretmenlik becerilerinizi gözlemekte

kullanacakları gözlem formu üzerinde de çalışabilirsiniz. Son olarak sözlü edilen gözlem formunun örnekleri bu kitabın ekler kısmında verilmiştir.

2. Gözlem yapacağınız her dersten önce, sınıfın özellikleri, dersin amaçları ve ana hatları ile ilgili bilgi edinmek için öğretmenle bir görüşme yapınız. Öğretmen, sınıfın kendine has özellikleri varsa, derste bazı özel öğretim tekniklerinden yararlanılacaksa bunları size anlatmasını isteyiniz.

3. Yan branşınızda veya seçtiğiniz başka bir branştaki ilgili derslerden her birini başından sonuna kadar izleyiniz. Bunların her birinde ayrı bir öğretmeni gözleme olanağı bulabilirsiniz sizin için daha iyi olacağını unutmayınız. Her derste gözlemlerinizi ayrı bir forma kaydediniz.

4. Gözlem yaptığınız her dersten sonra, gözlemlerinizi gözlediğiniz öğretmenle birlikte gözden geçirin. Gözlemlerinizi ilgili sorular olursa cevaplayınız. Öğretmen, dersi ile ilgili kendi değerlendirmesini öğrenmeye çalışınız.

5. Forma kaydettiğiniz gözlemlerinizi değerlendiriniz. Bu form, ilgili alanlarınıza uyacak mı, uymayacak mı? Uymayacaksa nasıl değiştirirsiniz.

Ders gözlem formu (gözlem sırasında dikkat edilecek noktalar)

Öğretmen adayı : .....

Sınıfı :.....	Tarihi: .....
Ders :.....	
Öğretmen (ler) :.....	
Öğrenci sayısı :.....	
Ders planlama: Öğretmen, dersini planlamak veya ona hazırlanmak için dersten önce neler yapmıştır.	
Başlangıç: Derse nasıl başlamıştır.?	
Dersin amaçları: Size göre öğretmen bu derste, öğrencilerin neleri öğrenmesini sağlamaya çalışmaktadır.?	
Öğretme-öğrenme yaklaşımı: Öğretmen dersini nasıl organize etmekte ve dersi nasıl geliştirmektedir.?	
Öğretim yöntemleri: Derste öğrencilerin katıldıkları birbirinden farklı etkinlik tipleri nelerdir? Öğretmen, dersin her aşamasını nasıl bir düzenleme ile gerçekleştirmektedir.?	
İletişim: Öğretmenin sınıftaki ses tonuna dikkat ediniz; öğretmen yönerge veya açıklamaları sunarken ve soru sorarken ses tonundan nasıl yararlanmaktadır? Öğretmen, sınıftan kendisine ulaşan dönütleri nasıl kullanmaktadır?	
Etkinlikler arasındaki geçişler: Öğretmen, derste bir etkinlikten diğerine geçişi nasıl sağlamaktadır.?	
Öğrencilerin yönetimi: Öğretmen, öğrencilerin davranışlarını nasıl yönetmektedir? Sınıfı nasıl güdülemektedir? Bireysel çalışmalar veya grup çalışmalarından nasıl yararlanmaktadır? Övgü ve yaptırımları nasıl kullanmaktadır? Öğretmen, potansiyel rahatsızlık kaynaklarıyla ilgili olarak ne yapmaktadır? Ses tonunu değiştirme, öğrenciye bakma, onun etrafında dolaşma, jest ve mimiklerle iletişimde bulunma gibi araçlardan nasıl yararlanmaktadır? Varsa disiplin problemleri, yaramaz ve ilgisiz öğrencilerin kesinti ve engellemelerine karşı nasıl önlem almaktadır.?	
Ders bitirme: Öğretmen dersi nasıl bitirmektedir? Dersi toparlama, derste öğrenilenleri özetleme yapıyor mu? Derste olup bitenleri gözden geçiriyor, ileriye yönelik olarak bir şeylerden söz ediyor mu? Dersi bitirmesi ve sınıfı boşaltması ne kadar zaman alıyor.?	
Öğrenci çalışmalarını değerlendirme: Öğretmen, öğrencilerin çalışmalarını ve dersteki ilerlemelerini değerlendirmek için ne yapıyor.?	
Genel öneriler	

ETKİNLİK 9: DERSİN YÖNETİMİ VE SINIFIN KONTROLÜ

Özet: Sınıf yönetimi hakkında düşünmeye başlama

Sınıfta olup bitenlerin kontrol altında tutulmasını ve öğrenciler için etkili bir öğretme-öğrenme ortamı oluşturulmasını sağlayan becerileri öğrenmeye çalışınız. Sınıftaki öğretme-öğrenme sürecinin etkili ve verimli bir biçimde işletilmesini sağlayan bu becerilerin öğretmenlik rolünün özünü oluşturduğunu unutmayınız.

Bir dersin tümünü izleyerek, sınıf yönetimine ve sınıftaki öğretme-öğrenme sürecinin işletilmesine ilişkin önlemleri ve bunların nasıl gerçekleştirildiğini gözleyiniz. Bu gözlemlerde, aşağıdaki örneğe benzer bir formdan yararlanabilirsiniz. Gözlem yapacağınız dersten önce öğretmenle bir görüşme yapmayı unutmayınız. Bu görüşme sırasında öğretmene, kullanacağınız gözlem formunu gösterebilir ve gözlem sırasında neleri görmeye çalışacağınızı anlatabilirsiniz.

Dersin yönetimi ve sınıfın kontrolü ile ilgili gözlemlerde dikkat edilecek noktalar:

Dersin başlangıcında: Öğrencilerin sınıfa girişlerinde kontrol nasıl sağlanıyor? Derse başlamadan önce sınıftaki öğrencilerin yerlerine yerleşmeleri ve dikkatlerini konu üzerine toplamaları için neler yapılıyor? Derse açık ve net bir şekilde başlanması nasıl sağlanıyor? Başka şeylerle ilgilenen ve sınıfa geç giren öğrencilere zaman kaybetmeden müdahale etme amacıyla neler yapılıyor?

Gözlem formunun bu kısmında, Bloom'un okulda öğrenme modelinde, "öğretim hizmetinin niteliği" içindeki temel öğelerden biri olan "öğrenciye, neleri öğreneceğini ve bunun için ne yapması gerektiğini anlatan işaret ve açıklamaların sunulması" ile ilgili önlemlere de yer verilebilir. (Bakınız, B.S.Bloom, *İnsan Nitelikleri ve Okulda Öğrenme*, Milli Eğitim Basımevi, İstanbul, 1995, sayfa: 129-164) D.Ali Özçelik, *Eğitim Programları ve Öğretim*, ÖSYM Eğitim Yaygınları 8, Ankara 1989, sayfa: 165-172)

Ders sırasında: Öğrencilere nasıl hitap ediliyor? (Adları kullanılarak mı?) Yönergelerin açık ve anlaşılır olması nasıl sağlanıyor? Öğrencilerle konuşurken nasıl davranılıyor? (Yüzlerine bakılıyor mu?) Sınıfın tümü nasıl görüş alanı içinde tutuluyor; sınıfın her köşesinde olup bitenden nasıl haberdar olunuyor?

Stratejiler: Yüzünü sınıfa dönük tutma, hareketli olma ve sınıf içinde dolaşma ve benzeri önlemler nasıl kullanılıyor? Etkinlikler arasındaki **geçişler** nasıl sağlanıyor? Sınıftaki bütün öğrencilerin derse katılımını sağlamak için sorulardan nasıl yararlanılıyor?

Övgü ve cesaretlendirmeler nasıl kullanılıyor? Gözlem formunun son iki kısmının uygun yerlerinde, Bloom' un okulda öğrenme modelinde, "öğretim hizmetinin niteliği" içindeki temel öğelerden, "öğrencinin öğretme-öğrenme sürecine aktif katılımının kolaylaştırılması ve özendirilmesi", "öğrencinin süreçteki öğrenmelerinin pekiştirilmesi, öğrencilerin öğrenme eksiklerinin belirlenerek zamanında giderilmesi" ile ilgili önlemlere de yer verilebilir. (Bakınız B.S. Bloom' un yukarıda verilen eseri s: 129-164; D.Ali Özçelik' in yukarıda verilen eseri s: 173-201).

Ders sonunda: Öğrencilerin toplanması ve sınıftan çıkarılmasında sessizlik ve düzen nasıl sağlanıyor? Bir sonraki ders öğretmenine sınıf nasıl hazırlanıyor?

ETKİNLİK 10: SORU SORMAYI GÖZLEMLEME

Özet: Öğretmenin on dakika veya daha uzun bir süreyle soru-cevap tekniğinden yararlanacağı bir ders seçiniz. Aşağıdaki önerilerden yararlanarak öğretmenin soru sormadaki becerisini gözlemek ve gerekli notları almak için hazırlıklarınızı yapınız.

1. Dersten önce, sınıftaki öğrencilerin oturma düzenini gösteren bir plan hazırlayınız. Ders başlarken, öğrencilerin aynı düzende oturup oturmadıklarını kontrol etmeyi unutmayınız. Öğretmenin öğrencilere sorduğu soruları bir listeye yazınız. Bu liste ve plandan yararlanarak, sorulan her sorunun kaçınıcı soru olduğunu, hangi öğrenciye yöneltilen sorudan sonra sorulduğunu ve sorulma amacını belirleyiniz.

2. Öğretmenin sorularını hangi öğrencilerin cevapladığını oturma planı üzerinde işaretleyiniz. Derste, sınıftaki öğrencilerin tümüne soru sorulmuş olup olmadığını, sınıftaki erkeklere ve kızlara yaklaşık olarak aynı sayıda soru sorulmuş olup olmadığını, sınıfın değişik yerlerinde oturmakta olan öğrencilere yaklaşık aynı sayıda soru sorulmuş olup olmadığını inceleyiniz.

3. Aşağıdakilere ilişkin gözlemlerinizi not ediniz.

- ❖ Öğrencilere, sorunun cevabını düşünmeleri için zaman verilmesi
- ❖ Soruların öğrencilere yöneltilmesi ve öğrencilerin isimleriyle çağrılmaları
- ❖ Öğrenciler soruyu beklenen şekilde cevaplayamadığında, sorunun farklı bir ifadeyle sorulması veya cevabı bulduracak ipuçları verilmesi
- ❖ Övgü ve cesaretlendirmelerden yararlanılması
- ❖ Cevapların tümüyle reddedilmesinden kaçınılması
- ❖ Öğrencilerin dildeki gelişme düzeylerine uygun bir anlatımdan yararlanılması
- ❖ Öğrencilerin cevaplamaya katılımını sağlamak ve onları cesaretlendirmek için göz temasından, jest ve mimiklerden yararlanılması

4. Dersten sonra, gözlemlerinizi öğretmenle birlikte gözden geçiriniz.
5. Soru sorma ile ilgili notlarınızı bir yere yazınız.
6. Yukarıdaki noktalan göz önünde tutarak, gözlem yapmakta olduğunuz sınıftaki çalışmaların bir bölümü ile ilgili bir soru cevapla öğretim planı hazırlayınız.

ETKİNLİK 11: OKULDA ARAÇ-GEREÇ VE YAZILI KAYNAKLAR

Özet: Okulda, ne gibi araç gereç ve yazılı kaynaklar bulunduğunu, okulun uygulamakta olduğu kuralları, öğrencilere sağlanabilecek ödülleri ve uygulanabilecek yaptırımları öğrenmeye çalışınız.

1. Okulda bulunan **öğretme-öğrenme araç gereçlerini ve yazılı kaynakları** öğreniniz. Araç gereç ve kaynaklarla ilgili bu bilgilere, okulda çalıştığınız süre içinde ve özellikle öğretmenlik yapmaya başladığınızda elde ettiğiniz yeni bilgileri de eklemelisiniz.

2. Gözlem yaptığınız sınıflardaki kitaplıkları, öğrenci etkinliklerini gösteren panoları, sınıfların fiziksel yapılarını inceleyin. Öğrenmeyi olumlu etkileyen **sınıf ortamı** nasıl olmalıdır?

3. Okulda öğrencilerin uymaları gereken **kuralları** öğreniniz. Öğretmen adayı olarak bu kuralların uygulanması konusunda sizden nelerin beklenmekte olduğunu öğretmenlerle görüşünüz. Öğrenciler nasıl ödüllendirilmekte ve onlara gerektiğinde ne gibi cezalar uygulanmaktadır? Bu konulara ilişkin olarak elde ettiğiniz bilgileri kısa notlar halinde yazarak dosyanıza koyunuz.

Okulda ve okul içindeki çeşitli bölümlerde bulunan öğretilme-öğrenme araç gereçlerini ve yazılı kaynakları belirlemek için kullanabileceğiniz formlarla ilgili bir örnek verilmiştir.

Araç gereçler ve yazılı kaynaklar ile ilgili olarak toplanması gereken bilgiler:

Kitaplar

- Sınıftaki değişik derslerde ve sizin alanınızda kullanılan ders kitaplarının adları
- Yukarıda sözü edilen ders kitapları ile ilgili sizin değerlendirmeleriniz
- Öğretmenin kullanımına verilmiş olan başvurma kitapları
- Okul kitaplığında bulunan, alanınızda sınıfın düzeyine uygun kaynak kitaplar
- Öğrenciler tarafından kullanılmakta olan başka kitaplar
- Öğretmen tarafından hazırlanmış olan çalışma yaprakları ve diğer kaynaklar

Materyal üretimi

Öğrencilerin kendi materyallerini hazırlamada yararlanabilecekleri araç gereç ve olanakları

• Neler var, bunlar nerede duruyor; bunları kimler kullanıyor, siz bunları görebilir misiniz?

- Bilgisayar ve kelime işlem (elektronik dizgi) olanakları neler?
- Fotokopi makinesi ve diğer kopya alma araçlarından neler var?

Görsel araç ve gereçler

- Tepegöz, saydamlar (asetat), saydam üzerine yazı yazmak için özel kalemler
  - Video göstericisi, video filmleri (kaset)
- Öğrencilerin sınıfta kullanabilecekleri bilgisayarlar ve bilgisayar yazılımları

Diğer malzemeler

- Haritalar, fen deney araç gereçleri, modeller, şemalar, slaytlar vb. neler var?
- Bunları kim kullanıyor?
- Bunlar nerede saklanıyor?
- Siz bunları nasıl kullanabilirsiniz?

ETKİNLİK 12: OKUL MÜDÜRÜ VE OKUL KURALLARI

Özet: Uygulama okulundaki diğer öğretmen adaylarıyla bir araya gelerek Okul Müdüründen, okulun tümünü ilgilendiren sorunlar konusunda bilgi alabilirsiniz. (Okul müdürü, bu konuda size yardımcı olmak üzere başka bir kişiyi de görevlendirebilir.)

1. Uygulama okulundaki diğer öğretmen adayları ile ilişki kurarak Okul Müdüründen bir randevu alınız. Müdürdən, okuldaki öğretmen adaylarıyla bir toplantı düzenlenmesi, toplantıda okulun genel sorunları hakkında bilgi verilmesi ve soruların cevaplanması konusunda yardımlarını rica ediniz.

2. Uygulama Okulu Müdürüyle yapılacak toplantıda sorabileceğiniz sorulardan bazıları şunlar olabilir:

- ❖ Müdürün, okuldaki çalışmalarla ilgili başlıca amaçları nelerdir?
- ❖ Müdür, okuldaki öğretmenlerden neler beklemektedir?
- ❖ Müdürün, yeni öğretmenlerin okula ve görevlerine uyum sağlamalarındaki rolü nedir?
- ❖ Okul müdürüne göre, başarılı öğretmenlerin özellikleri nelerdir?
- ❖ Müdürün, Öğrenci ve öğretmenlerde görmek istediği davranışlar nelerdir?
- ❖ Okul yönetiminin yapısı nasıldır?

3. Sizler, birkaç haftadır uygulama okulundasınız. Okuldaki yaşantılarınız ve yukarıdaki önerilerden yararlanarak, sizin ve arkadaşlarınızın Okul Müdürüyle yapılacak bir toplantıda tartışılmasını isteyebileceğiniz soruların neler olduğunu düşününüz; düşündüklerinizi bir yere yazınız. Gerekli görürseniz yazdığımız soruları değişikliğe uğratabilir; bunlara yenilerini ekleyebilirsiniz. Bu şekildeki bir çalışmayla, üzerinde tartışmak istediğiniz sorular konusunda arkadaşlarınızla görüş birliğine

ulaşmaya çalışınız. Bu soruların bir kopyasını, toplantıdan önce okul müdürüne veriniz.

4. Uygulama Okulu Müdürü konuşurken onun söyledikleriyle ilgili notlar alınız. Daha sonra bu notlarınızı gözden geçirin ve göreve yeni başladığınızda sizin için önemli olabilecek noktaları belirlemeye çalışınız. Sizden nelerin beklenebileceği, okula katkıda bulunmak için neler yapabileceğiniz, Okul Müdürünün öğretmenlerde görmek istediği özelliklere sahip olup olmadığınız gibi konularda açıklığa varmaya çalışınız.

ETKİNLİK 13: OKUL VE TOPLUM

Özet: Okulun bulunduğu toplumdaki yeri hakkında bilgi toplama.

Bu etkinlik sırasında toplayacağınız bilgiler size hem öğretimi anlatacak hem de yararlı bazı ders materyalleri sağlayacaktır. Okul tek başına var olamaz; kendisini de içine alan daha geniş toplumun bir parçasıdır. Etkinlik 12'de müdürün okulu nasıl bir örgüt (organizasyon) olarak gördüğünü anlamış olmalısınız. Bu etkinlik sizi, okul örgütüne daha geniş bir çerçeveden bakmaya yöneltmektedir.

1. Aşağıdaki sorular sizi bir inceleme veya araştırma yapmaya sevk etmelidir. Bu soruları çeşitli insanlarla konuşarak, kendi gözlem ve incelemelerinizden yararlanarak cevaplayabileceksiniz.

- ❖ Okulun içinde bulunduğu ve hizmet sunduğu semti fiziksel, sosyal ve kültürel yönleriyle nasıl tanımlarsınız?
- ❖ Veliler okulu düzenli olarak ziyaret ediyor ve okuldaki çalışmalara herhangi bir yönden katılıyorlar mı?
- ❖ Okulu başka kimler ziyaret ediyor?
- ❖ Yakın çevredeki doktorlar, meclis üyeleri, polisler, diğer ülkelerden gelmiş ziyaretçiler, özel becerileri veya ilgileri olan kişiler arasında okula gelerek öğrencilerle konuşmaya istekli olanlar var mı?
- ❖ Müzeler, sergiler, süpermarketler, farklı el sanatlarının icra edildiği yerler gibi, sınıfın düzenli bir gezi programı ile ziyaret edebileceği yerler var mı?
- ❖ Fen bilgisi veya sosyal bilgiler derslerindeki çevre incelemeleri kapsamına alınması yararlı olabilecek yerler var mı?

2. Çalıştığımız okulun ve onun içinde yer aldığı yerel toplumun bir profilini çıkarabilmek için yukarıdaki noktalar ve benzeri ile ilgili olarak topladığımız bilgileri yazılı olarak bir yere not etmiş olmalısınız.

ETKİNLİK 14: MİKRO ÖĞRETİM TEKNİKLERİ

Özet: Her öğretmen adayından, bir konu veya davranışı fakültedeki sınıf arkadaşlarından oluşan bir gruba, beş dakikalık bir süre içinde öğretmesi istenecektir. Öğretim, videoya kaydedilecektir. Gruptaki öğretmen adayları, öğretim yapan

arkadaşlarının yaptıklarını, bu amaçla hazırlanmış bir form üzerinde değerlendireceklerdir. Video kayıtları bütün gruba gösterilecek ve öğretmenlik yapan adayların durumları birlikte değerlendirilecektir.

Mikro öğretim teknikleri ile yapılacak ilk çalışmalarda açıklama yapma becerisinin geliştirilmesi beklenir. Çünkü bu, öğretmenlikte sıkça yararlanılan bir beceridir. Bu nedenle aşağıda, mikro öğretim teknikleri ile açıklama yapma becerisinin geliştirilmesi üzerinde durulmaktadır. Diğer öğretmenlik becerilerinin geliştirilmesi ile ilgili mikro öğretim çalışmalarının da buna benzer bir şekilde düzenlenebileceği açıktır.

Bir iletişim becerisi olan açıklama yapma, bilgi aktarma ve anlayış kazandırmada etkili bir araçtır. Ancak, istenen sonuçlan verebilecek bir açıklama için çok iyi bir hazırlık yapılmış olması gerekir.

A. Mikro öğretimden önce yapılacak işler

1. Yapacağınız açıklama ile ilgili hazırlıklar: iyi bildiğiniz ve açıklayabileceğinizi düşündüğünüz bir konu seçiniz. Bu amaçla, sizin alanınızdan bir konuyu, çalışmalarınızdan edindiğiniz bir deneyimi, ilginizi çeken bir şeyi seçmiş olabilirsiniz. Açıklamanızı öğretmen adayı arkadaşlarınıza yaparsanız, onların bilmedikleri ve ilgilerini çekecek bir konu seçmeniz iyi olur.

2. Seçtiğiniz konuda bildiklerinizi gözden geçiriniz. Bu konuda gerçekten çok şey biliyor musunuz? Bildiklerinizi, yeni ve ilgi çekici bilgilerle zenginleştirmeye çalışınız.

3. Beş dakikadan daha uzun olmayacak bir açıklama hazırlayınız. Üzerinde duracağınız düşüncelerin bir listesini yapınız. Bu düşüncelerden her biri üzerinde iyice düşününüz. Sorutabilecek sorular üzerinde durunuz. Açıklamanızın her bölümünü nasıl sunacağınızı, hangi sözcükleri kullanacağınızı, hangi öğretim-öğrenme araç gereçlerinden yararlanacağınızı kararlaştırınız. Açıklamanın her bölümü ile diğerleri arasında nasıl bir ilişki kuracağınızı belirleyiniz. Açıklamanızın bir özetini yapınız.

4. Başlangıcın çok önemli olduğunu, sınıfı öğrenmeye güdülediğini ve öğrenmeye uygun bir ortam hazırladığını unutmayınız.

5. Kullanacağınız **yazılı kaynakları** ve tepegöz saydamları gibi öğretim-öğrenme araç gereçlerini hazırlayınız.

6. Öğretim sırasında yararlanabileceğiniz **kısa notlar** hazırlamayı unutmayınız. Ancak, açıklama yaparken sakın bu notları okuma yoluna gitmeyiniz.

7. Açıklamanızı **sunarken**, dili kullanma, ses tonu değişiklikleri, jest ve mimiklerden yararlanma, hareketleriniz ve görünümünüz, grupla ilişkileriniz ile ilgili olarak neler yapacağınızı iyice düşününüz.

8. Açıklama (sunuş) üzerinde yeterince alıştırma, yani **prova** yapınız.

9. **Zamanlamanın** iyi olup olmadığını kontrol ediniz.

10. **Gereksinme** duyabileceğiniz her şeyin hazır, istediğiniz yerlerde, uygun bir sırada olmasını sağlayınız.

11. Hazırlıklarınızı, aşağıda bir örneği verilen formdan yararlanarak **kontrol** ediniz.

B. Grup

Diğer öğretmen adaylarının yapacakları açıklamalar ile ilgili hazırlıklar:

12. Altı ila on kişilik gruplar oluşturunuz.

13. Her grupta yapılacak çekimleri, bu çekimlerin her birinde açıklamayı yapacak, video kamerasını kullanacak, zamanı tutacak kişileri belirleyiniz. Gruptaki her çekimde bu rolleri üstlenen kişilerin değişmesi gerektiğini unutmayınız.

14. Her gruptaki video çekimlerinde, yukarıdaki üç rolü üstlenenlerin dışında kalanların dinleyici grubunu oluşturmaları ve açıklama hakkında notlar almaları için gerekli hazırlıkları yapınız.

C. Mikro öğretim sırasında yapılacak işler

15. Sıradaki ilk kişinin açıklamasını yapması ve çalışmanın video kaydının yapılması.

16. Çalışma ve kayıt sırasında, zamanı tutan üyenin, dört dakika dolduğunda masaya vurarak bir dakikalık zaman kaldığını haber vermesi; beş dakika dolduğunda masaya iki kere vurması.

Zamanı ayarlama, çok önemli bir öğretmenlik becerisidir. Onun için, beş dakika dolduğunda açıklama yapan kişi, açıklamasını bitirememiş olsa bile durmalıdır. Hiçbir öğretmen adayının açıklamasına, beş dakika dolduktan sonra da devam etmesine izin verilmemelidir.

17. Dinleyici rolünde olanların, notlarına bakarak gözlem formunu doldurmaları.

Açıklama yapan öğretmen adayı da, kendi açıklaması ile ilgili izlenimlerine dayanarak bir form doldurmalıdır.

18. Sıradaki ikinci kişinin açıklamasına ve bu çalışmanın video kaydına geçilmesi; gruptaki bütün adayların açıklamaları ve bunlarla ilgili kayıt, değerlendirme gibi işlemlerinin aynı şekilde tamamlanması.

19. Okul Deneyimi dersini yürüten fakülte öğretim elemanının, beş dakikalık kayıtları öğretmen adaylarına birer birer izletmesi. Her kaydın izlenmesinden sonra öğretim elemanının, tartışma ve değerlendirme çalışmalarını başlatması ve ilk sözü açıklamayı yapan öğretmen adayına vermesi.

Tartışma ve değerlendirme sırasında öğretmen adayı, kendi açıklaması ile ilgili görüş ve önerileri dikkatle not almalıdır. Sonra da kendi açıklamasının, bunları özetleyen bir değerlendirmesini yapmalıdır.

20. Bütün öğretmen adaylarının açıklamaları bu şekilde gözden geçirildikten sonra fakülte öğretim elemanının, üzerinde durulmuş olan noktaları özetlemesi ve daha sonra yapılacak olan mikro öğretim çalışmasını tanıtmaları.

21. Öğretmen adaylarının, tamamladıkları çalışmadaki deneyimlerinden yararlanarak, aynı amaçla yararlanabilecekleri beş dakikalık yeni bir mikro öğretim hazırlığı daha yapmaları.

22. Mikro öğretim çalışmasının, yeni hazırlıkların görülmesi için bir-iki hafta içinde tekrarlanması; öğretmen adaylarının üzerinde çalışılmakta olan becerilerim en son şekliyle ortaya koymaya çalışmaları.

Mikro öğretimle ilgili değerlendirme formu

Ders	Evete	Kismen	Hayır
Dersin başlangıcı ilgi çekici mi?.....	( )	( )	( )
Üzerinde durulan düşüncelerin neler olduğu açık mı?.....	( )	( )	( )
Üzerinde durulan düşüncelerin sırası açık mı?.....	( )	( )	( )
Dinleyenlere not alına imkanı verildi mi?.....	( )	( )	( )
Sorulardan yararlandı mı?.....	( )	( )	( )
Görsel araç gereçlerden yararlandı mı?.....	( )	( )	( )
İlgi çekici örnekler verildi mi?.....	( )	( )	( )
Özetleme yapıldı mı?.....	( )	( )	( )
Zaman iyi ayarlandı mı?.....	( )	( )	( )
Sunuşta	İyi	Tatmin edici	Dikkat gerekli
Sesin şiddeti, derecesi, değişimi, konuşma hızı.....	( )	( )	( )
Duraklamalardan yararlanma.....	( )	( )	( )
Kullanılan dil, dilde akıcılık.....	( )	( )	( )
Dinleyicilerle göz teması.....	( )	( )	( )
Jest ve mimikler.....	( )	( )	( )
Yüz ifadesi.....	( )	( )	( )
Görsel araç gereçler.....	( )	( )	( )
Heyecan-coşku.....	( )	( )	( )

ETKİNLİK 13: OKUL DENEYİMİ ÇALIŞMALARININ DEĞERLENDİRİLMESİ

Özet: Okul çalışmalarınızı değerlendirin.

1. Öğretmenlik dosyanızı baştan sona dikkatle inceleyiniz. Dosyanızın düzenli, her etkinliğe ilişkin notlarınızın tamam ve yerinde olmasını sağlayınız.
2. Dersle ilgili notlarınız ve değerlendirmelerinizin dosyanızda tam olarak yer almış olmasını sağlayınız.
3. Dönem boyunca göstermiş olduğunuz gelişmeyi ve yapmış olduğunuz çalışmaları, birlikte çalıştığınız yüksekokul öğretim elemanı ve uygulama öğretmenleri ile gözden geçiriniz.

4. Kendi değerlendirmeleriniz ile fakülte öğretim elemanı, uygulama öğretmeni ve varsa sınıf arkadaşınızın değerlendirmelerini yazılı olarak özetleyiniz ve bu özeti dosyanıza koyunuz. Özellikle güçlü ve zayıf yönlerinizi not etmeyi unutmayınız.

OKUL DENEYİMİ DERSİ ÜNİVERSİTE DEğERLENDİRME FORMU ÖğRETİM ELAMANI

Öğretmen Adayı :
.....

Programı ve Öğretim Türü :
.....

Numarası :
.....

Uygulama Okulu :
.....

Uygulama Sınıfı :
.....

Yapılacak Çalışma	Tarihi	Yapılan Çalışmalarda Görülen Eksiklikler	Puan
Dönem Planı			
Öğretmenin Okuldaki Bir Günü			
Öğrencinin Okuldaki Bir Günü			
Bir Öğrencinin İncelenmesi			
Öğretim Yöntemleri			
Yan Branşınızda Öğretim Yöntemleri			
Derslerin Gözlenmesi			
Yan Branşınızda Derslerin Gözlenmesi			
Dersin Yönetimi ve Sınıf Kontrolü			
Kontrolü			
Soru Sormayı Gözleme			
Okulda Araç-Gereç ve Yazılı Kaynaklar			
Okul Müdürü ve Okul Kurallar			

Okul ve Toplum			
Mikro öğretim Teknikler			
ORTALAMA PUAN			

NOT: Form uygulama öğretim elemanı tarafından her öğrenci için bir tane doldurulacaktır. Form her teorik dersten sonra işlenecektir. Öğretmen adayına eksiklikleri bildirilerek, kendini geliştirmesine yardım edilecektir. Her etkinlik 100 puan üzerinden değerlendirilecektir. Puanların ortalaması öğrencinin uygulama notunun % 75'ini oluşturacaktır. % 25 ise uygulama öğretmenin verdiği nattan elde edilecektir.

Uygulama Öğretim

Elemanı

Adı Soyadı
İmzası

**200..... - 200.... EĞİTİM-ÖĞRETİM YILI .....YARIYILI OKUL
DENEYİMİ DERSİ DEĞERLENDİRME FORMU UYGULAMA
ÖĞRETMENİ**

ÖĞRETMEN ADAYININ	
ADI SOYADI	
OKUL NUMARASI	
PROGRAMI VE ÖĞRETİM TÜRÜ	
UYGULAMA OKULU VE SINIFI	
UYGULAMA ÖĞRETMENİ	
DEĞERLENDİRME ÖLÇÜTLERİ	PUANI
1) Öğretmen adayının derslere devamı ve ilgisi (10 Puan)	
2) Öğretmen adayının öğretmenlik mesleğine uygun tutum ve davranışları (15 Puan)	
3) Öğretmen adayının uygulama okulundaki görevliler ve öğrencilerle olan iletişimi (10 Puan)	
4) Öğretmen adayının dönem içinde programda belirtilen çalışmaları yerine getirme başarısı (50 Puan)	
5) Dosya Tutma, Rapor Yazma (15 Puan)	
TOPLAM PUAN	

Uygulama Öğretmeni
Adı Soyadı
İmza

Uygulama Öğretim Elemanı
Adı Soyadı
İmza

ÖĞRETMEN ADAYI DEVAM ÇİZELGESİ

.....Üniversitesi –
Yüksekokulu

.....Bölümü

.....Ders Yılı

.....Dönem

Öğrencinin Adı Soyadı

Gözlem Yapılan Okul

Tarih	Gözlenen sınıf/saat	İşlenen konu	Ders kitabı	Öğretmenin Adı Soyadı	İmza
-------	---------------------	--------------	-------------	-----------------------	------

Okul Müdürü
Adı Soyadı/İmzası
Mühür